

Даниел Хај Јашајев

ВОЈКӘЈ

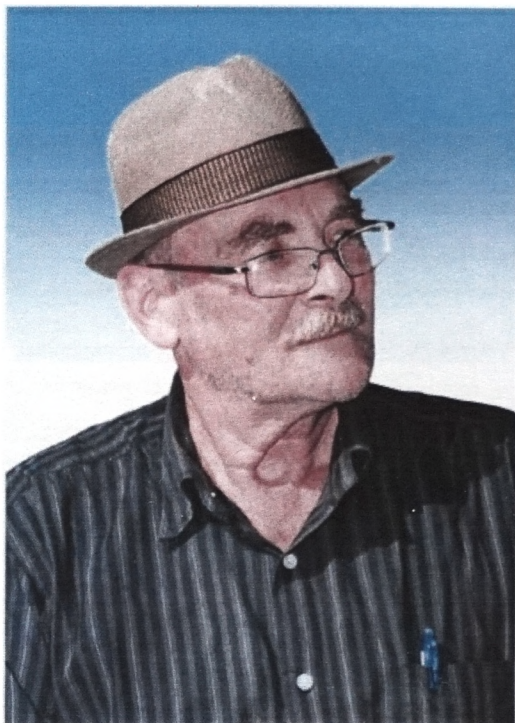

Даниел Хај Јашајев

**ВОЈКӘЈ
ДУЛ**

Шәјирһо нә поемаһо

**Исраил
2008**

Пофтранкхо чиро мунд эзу бог хүшдә,
Вој зэрүт, кирисдүт, әји дог хүшдә.

Хундүт ә дәрдәво дүлһо догуног,
Әјор офдо һәрбој варајүсдә бог.

Рәһһошү бәсдә бу, дүшмә кучлу бу,
Ә гәфәс дәбүрүт јә чорә нәбу.

Амбара вәхт мундүт чиро әз вәтән,
Әз јор нә вадарафд ә таза мәскән.

Кузәт сохдүт һәр руз, бурават ә вәтән,
Дижәш ширин бисдо күллүјә чәмән.

Хосдүт лап әз дүли таза мәскәнә,
Ә дүл дошдүт кәнә сүгдә вәтәнә.

Ә һүрмәт вәтән чуһурһо.
Нүвүсди и китобә кук Тәнәнијо Сосун
Јәшәһијо нән Тәјлој Нофтоли коми ки
зиһисдәт ә Азәрбајчан ә рајон Гүбә
ә мәскән чуһурһој доги.

Даниел – Хај Јашајев.

ӘЗ АВТОР

Чуһурһо чәнд һозор сали әз вәтән чиро мундәт. Вожкәј дүл әнуһо һәмишә ә вәтән вокошдә бири. Имбуруз у вожкә ә чикә омори, имурә сәхд күрдәбуһо килитә дәрһо вокундә омори. Чуһурһо әдәд вокошдә әри Исроилә вокундә, әри варавундә. Мә ә Исроил оморә бәгдә, ә дорун дүлмә јә сәс муку: - түрә һәвәс шәјр нүвүсдә бу, нәнүвүси? Хотур әну сәсә нәһишдүм. Сәр күрдүм јә кәм шәјр нә поемаһо нүвүсдә. Нүвүсдәһојмә әз вәтән, әз шолуми, әз хосјәт инсонһо, әз дәдәјә, хәлгә хосдәји, әз мүһбәт вә әз тәбиәти. Мәрә воисдә јәкәм нумунәһо бијорум.

Вәтәнә ој инсон һәзиз күрдикә,
Әләһој ән бог түш ә күл мичарү.
Пәпәх ән әлчәги тү "дәкүрдикә",
Кәрпүчһој хунәј түш дир-зу мачарү.

(Һәзиз дор вәтәнә)

Һисди бәһзи әлчәгһо әри Исроил кәрәксүзә кофһо сохдәнүт. Ә шәјр (Мүһбәт кошдә воисдә) нүвүсдәм.

Мә микошдум ә һәр хори јә гәләм,
Вәтән бири ә һәр чикә јә һәләм.
Әдүл хәлгмә, әзин бәгдә коф дорәм,
Әри вәтән мүһбәт кошдә воисдә.

Хубә инсонә һәммә хосдәни, хәрәбә ки хосдә?

Хәлг иму әгүлмәнд, дәстәј ән күли,
Һисди нәхәләфһо тиконһој күли.
Уһо јә јараји, һич хуб нәс бирә,
Әзуни тиконһо, һүмүр кәм дирә.

(Дур бош әз намәрд)

Ә шәјр (Дәдәј, вәтән нә хори) әз парчоһој
руј хори әдәм куфдирә-довһоһо, чәнкһорә
појунит, ә инсонһо кумәк бошит.

Ишму парчоһој хори, куш дорит коф шоирә,
Сокит дорит хорирә.

Әри һәрсә гурбунүм, коф мә дурку мәкәрдо,
Хори довһосүз кәрдо.

Хүшдәрә дусд бурбундә, дусди нәданүһо одомиһо
һәчи нүвүсдәм:

Тү јә дор бисдори, әз јә ворвори,
Әз јә кил, әјә кил рафди һәмшә.
Әз дүли һич вәхтиш дусд нә бисдори,
Күрди дусдә хуно, гилиг һәр кәсә.

(Тү јә гиноги)

Нумунәһо амбар имбу овурдә, уһо ә китоб вәри.
Мәрә воисдә әз поемај "Војкәј дүл" јә кәм нумунә
бијорум. Поема әз Мисраим сәр курдә, тә и
рузһојмурә әдәј бурбундә.

Дүшмәһо диромо әсәр тү чәндбо,
Түрә ә сәрһојму вонорим иму.
Гуј сохдим дүшмәрә әз сәр тү чәндбо,
Әри тү һәмишә чун дорим иму.

И хәлг, инчо әдүл војкә омори,
Чәнд салһо бу әри пәрһо гул бири.
Оморәт расирәт вәтән бобоһо,
Куч әдәт винирә әз Кән'аниһо.

Сур түрә нәбу ди, әјәкиш һич вәхт,
Дири зуји бирә мәнкәнүт әз тәхт.
Дүшмә кузәт сохдә, тү боши кучсүз,
Јү расү ө војкә, тү муни тоҷсүз.

Өз зуһуни Довитә милих нүвүсдәм:

Түршлү бирә һовун мәсох,

Ә дорун тү хуб фикир ди.

Дуркунирә әри дузи,

Ә пишој худо гурбу ди.

Әжә чикәјкәј поэма өз залуми дүшмә һәчи нүвүсдә омори.

Дүшмә кирошдә рәһ, мәжитһој инсон,

Һашданки өз сәһро кирошди туфон.

Инсон гимәтсүз бу, ә чум ән инсон,

Жучлү бу гәдәрсүз һүкүм ән дуврон.

Жиснәји һәрмәһ бу, һәр руз ә иму,

Нәчоги мәпичи ә чәндәк иму.

Кәләтә чун мидо ә пишој һәјлһо,

Һәилһо чун мидо ә гәл дәдәјһо.

Јә руз һүрмәтлүјә Тәнәнил Абрамов мәрә шәјрһој Емил Јағубов кура бирә јә нәзукә китобчәлә бәхшә до, әји китобчәлә 32 шәјр Емил вәри. Хундум, мәһтәл бисдорум ки ә товнәј әни шәјрһо хәлг имурә хәбәр нисди. Емил хәләф ән јә хәлгикә имбисдоқә, әзуни рачә шәјрһо дијор-бә дијор микәшд. Емил чәнгәдә вәтәнә, хәлгә хосдикә ә шәјрһојү вәдини. У әри вәтән, әри хәлг ә гәд довһо чун хүшдәрә гурбу дори. Хокһој хори әри әну пәргу кәрдо. У һәмишә әдүл иму мизүвү. Тәнәнил Абрамов у китобчәләрә мәрә нидоқә, поэмај "Емил Јағубов"иш нүвүсдә нијомо. Сог кәрдош Тәнәнил. Әз поэма јә нумунә.

Деди: - Вәтәнимиз әр анамыздыр,
Вәтән һәјатымыз, ал ганымыздыр.
Вәтән үрәјимиз, нәфәсимиздир,
Һәр көзәл арзумуз, һагт сәсимиздир.
Деди: - чаным гурбан көзәл вәтәнә,
Шә'нинә јаратды гәзәл вәтәнә.

Емил нүвүсди.

"Бах өлкәмин һеј солуна, сағына,
Тамаша ет бағчасына, бағына.
Нәзәр јәтир башы гарлы дағына,
Доғрудан да белә дијар көзәлдир".

Мәрә әз ишму јә тәвәгәји, һәзизә хундәкорһо.
Әкәр ишмурә әз нүвүсдәһојмә хош оморәникә
әримә нүвүсит. Амбар шор инбошум. Сог бошит.
Адрес мәрә әдәм нүвүсдә ә дәрә.

Данил – Хәј Јашәјев
(художник).

Ғәрмәһ чәһм шоһирһој Израил
ә зуһун чуһурһој доғи.

YASHAEV DANIEL
Str. ZABOTINSKY 59g/6
TIRAT HACARMEL
ISRAEL 39543.

ШЕИРҲО

Гојим вәтәнмә

У руз омо раси, әз вәтән мундум,
Вәтән һәјили бу, әдәрд домундум.
Мужум: - чү кор бисдо ләрзи лап тәнмә,
Гушһо овурд расунд – рачи вәтәнмә.

Оморәм, ә вәтән бобоһојум мә,
Һашдан ки хисирәм ә хов дәрүм мә.
Оморәт дуст-тониш, амбар шорум мә,
Гушһо овурд расунд – рачи вәтәнмә.

Әсәр рәһһо чәркә боғһо бәһәрлү,
Әз хунәһо, сәр ән доғһо шәһәрлү.
Сәбәһмундә әгәд думон ән чән дә,
Гушһо овурд расунд – рачи вәтәнмә.

Инсонһорә әсәр корһо вүнүрүм,
Һәммә ковлә, шорә рујһо вүнүрүм.
Амбар дүрүст, һәрүс – духдәр мөскәнмә
Гушһо овурд расунд – рачи вәтәнмә.

Оморәјм ә вәтән дәрд иму нисди,
Лово хоим, кәрдо инчикә дусди.
Һәмишә соғ кәрдо кујим и вәтән,
Гушһо овурд расунд – гојим и вәтән.

Һәзиз дор вәтәнә

Һәр инсон вәтәнсүз күрдә гәнәти,
Ғофтранк һич шор нибу күлсүз, чәмәнсүз.
Һәммә әји һилом јә омонәти,
Инсон кирисдәни мундкә вәтәнсүз.

Вәтән јә дәдәји голхон балаһо
Тәјтә кәлә бирә, дирә чәнд салһо.
Ә хәһәл ән дәдәј бирә хәләфһо.
Чәнд хиникә вәрфһо, нә чәнд васалһо.

Вәтән нәданүһо јә бәдә доги,
Әзу јә хәјр нисди хәлгә, инсонә.
Бәмзәр әну бәндә јә хүшкә боги,
Әз хосјәт әлчәги, шәнди виҷдонә.

Дәдәјә, вәтәнә, нәхојүһо кәс,
Ә војкә, ә мәтләб нирасү һич вәхт.
Һәр әлчәг, һәр дурку вәдәшәндә сәс,
Хосдәји, ој инсон әдүл күрдә тәхт.

Дәдәј, јәккә вәтән, әри әнуһо,
Әз чун кироруһо, нә сәр бүнүһо,
Уһо хәләф вәтән, чун, нә дүл ән хәлг,
Уникәһо һәммә нәлојиг, ләгләг.

Вәтәнә ој инсон һәзиз күрдикә,
Әләғһој ән бог түш, ә күл мичарү.
Пәпәх ән әлчәги тү "дәкүрдикә",
Кәрпүчһој хунәј түш дир-зу мачарү.

Хој ки вѣтѣн ѣз тѹ амбар шор инбу,
Јѣ голхон бош, ѣри мѣскѣн хѣмишѣ,
Нѣ хосдѣкор дѣрд-гѣм ѣјѹ бор инбу,
Ки михојѹ нѣлојигѣ, чѣшмишѣ.

Борух хѣшим Донил хосдѣ вѣтѣнѣ,
Ѣдѹл хѹшдѣ хѣзиз дошдѣ вѣтѣнѣ.
Дѣдѣјѣ вѣтѣни, дѣдѣјѣ хори,
Нѣ хосдокор урѣ ѣхори бори.

Мүһбәт кошдә воисдә

Һәрә бир хәјолмә пар зәрә рафдә,
Бирәмһо чикәһо кәшдә воисдә.
Әри јә гәдүрдан фикир дарафдә,
Әсәр ән јә билог нүшдә воисдә.

Ә гәд рачә чүлһо, савза јојлогһо,
Кәлә мәјдузиһо, күллүјә богһо,
Сәслүјә никәрә, нә коврә доғһо,
Тәшнәјә дүлмәрә кәшдә воисдә.

Јә вәхтһо дирәбу у һәшг нә мүһбәт,
Дорујмә сухдәбу әу рәһ хәлвәт,
Нә бисдорим иму әјәки гисмәт,
Аташ күрд и дүлмә, күшдә воисдә.

Әримә бирәбу јә сүрхә чүшмә,
Әз һәммә сәдигтә, рачә мигдошмә.
Әз рачи әнуһо чумә күрд дүшмә,
Һәр һәзизә чирә дошдә воисдә.

Кәшдүм кәнә һәчи амбара вәхтһо,
Мүһбәтә вонорум һүндүрә тәхтһо.
Әзмә дур нәбири һәләки бәхтһо,
Әдүл војкә дәри, кәшдә воисдә.

Мә микошдум әһәр хори јә гәләм,
Вәтән бири, әһәр чикә јә һәләм.
Әдүл хәлгмә әзин бәгдә, коф дорәм,
Әри вәтән мүһбәт кошдә воисдә.

Журунэ зомунэ

Мэ чумэ вокундэ руз, винирэ хосдүм түрә,
Ә һәсмүжә чумһој тү дирәбүрүм хүшдәрә.
Мујһој тү ә ранк зәми әримә вози бисдо,
Вози сохдә ој дәдәј вомундәјирә висдо.
Шырынәј һәјили мә ә ловһој тү појисди,
Әз вомундә хисирә, ә гәл тү мәскән офди.
Мич нәзәрә әри мә нәнүј-нәнәм куфдири,
Ә һәнк ләпүр сәр түрә гәјгу, фикир вәчири.
Чүл јәкүмүн сал омо хубә рузһо сип-сијә,
Ә горинә варафдүт ә дүлһо мәтләб, војә.
Рузһој довһо һол иму амбар хәрәб бирәбу,
Бәбә ә гәриш довһо, дүлһојму дәрд дирәбу.
Рачә васалә рузһо чарусдәбу ә поиз,
Сәбәб әлчәгә дүшмә, у вәһшиһо, тој иблис.
Әлов рачә хәндәһо дијә гәнәт нә зәрүт,
Инсонһо әз кулләһо ә гәд ән хун дәбүрүт.
У салһо лап омонсүз, зиндәкуни чәтин бу,
Салдатһо әки дүшмә, ә мәрди чүмүсдәнбу.
Бәбәј мә ә чәнк дәри, ә у бәхилһорәво,
Дәдәј мә мунди мәгбун хүрдә һәилһорәво.
Чуһурһорә у залум нәс дорәнбу һич омун,
Рујә бурбунд зомунә, ә инсонһо нүшд курун.
Хәбәр мијомо уһо, әдәт бурбундә чүрһәт,
Дәдәјһо ә зир зәһмәт, амбар чәтин вәзијәт.
Дәдәј мә ә һәнк шохин, чор һәиләво тәһно,
Ә һәр кор зә хүшдәрә, бәһәмә мәрдә хуно.
Салһо кирошд дүшмәрә сохдүт дәрмәдогун сәлт,
Кимиһо вокошд омо, кимиһо гурбу бирәт.

Бәбәјмә вокошдәнки шори вәкүрд дүл иму,
Һәршо ә һәнк мирвори әз шори ә чумһојму.
Дур мунд дәрдлүјә рузһо, мәјәво дијә уһо,
У довһо ә инсонһо амбар буһо нүшд, буһо.
Дәдәј әри мүрдәһо кирјә сохдә һә кирисд,
Һәрс чумһорә рухундә, дәрд-гәм ә дүлү бәјисд.
Имуш кәлә бисдорим, ә буј-бухун оморим,
У күһнә дәрдһојмурә ә шори гурбу дорим.
Јә вәхт лап нәчоғ бүрүм тәнмә әгәд ән аташ,
Ә рујһошү дәрд дүрүм, һәршо ә чумһо палаш.
Мә хуб бирә вәхүшдүм, лов үшү хәндә вәбу,
Дәстәкә һәил бүрүм әз мә һәчәл әдур бу.
Һәзизә дәдәј кәнә дәсү һә әкор дәбу,
У дәрдлүјә рузһорә һәмишә јор бијор бу.
Һәрбој тәнү дәшәндә вәкәндәнбу таза нун,
Тәһноји кирјә мино, дүлмәш имбисдо курун.
Кирошд у тәлһә рузһо, һәмикә хубә салһо,
Һүмүрә вараундуд томүзһо нә васалһо.
Чәтинә тәрсә рузһо бурбунд чәбүр хүшдәрә,
Дәдәј нә данусд дошдә сүрхә һүмүр хүшдәрә.
Вәхтсүзә һәчәл вәкүрд дәдәјә әз дәс иму,
Әзир доғ-думон домунд хубә рузһо әриму.
Әчә имбисдорумкә ә пишој чумһој мә бу,
Әз киму рафдә бәгдә рујү сүпәнч бирәбу.
Гәнәт зәрә әз вәтән, ә рујә вәтән рафдим,
Ишму куфдирә мәскән: токи зугә мурафдим.
Үшүг зиндәкуни мәш офтој шәвирә хуно,
Руј түрә мүдүрүмкә мәкүрд кәнә шәхино.
Ә гәд дүлмә јә имид кәлә бирә руз-бә-руз,
Мәрә дәдәј нә мүрди, ә дүлмә дәри һәр руз.

Кирошдә руžo

Әјор оморәнки һәр кирошдә руз,
Чунмәрә хиники, дәрд-гәм вәчирә,
Мә әдәм уһорә кәшдә имбуруз,
Војкој дүли ә синәјмә дәчирә.

Һәили микирошд дәрдсүз, хәјолсүз,
Руžo хәрәб букәш нисохдим фикир,
Әри һәр хубә кор иму мозолсүз,
Гушә хуно бирим, нәбирим вәкир.

Һ,әрә – бир ә вишә мурафдим иму,
Микәшдим зәһәрү, зугол нә чингил.
Лап хиник бирәнбу руžoј зумусту,
Әзир вәрф мијофдим чура сиб, әзкил.

Марафдим дуз тә сүрт, һол иму үзмиш,
Корһој һәилирә ниһишдим ә дур.
Имурә гәл, мүкүрд чәмәниш, чүлиш
Ә дүл ән һәили шори, һәвәс пур.

Кәлә бирә бәгдә, дүлмә тамаруз,
Ә чүлһо кор сохдәм, әз дор бор чирәм.
Әзир чүшмә, әгәд боғһо мәһ томуз,
Лукут норәм, хүшкә кијов вәчирәм.

Амбара руžoј мә ә доғһо кирошд,
Хиникә билоғһо дүлә сохд сәрин.
Күллүјә јојлоғһо мәрә гиног дошд,
Әримә у руžo чәнгәдә ширин.

Әдәм у рузһорә сохдә мә војкә,
Лобожкәш чарусдә вүнүм уһорә.
Ә вәтән рузһојмә хубиш бисдожә,
Әдәм кәшдә рузһој ән һәилирә.

Әри ки вокошди у рузһо Донил?
Хосјәт тәбиәти, һичиш нәс дошдә.
Әз јор мәвәдәшән, түш бирәј оһил,
Рафдә ов пәсәво һич нәс вокошдә.

Насданүм

Мәрә ә кузәтүт Шон дог нә Гудјал,
Бурамкә нәрамкә, гәрол насданүм.
Вәкүрди дәрд нә гәм мәрә имисал,
Вәчири сәр мәрә хәјол, насданүм.

Ә Шон дог, ә Гудјал нә кујит әмә,
Оморәм әкишму дәнишит әмә.
Әри ән овһошму тәшнәји дүлмә,
Мукујиткә өз мә һолол насданүм.

Дузи, мә өз ишму амбар дур бирәм,
Рафдам лап әдурһо вәтәнә дирәм.
Әз дү – јәки рачтә чәнд мәскән дирәм,
Инпүрситкә өз мә әһвол, насданүм.

Әзмә нәбу бошит омон инчимиш,
Фикир – хәјолһошму мәкәрдо чәшмиш.
Мә хосдокәр ишму, нә мунди һолиш,
Михојит әримә – мозол насданүм.

Јәршолейм

Тү чун иму бирәј ә Јәршолейм,
Һәр дәһәм дәбирәј ә Јәршолейм.
Варавундәјм түрә һәрүсә хуно,
Ә доғһо хисирәј ә Јәршолейм.

Дүшмәһо диромо әсәр тү чәндбо,
Түрә ә сәрһојму вонорим иму.
Гүј сохдим залумә әз сәр тү чәндбо,
Әри тү һәмишә чун дорим иму.

Һашданки јә кәлә хәзинә бири,
Жучлүјә дүшмәрә әки тү дири.
Әз гилинч кировунд зәнә, һәилә,
Гул сохд һәрүшорә, пирә, чоһилә.

Чәнд салһо ә һилом һә гүј бисдорим,
Әчә рафдим иму дәрдә висдорим.
Мүһбәт тү әз дүлһо һич нә вадарафд,
Түрмәт тү дијәштәш ә һәсму варафд.

Һәрчү дәкиш бирә ә руј ән хори,
Зокунһош нәрм бирә кујкә нәбири.
У килитә дәрһо тојбәтој бири,
Кәлә гарталһојму ә рәһ тү дәри.

Вокошдәјм әки тү шор бири Донил,
Тү дијәш рач бирәј ә Јәршолейм.
Тү кәрдош һәмишә бинәј Исроил,
Әзинбәгдә дијәш имбошит гоим.

Дур бош өз намөрд

Өрүј әни хори, һичиш нәсмүндә,
Өрүј әни һилом јәкиш нәсмүндә.
Өз инсон јә хуби, јәки хәрәби,
Хубә корһо, хубә һәмәлһо мундә.

Өј инсон ө хори мәсох гудузи,
Өрәги, шороб хурдә нисди кәјф дузи.
Хүшдәрә ө хори бәр мөрдә хуно,
Өлчөгә корһој тү нисди сәргузи.

Өкәр тү мөрдикә, кәнә һә мөрд бош,
Вәнкәсдә әјәки хәлгә шор мәбош.
Өтү куш дошдокор, өз түш иблиси,
Вәхд мијов түш јәбо хори милиси.

Хәлг иму әгүлмәнд, дәстәј ән күли,
Һисди нахәләфһо тиконһој күли.
Уһо јә јараји, һич хуб нәс бирә,
Өзуни тиконһо, һүмүр кәм дирә.

Донил! Тү корһорә лап мәсох дуг-дуг,
"Өз сәкиш – сәк бирә, өз хәриш – гудуг".
Өј инсон дур бош тү, әзи намөрдһо,
Ө хори зијоди әзини "мөрдһо".

Пүрситкә мәрә

Ишму ә дустһојмә, хосдокорһојмә,
Ә Гүбә пүрсирә кәшдиткә мәрә.
Данит ки әз ишму ә дурһојум мә,
Ишмурә винирә воисдә мәрә.

Пүрситкә мәрә әз пирә Шон-дог,
Мукују әришму у чикәј мәрә.
Әз сурмә хәбәрдор дорһој ән говог,
Ә рәһһо винирәт ди рафдәј мәрә.

Тәһно амбар нүшдәм ә гирог Гудјал,
Дәрди – вичори мә урәво бири.
Һәрс иму бирәбу јә күчлүјә сәјл,
Дәрд мәрә әз ловмә әнчәг у шинри.

Шонворһо данусда мә әчәјүмкә,
Һүндүрә чинорһо әзмә сур мүдү.
Рүһмә әкишмуни, јәбо вүнүмкә,
Ә молһо – дүвләтһој ән һилом мәрзү.

Әз богһој ән Гүбә, әз рачә күлһо,
Әз сүрхә зәмиһо, булә сүнбүлһо,
Пүрситкә мәрә хәбәр миданит,
Донил ә вәтәни, гәл, ә гәл чүлһо.

Дү һозор сал

Дү һозор сал, гуј сохдут бәрд имурә,
Һәзоб дорут, огу дорут, дәрд дорут.
Һә күшдүт имурә чум дирә-дирә,
Зулм сохдут ә иму, зулм бирә-бирә.

Дү һозор сал, әз вәтән чиро мундим,
Коф умогә, ә дүл иму вәкүрдим.
Ә дәс һәгсүз, ән нәлојиг домундим,
Ә рузһојму сијә чодрә дәкүрдим.

Әкуч гәмчиләво диһһо дәшәндүт,
Әри инсон јәкәм һүрмәт нәһишдүт.
Һәр парчо омори бундуруг бири,
Хәлг зәһмәт кәшири, јә руз нәдири.

Күһнә зомунәһо сәлт дәкиш бири,
Дүшмәш дијә, ә сәр русму омори.
Вәтән иму кәнә Јәршолеими,
Војкәһојму чикәј хүшдәрә дири.

Әри тү мә кәрдом гурбу ә вәтән,
Ә хәһәл тү һәммә инбу ә вәтән.
Һүмүр Худо кәрдо идәс һүмүр тү,
Әз тү јәкиш әдур нибу ә вәтән.

Дэдэј, вэтэн нэ хори

Дэдэјэ фэрзэнд бирэ, у јэ војкэ ө дүлһо,
Шори дирэ дэдэјһо, ө бэмзэр рачэ күлһо.

Ө хәһәл бала бирэ,
Мичәј өн чумэ хуно,
Һәр назүрә кәширә.

Јәкәм кирисдкә һәил хүшдәрә нифри сохдә,
Јәкәм диртә хисикә чүһо-чүһо нәссохдә.

Ушәв – руз нәс танусдә,
Күјкә шохинә хуно,
Өсәр һәил поисдә.

Гул – гувот дорә урә, буј вошәндә и һәил,
Војкәјү чикә дирэ, хәләф бирэ јэ чоһил.

Өз чинор буј вәкүрдә,
Сәрә гијрәт дәкүрдә,
Өз хәлг һүрмәт вәкүрдә.

Фирсори тү хәләфә, у ө хәһәл вэтэн бу,
У јэ гартала хуно ө һәсмүј вэтэн вәбу.

Хәләф әдүл тү дәбу,
У һәмишә ујог бу,
Өри дэдэј дојог бу.

Вәтәниш һә дэдәји, бала дәрдлүни түсүз,
Вәтән чун инсонһоји, јәкиш мәкәрдо усүз.

Түсүз инсон гәнәтсүз,
Војкә мүрдә вәтәнсүз,
Усүз һәммә һүрмәтсүз.

Вәтән хунәј инсони, хәләфһо ө хәһәлү,
Вәтән нәбирә бәгдә, низәнү јәкиш дүлү.

Усүз һәсмү тор бирә,

Усүз күлһо пәчирә,
Әз лов широ вир бирә.
Һәм вәтәни, һәм хори инсонә нун дорокор,
Вәтәни инсонһорә хубә руз расундәкор.
Инсон түрә хосдәкор,
Әри тү чун дорокор,
Әз тү шори сохдәкор.
Һәсмүј тү тәмиз кәрдо, рузһо, шәвһо довһосүз,
Һәммәј хәлгһој ән хори, кәрдо чәнксүз, хәтосүз.
Нәвино дүшмә вәтән,
Әри вәтән гурбу тән,
Әз хәто дуртә мәскән.
Дәдәјә хори әтү гүзүлкүлһо күнчүсдә,
Инсонһо әтү бәсдә, әз тү әдәт зиһисдә.
Инсон әдәј хәндүсдә,
Ә шон ишму хәләфһо,
Әдәј широ нүвүсдә.
Дәдәј, вәтән, әј хори ишму ән инсонһојит,
Әдүл инсонһо ишму јә ширинә широјит.
Ишму огоһој хори,
Ә хәлгһо һәрмәһ бошит.
Әри инсонһој хори,
Ишму мошијәһ бошит.
Әруј ән рачә хори диктатура нисд кәрдо,
Јәрәгһо һич мәкәрдо.
Ој һүкмәтһо! Дуст бошит, бәхтәвәри и һилом,
Инсонә ковлә вином.
Ишму парчоһој хори, куш дорит коф шоирә,
Сокит дорит хорирә.
Әри һәрсә гурбунүм, коф мә дурку мәкәрдо,
Хори довһосүз кәрдо.

Һомор оморә

Әз шори и дүлмә пар зәрә вәтән,
У киросдә руһно ә јор оморә.
Тол иму курунд бу ә күһнә мәскән,
Руһојму әдәбу һә тор оморә.

Һәјлһорә хундәји јә чорә нәбу,
Пишово рафдәји дорун чол дәбу.
Әриму зокунһо кунпәсәво бу,
Ә сәр хәлг әдәбу һә кор оморә.

Һәдәт һилом һәчи норә овори,
Јәкирә бәрдикә, јәки офурри.
Һәгсүз дәкиш бири, инсон һәг дири,
Жүл дор тиһи бирә ә бор оморә.

Чәнгәдә мә шорум, дирәм мә түрә,
Михојим әз дүли һәжәнә түрә.
Кура сохдәј зәнә, чоһилә, пирә,
Ә вәтән кор инсон һомор оморә.

Тү жә гиноги

И һилом жә рачә варајүсдә бог,
Түш хој и хорирә, у әнтүш һисди.
Инсон бош вараун, нә чарун ә дог,
Дуст бош, инсонәво дүлһо вәчәсди.

Әзуһун тү жә коф, ә дүл јәкикә,
Һәр коф тү дуркуни, дүл түш сижәји.
И һилом нәс хосдә ки әлчәгикә,
Сәвкәнд түш дуркуни, хуби тү кәји?

Гәлпә дүлә дори ә һовур- һәрмәһ,
Нәфәс кәширәј түш дуркуни бисдо.
Јәчи кузәт бири, һә сохдә тәмәһ,
Әз хәјр ән јәкикә әнтүш инбисдо.

Јә долол бисдори тү әһәр чикә,
Дү тараф фурмунди тү әри һәр кор.
Варасирә чәтин, һәр јәтән бичә,
Қошди әри хүшдә зәһәрлүјә дор.

Тү жә дор бисдори, әз жә ворвори,
Әз јәкил, әјә кил рафди һәмишә.
Әз дүли һич вәхтиш, дусд нә бисдори,
Қурди дусдә хуно, гилиг һәр кәсә.

Мәһһо зу кирошдә, салһо кирошдә,
Һүмүр инсон кәми, вәки ујоги.
Рафдә руз ворвори, у нәс вокошдә,
Инсон бош, ә хори тү жә гиноги.

Сэбэһ тү хэјр

Өз хов хэбэр бирэ дирэм руј түрә,
Сэбэһ тү хэјр кәрдо ө Јәршоләим.
Ө мәнк, ө офтои сохум тој түрә,
Сэбэһ тү хэјр кәрдо ө Јәршоләим.

Сәр чум тү рушум бу, тү бирәј ковлә,
Тә руј түрә дирә сохдәјм һомсолә.
Вокошдә вир сохдәјм дәрд-гәм, зоволә,
Сэбэһ тү хэјр кәрдо ө Јәршоләим.

Јә рачә һәрүси ө сәр ән догһо,
Шәвһојү әһәнк руз, сухдә чирогһо.
Өри дирә мијов дурә гиногһо,
Сэбэһ тү хэјр кәрдо ө Јәршоләим.

Тарих тү лугони ө тәһәр һәсмү,
Руј түрә винирә шор бирәјм имү.
Вәхт мијов гуншиһош инбошут пәшму,
Сэбэһ тү хэјр кәрдо ө Јәршоләим.

Тү бирәј һәмишә богмә, бәһәр мә,
Сә һозор сал, һүмүр түни шәһәр мә.
Нум тү гоим кәрдо һәсәл, шәкәр мә,
Сэбэһ тү хэјр кәрдо ө Јәршоләим.

Тү һүрмәт имуни, сәр тикимуни,
Ән хубә рузһојму, һәр никимуни.
Чәнгәдә һилом һисд түш бијо муни,
Сэбэһ тү хэјр кәрдо ө Јәршоләим.

Хубэ дүлһо

Рачи хубэ бэхшэ, мозолмэндени,
Хубэ нушунэји, үшүгмэндени.
Рују рач бирэкор хуб кәрдо дүлү,
Өрчүни гэлпикэ дүлү, һәсүлү.

Рују рач нэбуһо, нисди кэлэ дәрд,
Дүл тэмиз нэбуһо, дорэ гэм нэ дәрд.
Өз һәр дүл кирошдэ јө чиро һәмэл,
Өјөки мар дәри, өјөки гезэл.

Рачи дәшэнд, ө дэс дүшмэ Шимшонэ,
Ңәсрэт һишдүт әри чүшмэ Шимшонэ.
Рачи сәр Үсүфэ ө болэ дәшэнд,
Өз зиндониш хуби дүлү вэдәшэнд.

Хубэ хэләф әри хэлг гүзүлкүли,
Өз дүл рач нэбуһо тиконһој күли.
Хубэ инсон, кук ән чәһмәт хүшдәји,
Хәрәбә дүл, корү әлэг кошдәји.

Рачә дүлһо хосдә јө овундәји,
Сијә дүл чәнк, довһо, нә домундәји.
Гәлпә дүл әри хэлг һә чәвги хосдә,
Хубэ дүл ө гэд хэлг дусди вәнкәсдә.

Өз руј рач нэбуһо дүлү хуб кәрдо,
Һәмәлһојү, мәһшовојү хуб кәрдо.
Дүл рач нисдкә, рачи кирә кәрәки?
Халг имурә дүлһо нүгрә кәрәки.

Бүзүркө хэләф (Ә һүрмәт Тәим Агарунов)

Тәим кини? Әз дуст – тониш пүрсирәм,
У инсонә әрчү лап дир шинохдәм.
Әријү дувоһој дусти фирсорәм,
Дирәнкә чәнд хубә һәмәл вомухдәм.

У бу јә хубә дор, бәһәрү амбар,
Рачһорә мичири, момунд хубһојү.
Палаша билог бу, һәрбој зәрә чар,
Ә хохмарәво бу ихтилотһојү.

У јә дүрүстә кук ән хәлг иму бу,
Ә шори, ә бәди ә чәһмәт һәрмәһ.
Жүлә хуно дәсү, дүлү очуг бу,
Мәһшовојү тәмиз, дүлү битәмәһ.

Шинрәнки, дүлмәрә јә дәрд- гәм вәкүрд,
Сәрмәрә фикирһо, хәјолһо вәчи.
Әһәнк рузһој појиз дүмон-чән дәкүрд,
Гәрол нә данусдум, дүл нәди динчи.

Әз хәлг чиро сохджәш и һилом түрә,
Һәмәлһој тү чикә күрди ә дүлһо.
Һәлә һәлм һочизи, нисди јә чорә,
Сүпәнч бирә инсон чүн рачә күлһо.

Хәлг иму әгүлмәнд, хәлг иму сараф,
Нәбири јә инсон тәк бу ә һилом.
Тү бири әри хәлг, бүзүркә хәләф,
Јә чүн Тәимирә һәкәнә винојм.

Өји һилом һәлә јәкиш нә мунди,
Рафдәј тү әриму бири дәрд, гәјгу.
Хәлг әри тү фикир, хәјол домунди,
Хокһој Јәршолеим әри тү пәргу.

Мә әдәм һәјфбәри кәширә амбар,
Түрәво дусту мә кәм бири Тәим.
Зу рафди әз киму, рүһ тү зәри пар,
Түрә ө дүл иму мидорим гоим.

Тү ө дүл дәри

Чөнгәдә әј худо тү ө дүл дәри,
Чүтам ки әј тиро тү ө дүл дәри,
Чөнгәдә инсонһо хосдә ишмурә,
Чөнгәдә широһо ә ловһо вәри,
Тү ө дүл дәри.

Чөнгәдә мәнж, офдо ә һәсму вәри,
Жәрми, хиникишү ө дүлһо дәри.
Чөнгәдә и һилом кәнә поисди,
Чүтам ки ө әгүл уһо дүрүсди,
Тү ө дүл дәри.

Чөнгәдә хосдәним кәләтәһорә,
Чүтам ки хосдәнүт хәһәр – бирорә,
Чөнгәдә һәзизүт әри дү-јәки,
Чүтам ки инсонһо хосдә јәкирә,
Тү ө дүл дәри.

Чөнгдә хосдәји ө ловһо вәри,
Војкәһо, мәтләбһо ө дүлһо дәри,
Чүтам ки и дүлмә кәм нә кирисди,
Чүтам ки рачи тү ө чүм дүрүсди,
Тү ө дүл дәри.

Чөнгәдә ө тәнмә и нәфәс дәри,
Һәләки дүл Донил сәлт нә бәјисди,
Чөнгәдә ө дүлмә һәлә сәс дәри,
Ә ракһо һәлә ки, хун нә поисди.
Тү ө дүл дәри.

Чирјој тәбиәт

Әз шәв хәјли вәхт кирошди,
У рачә мәнк ә тәхт нүшди.
Үшүг дори әруј хори,
Әгәд чүлһо јә зәһм дәри.

Һилом әгәд сокоти дә.
Јә шәв, динчи дирә бәгдә,
Сәбәһ әдәј чум вокундә.
Чулһо әгәд думон, шәј дә.

Инчо-унчо әчәјикә,
Гушһо әдәј хәбәр бирә.
Сүрүј ән һәсб әз кәјикә,
Ә коризонт ошкор бирә.

Јәкәм бәгдә инбу сәбәһ,
Әлов гушһо ширә һәрмәһ.
Чүшмә вәди ә руј һәсму,
Әдур рафдә инчо гәјгу.

Дәниш јәбо тү ә чүлһо,
Әһәр тараф рачә күлһо.
Инсон әгәд рачи дәри,
Чунсогини әри дүлһо.

Әгәд боғһо дәри вәтән,
Чүлһојмуни јә кәнһидим.
Әруј вәтән дирәјм чәмән,
Рузһојмурә дәрд-гәм нәдим.

Әдүл һәвәс дә

Тү бири әримә мәһәни, широ,
Әдүл мә дәри тү сәдигә тиро.
У ширинә рузһо әјор оморә,
Офдорәни әдүл аташһој сәһро.

Әзу рузһо ә күл тү бәхшә һишди,
Мәрә шәвиш, рузиш, чумә-рәһ һишди.
Шорирә вәкүрди, тү дәрдә һишди,
Чум һә түрә кәшдә, ә рәһ дәјишди.

Ковуји һәсмуһо ә чум тү дәри,
Ранк сүрхә зәмиһо ә муј тү вәри.
Әу рачә руј тү чүшмәј сәбәһи,
У булә хәндәһо ә руј тү вәри.

Нәфәс күлһо вәри әу мујһој тү,
Әз һәсәл ширини сохдә кофһој тү
У рузһо һәләки ә дүлмә дәри
Ә пишој чуммәни рачә чирјој тү.

Иму јәки бирим, ә дүл кәс нәдә
Бијо и дүлмәрә кәнә тү шор сох.
Бијо у нәмүрдә, һәлә нәфәс дә,
Әри түрә дирә әдүл һәвәс дә.

Јә руз һәили мә

Ә дәрә богһо¹ бүрүм,
Дор бәһәлији дүрүм
Варафдүм әри хурдә
Ә гәд дәһәм дәбүрүм.

Һәјәбо чү бисдокә,
Үшүгә ки висдокә.
Һиломә торики күрд,
Һашданки шәви дәкүрд.

Мәнк һич вәди нәбисдо,
Гушһо лап сәссүз бисдо.
Хори јә кәмләј чүмүсд,
Һилом бисдо һәммә сүсд.

Әз дор шәндүм хүшдәрә,
Сәр күрдүм вокошдәрә.
Мукүм вадарам әз бог,
Гушһо бирәбу ујог.

И руз һәилимә бу.
И руз һә ә јормә бу.
Ки михоју торики.
Мәрә үшүг кәрәки.

¹ Дәрә богһо – әз богһој колхоз чуһурһо јәки.

Һәрки јә хосјәт

Инсонһој руј хори, һәрки јә хосјәт,
Јәки нәмәрд бирә, уникә чомәрд.
Әзир пој шонинһо бирәнүт гисмәт,
Әсәр һрчиз, аслан буһо һәр нәмәрд.

Јәки дүлү тәмиз билогә хуно,
Ә хәлг кумәк инбу, бирә вәтәнхоһ.
Уникә әдүл хәлг, јә сәнгә хуно,
Дусд ән әлчәгини, јә инсон нәхоһ.

Јәки дүлү хиник ә тәһәр чилид,
Әри јә хубә коф әлову килит,
Јә чум ки һәгә нәһ, һәгсүзә дирә,
У чум кәрәксүзи, мизәнү һәрә.

Јәки сәһиб һүрмәт, сәһиб һәлм бирә,
Јәки зуһун бәчид, һашданки нәштәр,
Јәки дәрһој һилом әдүл дәбирә,
Уникә амбар дур әз китоб, дәфтәр.

Јәки нивадаров һич вәхт әз хүшдә,
Әз шори, әз бәди амбар дур кәшдә.
Һәмишә сокити ноһурә хуно,
Нијәтү, војкәјү әријү муно.

Ә хәлг вәмүрдәкор, нәлојиг, әлчәг,
Һәр әгрәб, һәр јә мар, һәр түлки хосјәт:
Низивү әдүлһо. Һәр дүшмәј ән хәлг:
Мәһшәмини уһо, хуб әдүл чәһмәт.

Чумһо

Чумһо нисди хэндүсдәни,
Ә руж һәсму мәнкә хуно.
Хәндә әјү күнчүсдәни,
Әсәр күлһо, шәјә хуно.

Чумһо нисди һә дәрдлүни,
Кужкә чүлһо думонлүни.
Дүл дәрирә вәдәшәно,
Вирә хәзинәрә хуно.

Чумһо нисди очуг дирә,
Әлчәгирә, дуркунирә.
У кәшдәни хубтә вино,
Ә һәсму јә ләјә хуно.

Чумһо нисди војкә хәрәб,
Әри зәрә у јә әгрәб.
Мәтләбү әјү домуно.
Јә торикә шәвә хуно.

Чумһо нисди хосдәјүрә,
Мидани воисдәјүрә.
Хосдәј хүшдәрә хуб дано
Јә очугә дүлә хуно.

Чумһо нисди әдәј хүндә
Дүл инсонә хәтә хуно.
Данусдани ә дүл чү дә
Дирәни Донилә хуно.

Зэн – шүвэр

Нүшдэбу зэн – шүвэр кујкэ дү ковтэр,
Мөлһәм бүрүт һәр вэхт, әри јәки гул.
Мәрд муку чәнгәдә кәшим лап сәһәр,
Әз һүкмәт вәкирим һиномијә пул?

Муку әз зән бијо дүм түрә толог,
Локо воно әјү, хуби сохд соки.
Јәкәм вохурд ә зән, бисдо догуног,
Муку бошку шүвәр, пул бијов токи.

Мәрд күрд шәфдә рәһә, зәниш бичорә,
Тологиш вәкүрдүт әри јәкәм пул.
Әри хубә рузһо вокундүт говрә,
Мүрд лап зиндәкуни, пул бисдокәш бул.

Оморә рузһорә нә сохдүт фикир,
Мәһшовоһој ән зән лап дәкиш бисдо.
У муку тологум, мәш бошум вәкир,
Әз чәнд чикә, чәнд күл чирәниш бисдо.

Мүһбәтә инчикә восдорәбу

Духдәр омо ә сәр билог дәрдәво,
У хәләфә ә инчикә дирәбу.
Ә дүл духдәр дәбу дог ә дәрдәво,
У мүһбәтә инчикә восдорәбу.

Мијомо әри ов, војкәјү ә дүл,
Ән дурә рәһ әну билог бирәнбу.
У јә тәмизә дүл, јә нәчирә күл,
Әз корһој ән һилом лап бихәбәр бу.

Һәр руз духдәр әји билог бирәнбу,
Һәрбој у күл гуллуғ дәдәј дирәнбу.
Әсәр билог омо јә руз јә хәләф,
Духдәриш ә билог, тип – тәһнолә бу.

Зуһун рухунд, урә данусд гәнимәт,
Коф дорут һәрдүшү, вүнүт јәкирә.
Восдо дүл духдәрә учузә гимәт,
Ә дәс дәшәнд у мүһүббәт духдәрә.

У духдәр кузәт сохд чәндбо кәдәрә,
Әз дүли, вүнүкә јәбо кәдәрә.
Нә омо, хәбәрсүз әз тәмизә дүл,
У надан курунә дәрд до духдәрә.

Духдәр омо ә сәр билог дәрдәво,
У хәләфә ә инчикә дирәбу.
Ә дүл духдәр дәбу дог ә дәрдәво,
У мүһбәтә инчикә восдорәбу.

Әзу нибу дүлвәбәр

Нә хурит ичкиһорә,
Әри әз һол офдорә.
Әрәгирә хурдәнүт,
Әри соги куфдирә.

Шорәбә хурдә амбар,
Әчун инсон зарали.
Һолол һисджәш кәм дәбәр,
Әзу нибу дүлвәбәр.

Һәчи ху ки шорәбә,
Ә кофү нә дәниши.
Әтәһәрү хурдикә,
Һәр вәхт ого инбоши.

Хурди амбар шоробә,
Әзи һилом дур бирә.
Һәрчү әз јор мадаров,
У һилом нәзник бирә.

Ә сәр доһор "Бәһәз"

Ә сәр доһор "Бәһәз" поисдәм јә руз,
Әз дурһо вәдини сипрә сәр Шох дог.
Әри рачи дирә чуммә тамаруз,
Вороморәм инчо дүлмә догуног.

Чәркә доғһој Кавказ вәдини әз дур,
Инчикә дорәни әз рачи сирог.
Өвһој ән Гудјалиш әдәј рихдә кур,
Әз инчо вәдини һәр вишә һәр бог.

Гартал чүтам дирә әз һүндүрәки,
Әримәш вәдини әз сәр ән доһор,
Чум инсон рачирә һәрбој дирәки,
Әз һулом вәкүрдә јә чи јәдикор.

Сасад сал пишоки әз доһор зәвәр,
Мәскән чуһурһо бу, Гилгот куфдирә
Чуһур гирмиш бири, әдәшо тәвәр,
Әри јә кофләрә тәһүт куфдирә.

Јә вәхтһо ә Кавказ Пушкиниш бири,
Рүһ шоир инчикә лап динчи дири.
Ә доғһој ән Кавказ, ә снәј хүшдә,
Лермонтов әз куллә сүпәнчи дири.

Исәһәт әз доһор дәрәји мәскән,
Әри ән чуһурһо јә чүклә Вәтән.
Әри ән ковләји хәлгмә чумәрәһ,
Расири руј үшү ә кәлә Вәтән.

Војкә дошдә

Хосдум һәсмүһорә, хосдум вәтәнә,
Хосдум инсонһорә, хосдум мәскәнә.
Әз һәммә јә кәси, хиники дүрүм,
Јә дәдәј хосд мәрә кәрми вүнүрүм.

Хосдум јә духтәрәш човобсүз мундум,
Ә фикир, ә хәјол, ә дәрд домундум.
Хосдум зәмиһорә, рачә чүлһорә,
Әмә дәниширә хунчәј күлһорә.

Амбар кәшдүм мә дог – дәрә тәһноји,
Чирјој һәр күл, һәр дор әдүлмә дәри.
Хосдум мә һәрчүрә әз дүли – чуни,
Хосдәмкәш и дүлмә тәһноји дири.

Тү әј мүһбәтмәрә човобсүз һишдә,
Ә дүлмә тәлһә һәрс, дәрд нә гәм кошдә,
Әзин бәгдә пәшмунәти дирикә,
Дүлмә әри хуби чәнд војкә дошдә.

Нәһ, куфди јә руз

Јә руз, мә офдорум ә м҃һбәт јә күл,
Ә чуммә үшүг до һәр бог, һәр дәрә.
Ңол мәрә винирә пар зә кујкә дүл,
Товуш, бәхтәвәри дәкүрд сәр мәрә.

М҃һбәт мә ә васал чарусд рузбәруз,
Ә чүлһо вәшәг до күл – гүзүлкүлһо.
У духтәр нәһ, куфди, һәјәбо јә руз,
Чикә күрд ә дүл мә сүпәнчә күлһо.

Духдәр һәрәб

Гуран овурд әри зәнһо јә "бәхшә",
Дәжүрд ә сәр үшү јә сижә чодрә.
Җәрим данусд әри зәнһо товушә,
Рачиһој һиломә нә данусд дирә.

Һәрүс духдәр нә вүнүрүт чүшмәрә,
Нә вүнүрүт нә руј дусдә, дүшмәрә.
Нә күл вини нә гүзүлжүл чумһошү,
Әсәр бидог күли, гушһо нүшдәрә.

Сижәји овурдә јә чән јә думон,
Рачи, бәхтәвәри, дирә јә хәзон.
Фикир нә мәһшово догуног ә сәр,
Војкәһо, мәтләбһо јә гилијә дәр.

У сижә чодрәрә әз сәр тү вәки,
Әчикәј ән чодрә товушә дәки.
Мујһој тү вәкүрү әвүр ән күлһо,
Ә духдәр сифәт тү үшүгә мәнки.

Вәһдәј чодрә нисди, урә шән дијә,
Мәсох рузһој түрә нәһоги сижә.
У дүврһо кирошди хәбәр дан дијә,
Ә дүл тү мувүнү чикә һәр војә.

Сәс доги – сәс билоги
(әри хубә хонәндәј хәлг иму Үсүф бен Уһој)

Тү ки сәр күрди хундә,
Ғофтранкһош һәјру мундә,
Динчи дирә дүл инсон,
Чүн васал бирә хәзон.

Сәс тү јә ширинә сәс,
Вәкүрдәј әз дог нәфәс.
Хуб – хәрәбиш дирә һәз,
Нәвомуни әз һәфәс.

Сәс тү никәрәј доги,
Зүм – зүмәј ән билоги,
Кох ә зил варафда тү,
Кох ә бәм дарафда тү.

Тү хундәнки ој Үсүф,
Дәрд һәммә ә дур рафдә.
Һәр тараф әз күл лүһүф,
Чүлһо ә хов варафдә.

Хунди "Дәдәј" Јашара,
Кохһо ширин – шәкәрә.
Чикә күрди ә дүлһо,
Зиһо хубә һәмәлһо.

Тү хәләф Гүбәјмуни,
Әз хундә нәбу муни,
Һәчи хун ки һәмишә,
Ә дүл ән хәлг домуни.

Тү војкә нисди

Руј инсон вәкүрдә мәкәшд ә һәрә,
Әз тү јәкиш һәлә хуби нәдири,
Хәлг әз тү визори, ки хосдә түрә,
Нәбирәј тү, ә дүл һәммә нидири.

Хосјәт тү пәс нори војкәј һәлбүсә,
Вәһшиһош тәрсирә тү бирә чикә.
Дур бош, хәрәб мәсох хубә мәчлүсә,
Локолу мисохи товушә мәнкә.

Ә хубә мәчлүшо тү пој норәнки,
Дүл тү лиһә бирә ноһурә хуно.
Хуби, бәхтәвәри хәлгә дирәнки,
Дорун тү сухдәни тәнүрә хуно.

Әки тү һәлбүшош сәргуз бирәнүт,
Әрчү ки һәмәл тү амбар куруни.
Түрә уһо шох ән хүшдә дирәнүт,
Јә кор ки дәс тү дә, унчо чәнк, хуни.

Тү јә војкә нисди ә дүл инсонһо,
Ә һәр рол дарафдә мәјо әки хәлг.
Мачару тү нүшдә рачә шүлһонһо,
Мәјо, чәһмәт нәбу ә гәд думон гәрг.

Түсүз имбу инсон, һәмишә хошбәхт,
Мәки бәл ән хәлгә шәһәтү бирә.
Һилом томошәји, түни јә бәдбәхт,
Худо һәзроиләш, һәзијәт дорә.

Рач бу кѳфдирэ

Кѳноји вѳкѳрдэ шѳћѳнѳкум чѳшмѳ,
Э пѳсѳј дѳријоѳ пѳћѳнѳу бисдо.
Ѓѳрѳбир риказѳо рујѳ бурбундѳ,
Э чирјој булутѳо јѳкѳм вомундѳ,
Э руј ѳѳсму дијѳ вѳди нѳбисдо.

Дѳшѳнд ѳгѳл хѳшдѳ дѳријоѳ урѳ,
Јѳ तरीки вѳкѳрд чѳлѳ – чѳмѳнѳ.
Кѳјкѳ аташ дѳлѳ кѳшдѳ оморѳ,
Лап сѳрини вѳкѳрд синѳј хорирѳ.

Сѳринѳ ѳвѳр кѳшд догѳ – дѳрѳрѳ,
Кѳлѳо сѳрѳ тик кѳрд сѳбѳћѳој мундѳ.
Эри варавундѳ кѳлѳо хорирѳ,
Моч сохд ѳр хунчѳрѳ, у нѳвомундѳ,
Кѳлѳо очмиш бирѳ рач бу кѳфдирѳ.

Чѳшмѳ хѳбѳр бирѳ варафд ѳ ѳѳсму,
Јѳ рачѳ руз сѳр кѳрд, ѳјѳ ѳѳшгѳво.
Риказѳој ѳн офто ѳ бѳмзѳр русму,
Дѳкѳрд руј чѳлѳорѳ ѳ вѳшѳгѳво,
Инѳурав шѳћѳнѳкум ѳ гѳл дѳријоѳ.

Ә хори Азәрбајчан

Ә хори шонлүжә хос Азәрбајчан,
Јә рачә рајони әһәнк кәнһидим.
Офуррокор дори рәһ, бирә голхон,
Ә рачәј ән Гүбә бинәлү зиһим.

Сасад сали инчо бинә күрдәјму,
Кошдәјм зәһмәтәво иму хорирә.
Јәнчигир кәм бири кәлә дәрднојму,
Бобоһојму әји хори хисирә.

Ә сүрт ән чуһурһо әгәд ән јә бог,
Рүһ ән сәдигһојму динчи винирәт.
Кәләтәһојмәрәш хок күрдә гичог,
Инчикә дәкәшдә рәһәти дирәт.

Ә појнәј әнуһо јәкиш нә кошдә,
Јә чоһилә гәләм кәлә бирәбу.
Ә сәр мосувоһо сәрини дошдә,
Мундәкорһош урә һәзиз дирәнбу.

Бисд сал бу әзуһо ә дурһо бүрүм,
Офуррокор рәһ до, рафдүм ә Гүбә.
Әсәр битә-һәим дорә нәдүрүм,
Чумунд кујкә мәрә һәјәбо зүһбә.

Дәрднојмә кәм нәбу, һәкәнәш бисдо,
Си сала зәвәр бу, голин бинәјү.
Дүл мә әгәд кирјә, јәкикәш висдо,
Бурракор сәнг бири, дүлү, коvnәјү.

Имбуруз

Ој бирорһо, ој хәһәрһо куш дорит,
Ә мүгүр омори дүшмә имбуруз.
Әз хүшдә нушунә јә гәләм корит,
Палаши вәкүрди чәшмә имбуруз.

Миһиди, имурә соф мочол дорәт,
Бурајт ә гәл вәтән омори сәһәт.
Һәзүр бошит әри зәрә хуб гәнәт,
Руј дусди бурбунди һәммә имбуруз.

Һозор салһо әгәд дәрд-гәм гәрг бирим.
Әз вәтән гуј сохдәт, һәр вәхт һәг бирим.
Әзир зулм дәбирим, кујкә сәнг бирим,
Ә рујһо хәндүсди чүшмә имбуруз.

Шори сохит һәрүс – духтәр, әјорит,
Әри вәтән әдүл һәшг-мүһбәт корит.
Широһој вәтәнә әјор бијорит,
Ә гош-чумһо зәнит сүрмә имбуруз.

Вокунит әз дүли јә рачә сүфрә,
Ә соги ән вәтән пәјләрә зәрә,
Гүдүш хурдә кујим әдүл дәрирә,
Әрчү ки вир сохдәјм зулмә имбуруз.

И дүл шоири мә исәһәт шори,
Дирәм руј вәтәнә у јәдикори.
Әз бобоһо мүндә сүгдә дијори,
Һәрчүш һисди вәтән чун мә имбуруз.

Ә ворвориһо

Һәрден ә тәһәр һәсб аста вирихдит,
Пар зәрит ә дурһо – чү бәхтәвәрит.
Комончәрә хуно ноләш зәрәнит,
Ишмуш әһәнк һилом пири винирит,
ә ворвориһо.

Бәхт мәрә әз ишму ә дурһо бәрди,
Мәтләбһо, војкәһо сәлт дәкиш бири.
Әхори бобоһо бәрди дәбәрди,
Әз Гүбә бијорит шорә хәбәрһо,
ә ворвориһо.

Ишмурә винирә мәрә воисдә,
Рузһој чоһилирә әјор дәшәндә,
Јәкәм нүшдә, һәнәк сохдә хәндүсдә,
Бәрит дувој мәрә зу әри дустһо,
ә ворвориһо.

Әз доғһој ән Кавказ ә доғһој Сион,
Пар зәрә мидарајт јә гушә хуно.
Инчикә бәхтәвәр ковләји инсон,
Һәр тараф үшүглү товушә хуно,
ә ворвориһо.

Әјормә офдори вәрфһој ән Шон дог,
Аташ күрди дүлмә лап әдәј сүхдә.
У хиникә овһој Бәнәвшә билог,
Дәрмуни әримә, расунит зутә,
ә ворвориһо.

Дүл Донил дәрдлүни әз ишму дури,
Әзу әвүр Гүбә әмә расунит.
Рәһһојму әз јәки лап дур офдори,
Мүһбәт чоһилирә әмә расунит,
ә ворвориһо.

Куч пул

Фәгирикә әгүллү,
Кофү нич һисоб нибу.
Јә әлчәг һисджә пуллу,
Хәрә кофу хуб инбу.

*

Пуллуникә јә инсон,
Һүрмәтү амбар бирә.
Әки ләгләг, ән сәрсон,
Пуллу ә тәхт вәбирә.

*

Јә нәлојиг пулсүз бу,
Һич ә һәрәш нә дөбу.
У омо пуллу бисдо,
Һәммә гуллугу бисдо.

*

Пуләво точ инбоши,
Ә вор тү зијон нибу.
Нисджә миһточ инбоши,
Түрә јә голхон нибу.

*

Инсон бирә үзүјог,
Ә чиб пул дәбирәнки.
Шори сохдә һәр јәлтог,
Ә пул һәрмәһ бирәнки.

Үкүм Дәдәјһо

Чәнгәдә хуб имбу инсонһој хори,
Һәр вәхт рази бошут дү – јәкирәво.
Зивүт тәрссүз – ләрзсүз ә гәриш шори,
Чәнк – довһошү нәбу әјәкирәво.

Ә руј хори бири кәлә довһоһо,
Умоһо вир бири, чун дори мәрдно.
Тиһи бири ә хок кәлә зүһбәһо,
Әз Вәтән дур мүрдәт хубә чомәрдно.

Дәдәјһо дүл дори у шонинһорә,
Ә хотур ән Вәтән, ә хотур мәскән.
Вир нә сохдәт әз лов лово-тәшворә,
Фирсорәт ә довһо, ә дүлһо шивән.

Вәсси ој Дәдәјһо мундит чумә рәһ,
Фәрзәндһо нә вокошд дијә ә хунә.
Мундит ә дәрдәво, гәмәво һәрмәһ,
Һә у довһокорһо, мәхүсүт кәнә.

Мәјилит уһорә дәс – пој чумунут,
Уһорәш дәдәји, әдәт винирә.
Һиломә ә сәр ов, нә тәрс нәјүлүт,
Үкүм ән Дәдәјһо лап кучлу бирә.

Широ

Широ хубэ мүһбэт, јә рача күли,
Широ һовунсүзэ, тэмизэ дүли.
Широ ох эн ковнэ, һәршој эн чуми,
Широ јонгујэ дүл, јә сүхдэ чуни.

Јә чәјронки э ух овчи расд бири,
Јә бала ки дэдәј мүрди расд бири.
Јә дүл ки һәмишә әдәј вој зәрә,
Воисдәј эн дүлэ, у насда дирә.

Сәһиб эн хубэ дүл, јә рача духдәр,
Мүһбәтә восдори, дәрдә нисд гәдәр.
Дог мүһбәт вәкүрдә, јә чоһилә сәр,
Воисдәј эн дүли, урә нисд гәдәр.

Хори – һово, астарәһо, нә һәсму.
Әз ов билог, тәмизтә һәвәс иму.
Әриму эн һәзиз, хубэ мәтләбһо,
Әрәг эн пишони, зәһмәт дәс иму.

Бәһәр хубэ фикир, вир бирә мүһбәт
Әз дәс вадарафда, эн хубэ гисмәт.
Ән хубэ широсји, нуму вәтәни
Сәһиб хубэ широсһ энчәг инсони.

Өз тү дүлһо шор имбу

Тү ој рачә сифәт, тү ој бәхтәвәр,
Әри тү вокундә һәр ковнә, һәр дүл.
Хуби сох гәрди рә ниимбу гәдәр,
Әрүј тү мокуну әчүлһо һәр күл.

Өз тү дүлһо шор имбу,
Мозол әз тү дур нибу.

Широһој дүл түрә әлов тү бијор,
Әри ән вәтән тү, әри ән хәлг тү.
Мәтәрс хун әз дүли сәс тү вәди ров,
Чар зән әһәнк билог әз дорун дүл тү.

Өз тү дүлһо шор имбу,
Мозол әз тү дур нибу.

Војкәһој дүл түрә әчикә бијор,
Номусә, вичдонә дор әһәнк билог.
Һәмәлһо әри тү јә күллүјә дор,
Мичарү тәвәсәр әјә рачә бог.

Өз тү дүлһо шор имбу,
Мозол әз тү дур нибу.

Ә Донил бовор сох әз дүли, чуни,
Дәдәјә, мәскәнә һәр вәхт дор әјор.
Бил вәтән нәвүнү дијә мәгбуни.
Әсәр хубә күкһо гојим бирә дор.

Өз тү дүлһо шор имбу,
Вәтән мозоллү имбу.

ҲАЛМ ВӘКИ

Ә чоһили хосдә кәјф соху инсон,
Ә дустәво, һовурәво, кәсәво.
Қирошдәни рузһо нәс сохдә кумон,
Дијә нивокошду һич вәхт пәсәво.

Әз инсон хәбәрсүз кирошдә һәр руз,
Ә "кәјфәво", ә гәд әрәги, шороб.
Әри әну рузһо мундә тамаруз,
Ә ујоги хосдә әз хүшдә човоб.

Амбар курун нүшдә һәр вир бирә чи,
У кирошдә рузһош әриму һәзиз.
Инсониш әз пәси нәс дирә динчи,
Васала рузһојму дирәнки поиз.

Әз пәси вирихдә әјә чи расү,
Кәшдәни у рузһој ән чоһилирә.
Әсәр офдорә ки дијә ни расү,
Қүрдә ә пәс мундә бәл оһилирә.

Әнчәг кәјф сохдә нисд һүмүр ән инсон,
Һәвәл јә һәлм вәки әри зиһисдә.
Һәр богә – богчәрә кәрәки богбон,
Әруј инсон мозол, ники вәчәсдә.

Хубэ гисмэт

Тү әримә, дүлмәни,
Гүзүлкүлмә, күлмәни.

Ношумој мә, чунмәни
Тү һололә хунмәни.

Кәрәкијә нәфәсмә,
Түни билог һәвәсмә.

Рачә, хубә шәвһојмә,
Ән ширинә ховһојмә.

Ән хубә шориһојмә,
Һәвәслүјә корһојмә.

Зумустујмә, васалмә,
Тү ширинә һәсәлмә.

Бири, хәрәбә рузһо,
Хуб омори томузһо.

Түни хубә хәјолмә,
Әтү һәрмәһ мозолмә.

Тү ә дүлмә һәр војкә,
Дирәјкә нүкә мәнкә.

Тү гулмә, гәнәтмәни,
Ән хубә гисмәтмәни.

Дүлмө

У руј түрә дүрүм, хосд дүлмө түрә,
Тү бовор сох әмә, тү хосдәј дүлмә.
Хубә мәтләбһорә тү дорој мәрә,
Тү рачә војкәјмә, воисдәј дүлмә.

Хубә гисмәтһорә кәрәки күрдә,
Бәхшәј худојини дүлә вәбәрдә.
Мүһбәт јә билоги тәмизи бәрдә,
Әз шори пар зәрә хәндүсдәј дүлмә.

Һич динчи наسدанүм тү әдүлмә дә,
Әчикәј дуст бирә әзмә дур рафдә.
Руз – әз – руз әдүлмә тикон дарафдә,
Бивофоји дирә, кирисдәј дүлмә.

Әри зиндәкуни

Дүнјоһ кәнһидими, инсонһош күлһо,
Зәһмәтәво рачи винирә чүлһо.
Дорит шолумирә хәлг вүнү јә руз,
Үшүг вүнү мәһшовоһо нә дүлһо,
Ә пишој һәр әлчәг нәмунут сәр гуз.

Дирәнкә хәлгһорә әгәд ән шори,
Әзир пој әлчәгһо чүмүсдә хори.
Шәндәнүт јәрәгә ә сәр динчә хәлг,
Һәгсүзи, сәртики, винирә тори,
Нәс вәкүрдә кучә, хори, һово, һәг.

Чарундә һиломә ә мәјдүј ән чәнк,
Әз зүһбә, әз дурә дәкүрдә руј мәнк.
Насданүт һәјили, зәни, кәлә мәрд.
Фирәһә хориһо әришүни тәнк,
Кәләкәд бирәнүт, тә вәкүрдә дәрд.

Һәдәт ән һиломи, гәзәб сохуһо,
Нәһог әсәр хәлгһо һәр вәхүсүһо,
Дирә ә дәс умог әхир хүшдәрә,
Һәр нәшәрһ, довһокор, нәлоиг буһо,
Дирә әз Вәтән дур әсир хүшдәрә.

Һәлгәһој ән зинчир чүтам әјәки,
Бәсдә оморәкә ә гәд дү – јәки.
Умогһој һиломиш дәс – әдәс дорә,
Әри бәхтәвәри, шолуми, ники,
Бијо дәс тик күрүт әри сәс дорә.

Әрчү кәшдә

Һәр руз ә фикир тү мә,
Көнә тү дә ә дүлмә.
Әјор тү һич мундикә?
Түсүз чүтам бу һолмә?

Дүлә гәрол нәс бирә,
Инсон тәһно бирәнкә.
Дүл инсонһо һәрс дирә,
Вофосүзи дирәнкә.

Дүл војкәлү чәнгәдә,
Чумһојмә түрә кәшдә.
Түки нәбирә бәгдә,
Насданүм кирә кәшдә?

Динч мисохи дүлмәрә

Шәв ки омо ә һәсмү,
Мәнж я рач үшүг дорә.
Үшүгү ә гәд билог,
Ов билог зүм – зүм зәрә.

Хосдокорһош мәдиров,
Мүнүшүт ә сәр билог.
Әвүр мијов әз Шон дог,
Дүл әчикә мидиров.

Микәшдү әвүр ә муј,
Ихтилот сәр мүкүрү.
Тү чунмәни – чунмәни,
Дүлмә түсүз мүмүрү.

Руј тү нашданки мәнки,
Шәви сијә мујһој тү.
Руј түрә мә дирәнки,
Мүрдүм әри чумһој тү.

Чумһој тү зәри мәрә,
Винирәнки мә түрә.
Донил миһточ дүл түни,
Дорикә әмә урә,
Динч мисохи дүлмәрә.

Нəчог зиһисдəји

Зумусту ки варасдани,
Хиникиһо вадарафдə.
Əвүр һилом чарусдани,
Фикир, хəјол ə дур рафдə.

Хəбər бирə хори – һово,
Васал мијов шорирəво.
Ə əркəво, хəндəрəво,
Ə һолһо, дүлһо дарафдə.

Əсər күлһо шəј вəбирə,
Ə дүл һофт – ранк оһ дəбирə.
Вəрф, воруш ə дурһо бирə,
Васал ə мəјду дарафдə.

Һофт – ранк хундə дүл догуног,
Күл омори əјү гиног,
Мүнүшү əсər јə бидог,
Əз хундəјү дүл варафдə.

Ə дамарһо хун дүширə,
Дүлһо јəкирə кəширə.
Һəнкһо əз күл шир дүширə,
Васал ə хов нəварафдə.

Донил нəчог зиһисдəји,
Əдүлү дəri хосдəји.
Һилом билог зиһисдəји,
Тə салһо вир бирə рафдə.

Өтү тәхсир нәвәри

Тү јә сижә чәрдәји,
Әз һәсәл ширинтәји.
Һәчи чунһо мәкири,
Өтү тәхсир нәвәри.

Тәхсирлү дәдәј түни,
Зәнди јә рач чүнтүни.
Әри рачһо тү сәри,
Өтү тәхсир нәвәри.

Әруј тү хол сижәји,
Руј тү хүбә војәји.
Тү лап јә дүлвәбәри,
Өтү тәхсир нәвәри.

Әз тү һәммә разини,
Ләгләһо "биразини",
Ә дүл һәммә тү дәри,
Өтү тәхсир нәвәри.

Тү һисд тәмизә билог,
Әз бәхилһо бош ујог.
Ә Донилиш ух зәри,
Өтү тәхсир нәвәри.

Вини тү амбар тики

Түрә дүрүм ә күлмә,
Шори вәкүрд и дүлмә.
Әз мә тү дур бисдори,
Кујкә дүлә висдори.

Жәнә дүрүм јә руз мә,
Нә бәсди дү кәлимә.
Әз хүшдә рази бири,
Кор тү ә дүл дәрд дири.

Фикир, хәјол домундум,
Сәртики тү вомундум,
Нә мунд сабур һич мәрә,
Вомухдум хосјәт түрә.

Вини тү амбар тики,
Хүшдәрә һич тәк мәки.
Мујһој түш сипи инбу,
Түш имбоши дог вәки.

Һисдикә тү лап рачиш,
Рузһо һисди ворвори.
Нибу кумәк дан һичиш,
Мичари түш ә гәри,
Донил чәшмиш нәбири.

Дијә дири

Өз тү һәр вәхт чон куфдурум,
Дүлә хосди урәш дорум.
Нәһ, нә сохдум чү куфдири,
Ә һәр чү јә дүм вонори,
Чү кујум мә, дијә дири.

Мукум һәсму кип-ковуни,
Тү муку күлһо ковуни.
Мукум күлһо амбар рачи,
Тү муку һәсму бирачи.
Чү кујум мә, дијә дири.

Хубә кофһош тәлһи вәкүрд,
Пишони тү томом дәкүрд.
Дүлмәш дијә лап хүрд бисдо,
Әримә тү һәрчү бири,
Чү кујум мә, дијә дири.

У чумһој тү әјор мәни,
Амбар сијә, ә ранк шәви.
Тәхсирһо һәммә әнтүни,
Нә данусди түни – мәни,
Чү кујум мә, дијә дири.

Нәһ, мәку

Ә духдәр түрә дүрүм,
Әтү мүһбәт вүнүрүм,
Дәшәһој тү ә һәнк ковтәр,
Војисд уһорә күрүм.

Нүкә мәнки гошһој тү,
Әвүр күлһо әруј тү.
Ә рачи тү коф нәвә,
Бәнзәр шәви мујһој тү.

Чумһој тү һисд хәндәкүл,
Бүркһо кујкә тикон күл.
Буж – бухун тү чинор дор,
Ловһо ә ранк гүзүлкүл.

Әз Донил һич нәһ, мәку,
Әримә дүлә воку.
Дүлһо дуз оморәнки,
Мозол бирә дәрвоку.

ШЕИРЛӘР

ӘЗИЗ ГАДЫН

(Анамын әзиз хатирәсинә)

Сәма тутғун, гара кејмиш булудлар,
Һәр шејдә гәм – кәдәр, бир сакитлик вар,
Бағчамын күлләри ејмиш башыны,
Гәм јағыр үзләрдән, динмәз олублар.

Бу күн дәрдим дөнүб ағыр бир даға,
Јујур көз јашларым јанагларымы.
Анам көзүн јумуб өмрә чатмамыш,
Баһарда бүрүјүб гар бағларымы.

Фәләкләр кәтирди ајрылыг дәми,
Мәнә бир тәсәлли ким верәр ана?
Нәғмәли гәлбимин гырылыб сими,
Сәнин гәдәр мәни ким севәр ана?

Фикир дәрјасына гәрг олмушам мән,
Көзүмүн өнүндә гәјб олур анам.
Она бир тәсәлли доғулмушам мән,
Бу күн көз јашында јанан бир шамам.

Анасыз күләрми инсан һәјатда?
Арзулар, доғулуб чичәк ачармы?
Дүшәр јанларына гул да, ганат да,
Бу ағыр дәрд- гәмдән инсан гачармы?

Горудун сән бизи бир шаһин кими,
О ағыр илләрдә кәриб ганадын.
Бәсләдин ај ана мәрд кәлин кими.
Әрин вурушмада, еј әзиз гадын.

Ана сәнсиз нечә кечинәрик биз?
Рәвамидыр галаг һәјатда сәнсиз?
Сән идин бизимчүн һәр шејдән әзиз,
Хош олармы инди һеч күнләримиз?

Еј ана, өнүндә баш ејир аләм,
Сәни вәсф етмәјә ачиздир гәләм.
Сән севдин халгыны, севдин вәтәни,
Бу күн о борчдур ки, елләр јејир гәм.

Сәма тутғун, гара кејмиш булудлар,
Һәр шејдә гәм – кәдәр, бир сакитлик вар.
Бағчамын күлләри ејмиш башыны,
Гәм јағыр үзләрдән, динмәз олублар.

Бизэ мэхсус

Тэки олмајајды о ганлы иллэр,
Жүчлө узаг дүшдүк елләримиздән.
Санки јуду бизи вәтәндән селләр,
Галдыг узагларда чөлләримиздән.

Халгларын елиндә ојунчаг олду,
Дејди күрәјмизә одлу гамчылар.
Вәтән күлләри тәк, саралыб, солду,
Тутмады достлугла әл јабанчылар.

Нечә елләр кечдик, нечә торпаглар,
Узагларда галды севимли вәтән.
Көлә тәк ишләтди бизи алчаглар,
Ишимиз даима бел олду, кәтмән.

Бизә кәч бахдылар һараја кетсәк,
Халглар бизә гаршы севки дујмады.
Јашатды дүнјада бизи тәк әмәк,
Гәлбләрдән кидурәт, кин силинмәди.

Гојмадылар динәк лисанымызда,
Дилимиз дејишди, ган галды тәмиз.
Јашатдыг һәр шеји өз ганымызда,
Вәтән сөзү олду бизләрә әзиз.

Көзләдик мин илләр вәтәндән узаг,
Чәкилсин башлардан бу гара кабус.
Әлләримиз бағлы чәмәндән узаг,
Доғсун сәһәримиз бизләрә мэхсус.

Ач голларыны

Анамыз чох заман биздән узагда,
Тале оғуллары ајырды ондан.
Маһнылар гурујуб сусду додагда,
Сојунду Вәтәним күллү донундан.

Чатылды гашлары ана вәтәнин,
Ејди өз башаны өвладлар үчүн.
Көрәндә јаныглы чөлүн, чәмөнин,
Күнәшли бир дијар гәмләнди бүтүн.

Башына кәләнләр нағылдыр вәтән,
Сөјләнмиш даима бу күн, сәһәрә.
Бахтымыз тәк сәнә бағлырдыр вәтән,
Бир күн күнәш доғар бизим елләрә.

Дүшмәнә нә гәдәр ачы олса да,
Күнәш бәзәмишдир бизим елләри.
Нә гәдәр ганында о боғулса да,
Лаләләр бүрүјуб доғма чөлләри.

Гајыдырыг ана ач голларыны,
Көрүшнә кәлир о шаһинләрин.
Ана бағрына бас оғулларыны,
Бәзәдәрләр сәни гыз, кәлинләрин.

Вердим гэлбими

Бабалар вэтэни, әј гоча торпаг,
Биз сәни көрөндә севмишик инан.
Бә'зән елә олуб дағлар ашараг,
Сәнә чан атмышыг, халымыз јаман,
Биз сәни көрөндә севмишик инан.

Сәни јандырыблар һагсыз дүшмәнләр,
Халгыны гул едиб апармыш онлар.
Јаныб күлә дөнүб барлы хирмәнләр,
Ахыб бу торпагда күнаһсыз ганлар,
Халгыны гул едиб апармыш онлар.

Сәни дағыдыблар, халгын гырыблар,
Тапданыб зәмиләр, о барлы бағлар.
Халгын ајағына бухов салыблар,
Сөнүб инсан үчүн нурлу чырағлар,
Тапданыб зәмиләр, о барлы бағлар.

Дағларда сүрүләр мөләрди бир вахт,
Мал-гара көрүнмүр, итиб дағлардан.
Гәддарлар гурублар өлүмдән бир тахт,
Кәлиб отурублар чох узағлардан,
Мал-гара көрүнмүр, итиб дағлардан.

Чох илләр јашадыг вәтәндән узаг,
Нечә бөјүјәрсә анасыз ушаг.
Бүлбүл тәк јаралы, чәмәндән узаг,
Дүшмән горхусундан кечәләр ојаг,
Нечә бөјүјәрсә анасыз ушаг.

Бәзәдик һәр јери күлләр әкәрәк,
Севдик о торпағы бир вәтән кими.
Бәшәр өвладына һөрмәт едәрәк,
Халглары севәрәк олдуг сәмими,
Севдик о торпағы бир вәтән кими.

Чох илләр кечиртдик, јорулду күзләр,
Демишләр – гапылар артыг ачылмыш.
Додаға јапышыб гурумуш сөзләр,
Учуб һәр тәрәфә ганадын чалмыш,
Демишләр – гапылар артыг ачылмыш.

Учдуг сәнә тәрәф ганад чалараг,
Јорулмаг билмәдик јоллар узуну,
Сәнә күнүлләрдә севки дујараг,
Бәсләдик үрәкдә вәтән нуруну,
Јорулмаг билмәдик јоллар узуну.

Гајыдыб кәлмишик артыг вәтәнә,
Көрәндә јурдуму, вердим гәлбими.
Вурулдум бу елә, чөлә, чәмәнә,
Бағрыма басмышам бир оғул кими,
Көрәндә јурдуму, вердим гәлбими.

Сиз еј күлөклөр

Һәрдән бир ат кими кишнәјирсиниз,
Учур узаглара бәхтијарсыныз.
Бә'зән кәман кими инләјирсиниз,
Сиз дә, дүнја гәдәр ихтијарсыныз,
Күлөклөр, күлөклөр, сиз еј күлөклөр.

Тале узаглара апарыб мәни,
Дејишмиш үрәкдә арзу, дилөклөр.
Узаг вәтәнимә јетириб мәни,
О елләрдән кәндәр мәнә шад хәбәр,
Күлөклөр, күлөклөр, сиз еј күлөклөр.

Мән чох никаранам сизи көрмәјә,
Чаванлыг илләрин јада салмаға.
Сизинлә отуруб һәрдән күлмәјә,
Тәләсин достлары саламламаға,
Күлөклөр, күлөклөр, сиз еј күлөклөр.

Инсанлар бәхтәвәр азаддыр бурда,
Күнәш пәрваз едир ишыг сачараг,
Мәним Шаһ дағымдан Сион дағыма,
Учун сүлһ гушу тәк ганад чалараг,
Күлөклөр, күлөклөр, сиз еј күлөклөр.

Үрәјим од тутуб јаныр даима,
Шаһ дағын гарлары дүшүр јадыма.
Бәнәвшә булағын сојуг сујундан,
Јетирин сиз мәнә, чатар дадыма,
Күлөклөр, күлөклөр, сиз еј күлөклөр.

Үрәјим дәрдлидир, сиздән узагда,
Мәнә Губа һавасыны кәтирин.
Нәфәсим кәсилир чан будағында,
О кечмиш севдамы мәнә јетирин,
Күләкләр, күләкләр, сиз еј күләкләр.

Һәҗат нәғмәси

Көнүл дилә кәлиб јашамаг истәр,
Бу көзәл һәҗатда бир аз да артыг.
Нә гәдәр көзәлдир ачылан сәһәр,
Һәр көзәл диләклә верәк јарашыг,
Бу көзәл һәҗатда бир аз да артыг.

Һәҗат мүбаризә, һәҗат јашамаг,
Гәдрини билмәјән, јашамаз керчәк.
Һәҗат бош-бошуна дејил долашмаг,
Һәҗаты севки тәк, севәсән кәрәк,
Гәдрини билмәјән, јашамаз керчәк.

Инсан өмрү чәкмәз узун бир заман,
Зәһмәтлә бәркијир һәр әзәләси.
Баһар вахты, узаг олсун гој хәзан,
Охунур инсанын һәҗат нәғмәси,
Зәһмәтлә бәркијир һәр әзәләси.

Гојурсан һәҗатын тәмәлини сән,
Сарсылмаз илләрлә бу тәмәл дашы.
Јашадыб һәр көзәл әмәлини сән,
Гопмаз дүз ејләшән һәр үзүк гашы,
Сарсылмаз илләрлә бу тәмәл дашы.

Ишдир өлүм, јахын кәләрсә сәнә,
Она тәслим етмә һеч вахт өзүнү.
Хәзан јарашмајыр күллү чәмәнә,
Топлајыб гүввәни, бир ач көзүнү,
Она тәслим етмә һеч вахт өзүнү.

Диләжин көзәлдир

Анамын көзләри сәмаләр кими,
Баханда чох дәрин дәрјаләр кими.
Чөһрәси ишыглы бир аја бәнзәр,
Чох заман ағларды булаға бәнзәр.

Сачынын бәнзәри сары сүнбүлләр,
Инчә јанаглары күл – гызылкүлләр.
Ағлајанда тугуларды бәнизи,
Бүрүјәр мәни дә бир гәм дәнизи.

Ана бир аләмдир, мә'насы дәрин,
Јанан үрәкләрә су сәпәр сәрин.
Һәрдән ағлајанда өзү билмәдән,
Көз јашы ахыдар санки чешмәдән.

Дијәрдим: - ај Ана бәсдир ағладың,
Чијәриме көз үстүндә дағладың.
О үзүмә мазәмәтлә бахарды,
Үрәјимдән "гара" ганлар ахарды.

Артыг өјрәшмишдим хасијәтинә,
Баш әјдим анамын һәр нијјәтинә.
Аналарың анасыдыр әр анам,
Дүшсәм ајағына бәхтәвәр оллам.

Јарадан јаратмыш бу дүнјамызы,
Анадыр һәјата бәхш едән бизи.
Диләжин көзәлдир сән чанлы әсәр,
Сәнин нијјәтинә баш әјир бәшәр.

Гудјал

Мөнбөјин Шаһ дағын уча башындан,
Дерин дәрәләрин кечмишәм Гудјал.
Мән сәни севмишәм ушаг јашымдан,
Сәрин суларындан ичмишәм Гудјал.

Чан вердин сән бизим барлы бағлара,
Тәләсдин гурумуш, динч торпаглара.
Вердин ахарыны көј отлаглара.
Күллү саһилини кәзмишәм Гудјал.

Ана тәк сән лајла чалардын бизә,
Ајлы кечәләрин бәнзәр күндүзә.
Нәғмәләр гошардын, ахыб һәр дүзә,
Бәстәкар руһуну севмишәм Гудјал.

Јаз вахты чошардын, алыб гојнуна,
Һәр шеји апарар, гатыб јолуна.
Һәр кәс көз дикмишди сәнин сујуна,
Гој сујун бол олсун, демишәм Гудјал.

Јадындамы? Сөјләјөндә кедирәм,
Кәлмишәм ај Гудјал вида едирәм.
Көз јашы ахытдын, мән тәк билирәм,
Сәни јада салыб, кәлмишәм Гудјал.

Сәни көрүб руһум лап тәзәләнди,
Инан көзләримдә јаш киләләнди,
Синәмдә шә'нинә гәзәл дилләнди,
Ахы мән сујундан ичмишәм Гудјал,
Мән сәни һәмишә севмишәм Гудјал.

Бөжүк сәнәткар

(Бөжүк рәссам Исаак Илич Левитана һәср едирәм)

Музеј отагларын кечирәм бир-бир,
Һәр лөвһә дужуја бир ганад верир.
Үрәјим јериндә санки дил ачыб:
- Таблолар нә гәдәр көзәлдир дејир.

Жәлиб јетиширәм бир отаға мән,
Елә бил гаршымда ачылыр чәмән.
Инсан һејран галыр белә сәнәтә,
Көзәллик өнүндә һејкәлләширсән.

Бурада һәр чанлы мәнзәрә мәнә,
Көзәллик бәхш едир, һәм фәрәһ мәнә.
Бу бөжүк сәнәткар – рәссам Левитан,
Нә гәдәр вурғунмуш өкеј вәтәнә.

"Гызыл пајыз" күнү гаршымда дурур,
Гызылы чаларлар гәлбә верир нур,
Санки мусигидир нејдә чалыныр,
Бу рәнкләр, аһәнкләр, бир аләм гурур.

Жөрүнүр өнүмдә "Гајын мешәси",
Рус мәнзәрәсинин һүндүр зирвәси.
"Сакитлик" ичиндә, чох узагларда,
Вурур "Ахшам зәнки", јүксәлир сәси.

1. Дырнаг ичиндә олан сөзләр рәссамын өсәрләринин адыдыр.

"Владимирка" јолу, узаныб кедир,
Мәһбуслар кечибләр ајагда зәнчир.
Чарын һәр һөкмүнү севмәјән кәсләр,
Бу јолу өзүнә (газаныб) кедир.

"Март" ајы баһардан мүждә кәтирир,
Сојуг күнләр өтүр, күлләр битирир.
Ағачда бүлбүлләр гонур һәр јердә,
"Жениш сулар" ахыб, боллуг јетирир.

Нә гәдәр хош олур "Јағышдан сонра",
"Сәрин күләк" әсиб вермәдән ара.
Ачылыр һәр јердә "Күнәшли бир күн",
Салыр өз нуруну һәр бир дијара.

"Волга үзәриндә". "Јаз", "Ахшам чағы",
Андырыр көзүмдә күллү бир бағы.
Зөвг алыр һәр бахан, күлүр дүјғулар,
Көрәндә һәр көзәл – "Тәр јашыллығы".

Бү көзәл таблолар чәзб едир бизи,
Охшајыр гәлбләри, һәр һиссимизи.
Көзәл дүјғуларла вурур гәлбимиз,
Кәтирир илһама үрәјимизи.

Чарын ганунлары севмәди сәни,
Сән ки севдин гәлбән халгы, вәтәни.
Сәнин јаратдығын көзәл әсәрләр,
Јүксәлтди һәм сәни, һәм Русијаны.

Ҳагг јерин тапар

Дајансын, вурмасын һәр чиркин үрәк,
Јохдурса бир көзәл диләји онун.
Үзүнә бир сахта, боја чәкәрәк,
Данмасын һаггыны инсан оғлунун.

Јахшылыг едәрсә күдүр хејрини,
Тәмәнна ахтарыр ана сүдүндән.
Инсанлар јанында тутур јерини,
Јараса тәк горхур күнәшдән, күндән.

Фикирләрин һеч вахт бирузә вермәз,
Ҳамыја бир дост тәк јанашыр иблис.
Доғма гардашын да үрәкдән севмәз,
Үздән санки мәләк, дәрүндән хәбис.

Һәрдән салам верир, о әл дә тутур,
Ҳал – әһвал сорушур евдәкиләрдән.
Һәр кәсә ләкәли бир план гурур,
Итириб өзүнү әввәлкиләрдән.

Мәсәл вар башгаја гују газанлар,
Өзләри дүшүрләр, ондан гачан јох,
Ҳагг јерин тапмаса гопар туфанлар,
Гајыдыб, атана пәрчим олур ох.

Ҳаггызы севмәмиш бу улу дүнја,
Буну тәсдиг едир өтән дөвранлар.
Һәр торпаг зәррәси, алынмаз саја,
Фәләјин чәнкинә кириб кәрванлар.

Көрүш дөмлөри

Сөманы бүрүжүб гара булудлар,
Әсир сәрсәри тәк күчлү күлөкләр.
Тәрпәнир јериндән ағачлар, отлар,
Јаныб, сөнүр һәрдән одлу шимшәкләр.

Дәниз далғалары чумур саһилә,
Елә бил азадлыг ахтарыр онлар.
Саһилдә чеврилир күчлү бир селә,
Дөнүрләр пәришан керијә онлар.

Саһил далғалара кәсилир дүшмән,
Севмәјиб онлары дөндөрир кери.
Һәр кәсә, һәр шејә әзиздир вәтән,
Ағырдыр дағ кими көрүш дөмлөри.

Анадыр сулара бу бөјүк дәниз,
Далғалар дәнизә нәгәдәр әзиз.
Гушлар учуб кедәр, гајыдар јенә,
Оғул јашајармы елсиз, вәтәнсиз?

Фикрин бәһрәләри

Еј фикрим ганадлан чых асимана,
Дулфинә чеврилиб чум океақа.
Јердән фәзалара чәкилсин јоллар,
Планетләрә учсун бизим оғуллар.
Ачылсын гој дәрин көјләрин сирри,
Таныјаг јахындан планетләри.
Бағланмыш дүјүнләр ачылсын кәрәк,
Инсан вәзијјәти нур сачсын кәрәк.
Чалышын ишләсин сизин бејниниз,
Инсанлар наминә чарә тапын сиз.
Нефти чыхарын сиз, инсан хејринә,
Инсан далсын ишығынын сејринә.
Сүр'әтли кәмиләр тикилсин артыг,
Узаг јолларымыз гысалсын артыг.
Гој бағлы гапылар артыг ачылсын,
Вер бәшәријјәтә фикрин мејвәсин.
Уран чыхан мө'дән бағлансын кәрәк,
Атом бомбалары азалсын кәрәк.
Чыхарын көмүрү инсан исинсин,
Заводлар, фабрикләр ишә салынсын.
Ахтарын торпагдан инчиләри сиз,
Бәзәнсин онларла кәлинләримиз.
Бир дә мүһарибә, артыг олмасын,
Аналар! ... Көзүнүз јолда галмасын.
Ушаглар билмәсин топ-түфәнк сәси,
Гој онлар ешитсин тәк фишәнк сәси.
Башларында сакит сәма асылсын,

Ушагларчүн көзәл сәһәр ачылсын.
Ушаглар билмәсин һеч нәдир јараг,
Китаб, дәфтәр олсун онлара дајаг.
Гој онлар өјрәнсин мусиги, маһны,
Ушаглар өјрәнсин көзәл чалмағы.
Гој көзәл таблолар чәксинләр онлар,
Түстүләр, аловлар көрмәсин онлар.
Дүнјанын ағыллы ағалары сиз,
Ендириң сыфыра силаһлары сиз.
Јараг дејилән шеј гој билинмәсин,
Китаблардан белә бир сөз силинсин.
Инсанлар! ... Јарағы артыг туллајын,
Бүтүн силаһлардан чөләнк бағлајын.

Кәләрәм

Анам кетди тез һәјатдан,
Мәнә олду дүңја зиндан,
Күлүш донду додағымда,
Көз јашларым јанағымда.
Ана, дәрдим даға дөнүб,
Бир бағбансыз баға дөнүб.

Вәтәнә кет дејирдиниз,
Мәни дәрдә салырдыныз.
Өһдинизә әмәл етдим,
Учуб вәтән сары кетдим.
Дәрдим бир аз сакитләшди,
Фикирләрим сабитләшди.
Амма сиздән узаглашдым,
Мән вәтәнлә гучаглашдым.

Ана, Сиздән ајрыланда,
Гәлби дәрд-гәм ајрылан да.
Санки дүшдү јерә јарпаг,
Будағындан ајрылараг.
Тәки һәр ил дөнәјдим мән,
Торпагнызы өпәјдим мән.
Чох јорулуб ганатларым,
Үзкүн дүшүб јол атларым.

Һәрдән дөнүб кәләрәм мән,
Торпагныза су чиләрәм.
Һичран дәрди јахыр мәни,
Нурдур чөкән пәрванәни.
Һәр нә олса учам кәрәк,
Гәбринизи гучам кәрәк.

Әлләр

Нә бөјүк гүдрәти вармыш әлләрин,
Һәм гурур, һәм сөкүр, ағладыр онлар.
Тутур габағыны дәли селләрин,
Һәм вурур, һәм сәпир, сағалдыр онлар.

Һәр јердә чох бөјүк иш көрүләндә,
Әлләрә еһтијач чохалыр һәр вахт.
Әл илә дәрилир күл – чичәкләр дә,
Һәр заман шәфгәтли әл кәтирир бахт.

Һәр көзәл шеир дә, нәғмә дә инан,
Үрәк мәһсулудур, әлин гүдрәти.
Көнүл дилә кәлир, әлләрдир јазан,
Онлардыр јарадан камил сәнәти.

Чани фәрман верир, әлләр дә јазыр,
Ракетләр, бомбалар дүшүр һәр јерә.
Минләрлә инсанын гәбрини газыр,
Зәрбәләр ендирир саф диләкләрә.

Зеһнин, дүшүнчәнин, әлин зәһмәти,
Жөндәрир космоса кәмиләр инди.
Јерин гатларындан тапыр сәрвәти,
Бол мәһсул јетирир зәмиләр инди.

Овчу да тәтији бармагла чәкир,
Чөлләр көзәлини чох көрүр бизә.
Үрәксиз, диләксиз едәрми фикир?
Бала чејран сәси јүксәлир дүзә

Өллөрлө жараныр һәр инчә сәнәт,
Бизи һејран гојан көзәл таблолар.
Инсана кәтирир бөјүк сәадәт,
Көзләри охшајан надир формалар.

Өлләр тумар чәкир јар телләринә,
Үрәкләр дөјүнүр ешг, мәһәббәтлә.
Дөнмәсин көз јашы јаз селләринә,
Көнүл ганад чалсын гој сәдагәтлә.

Өлүм әл узадыб кәлмәсин вахтсыз,
Јашасын һәр инсан өз һәјатыны.
Јаз вахты дөнмәсин гој дәрдли пајыз,
Һәр кәс сүрсүн сона, һәјат атыны.

Әл-әлә торпағы әкәк, бечәрәк,
Мәнчә бәсдир көрдүк сонсуз чәнкләри.
Вәтән чөлләрини бир чәннәт көрәк,
Башлары бәзәсин сүлһ чәләнкләри.

Гој һәр мүгавилә јазылан заман,
Сүлһә, әдаләтә бир зәмин олсун.
Чар чәкин һәр јерә, гој билсин чаһан,
Әл вериб тәрәфләр гој замин олсун.

Җадыма дүшдү

Көрөндә вәтәнин шанлы үзүнү,
Азәри торпағы җадыма дүшдү.
Көрән бу дилбәрдән чәкмәз көзүнү,
Һәсрәтлә бахмағы җадыма дүшдү.

Җирдим бағларына алмалы, нарлы,
Губа бағлары тәк будаглар барлы.
Портағал, лимонлу, ал киләнарлы,
Хар-тутун саплағы җадыма дүшдү.

Дурмуш көз өнүндә хош Хермон дағы,
Зирвәси өртүлү Шаһ дағ саҗағы.
Думанлы күнләрдә һәр пајыз чағы,
Җағышын җағмағы җадыма дүшдү.

Чөллөрдә кәзинир сүрүҗлә чеҗран,
Ким олмаз көрөндә һүснүнә һеҗран.
Гәсд илә кәләндә бир овчу пүнһан,
Сүр'әтлә гачмағы җадыма дүшдү.

Җызлары көзәлдир таҗ ола билмәз,
Севсән дүнҗаларча хәтринә деҗмәз.
Јохдур јер үзүндә онлара әвәз,
Җашларынын тағы җадыма дүшдү.

Вәтәним көзәлдир дағлар белиндә,
Тәбиәти исти, күлләр ичиндә.
Учуб кәлиб халгым ана елиндә,
Халгын хош сорағы җадыма дүшдү.

Даш дивар

Жөзөл Јәрусәлимдә вар гәдими бир дивар,
Бу диварын өнүндә тутмалы олдум гәрар.
Јанашдым бу дивара һычгыртылар ичимдә,
Жөрмәмишдим бир дивар, бу бојда, бу бичимдә.

Бу шәһәрә бағлыдыр милјонларын һәјаты,
Бу шәһәр үрәкләрдә гәдимдән бир бајаты.
Һәмин јердә бир заман "бәјт-микдаш" јерләшмиш,
О микдашдан нишанә, јәлныз бу дивар галмыш.

Дајаныб гаршысында даш дивара баш ејдим,
Гисмәтдир мәним үчүн, бахым дивара дедим.
Бизим үчүн нишанә галмышдыр бабалардан,
Биз онларын руһуну дујуруг бу дивардан.

Одлу додгларымла өпдүм мән бу дашлары,
Ахды јанагларыма сел кими көз јашлары.
Пејгәмбәрләрин руһу һисс едилир бурада,
Шаулун һәм Давидин, мүдрик Сүлејманын да.

Бу дивара бахырам үрәјимдә мин һөрмәт,
Бу дивары тикмәјә чәкилиб бөјүк зәһмәт.
Һансы гүввә галдырыб лај дашлары дивара,
Бу дивары учалдан лајигдир ифтихара.

Бу дивары Сүлејман, шаһ икән тикдирибдир,
Бурда бәдбәхт инсанлар көз јашлары төкүбдүр.
Елә о вахтларда да, инсана зүлм едибләр,
Сүлејманын хәзнәсин гызылла долдурублар.

ВѢТѢН НАМИНѢ

ТѢмиз бир хѢрмѢтлѢ чѢкилир бу ад,
ВѢтѢндир инсана хѢр вахт гол-ганад.
Онун хѢр кѢнѢнѢ бѢслѢ мѢхѢббѢт,
СевкидѢн доғулур чѢнки сѢдагѢт.

ВѢтѢн дежилѢн шеј: ахы о нѢдир?
Анадыр, торпагдыр, бир хѢзинѢдир.
Инсанлар ахыдыр она кѢз јашы,
КедирлѢр вѢтѢнчѢн дѢшмѢнѢ гаршы.

ВѢтѢни оланлар кѢлѢмсѢр хѢр ан,
ОнунчѢн кечирѢр горху, хѢјачан.
КѢрѢк јашајсан вѢтѢн наминѢ,
ХѢч шејдѢн горхмајыб вуруш мѢрданѢ.

ВѢтѢнѢ хѢјанѢт ѢлѢмѢ тајдыр,
Ону севѢнлѢрѢ бахардыр, јајдыр,
Ана, бир дѢ вѢтѢн, рѢмзи гошадыр,
Онлара мѢхѢббѢт бизи јашадыр.

ВѢтѢн шанлы гѢввѢ, чѢзб едир бизи,
НѢчѢ ки мѢхѢббѢт диндирир бизи.
О бир сѢадѢтдир билѢнлѢр ѹчѢн,
О сағ сѢдагѢтдир севѢнлѢр ѹчѢн.

ВѢтѢни кѢрѢндѢн гајнашдым она,
БѢјѢк бир хѢрмѢтлѢ јанашдым она.
Ҥамыны бу доғру јола сѢслѢдим,
ВѢтѢнѢ ѹрѢкдѢн севки бѢслѢдим.

Кәзмишәм

Бир һәмдәм билмишәм чөлү, чәмәни,
Дәрин бир һәсрәтлә чыхыб кәзмишәм.
Үрәкдән севмишәм тәр бәнөвшәни,
Дәрә кечиб, дағлар ашыб кәзмишәм.

Сарышын бир гызын олдум вурғуну,
Ај бәнизин, мави көзүн мөфтуну.
Силмишдим гәлбимдән дәрди, човғуну,
Сачларына чичәк тахыб кәзмишәм.

Бир күн о јох деди: - әјиб бојнуну,
О кедәндә олдум јоллар јорғуну.
Сордум күл-чичәкдән тапмадым ону,
Онун изләринә бахыб кәзмишәм.

Бир дәрдә гапылыб инди үрәјим,
Уча зирвәләри сечди мәләјим.
Сәнәткар үрәјим, тәмиз диләјим,
О күнләри јада салыб кәзмишәм.

О бир из сахлады гәлбимдә гәм, чән,
Инди вар севкилим, бир дилбәр Вәтән.
О кичик дә олса көнлү бизә кен,
Чөл – чәмәнин гәлбә басыб кәзмишәм.

Һәҗат наминә

Дүнҗа бир чәннәтдир халглар күлләри,
Бәзәнибдир зәһмәт илә чөлләри,
Сүлһү горуҗун ки динчөлсин бәшәр,
Бәҗнимиз, һиссимиз кәмалә җетсин,
Һәр гәддар өнүнә һүнәрлә кетсин.

Халглары көрәндә шадлыг ичиндә,
Алчағын көзүндә дүнҗа дар олуր.
Атыр ракетләри варлыг ичиндә,
Шаһлыг һәҗатына сон нөктә гоҗур,
Һагсызы нә көҗләр, нә җер горуҗур.

Чевирир аләми һәрб меҗданына,
Түстүдән көрүнмүр нә күнәш нә аҗ,
О меҗдан охуҗур бүтүн чаһана,
Мәнәм – мәнәм деҗир көрүнчә дәрд, ваҗ,
Бәшәр горху салыр онун чанына.

Дүнҗа ганунудур һәр әзаб верән,
Һеч нәдән халгларын үстүнә галхан,
Һәр һагсыз, һәрб севән, вичдан итирән,
Өзүнү халгларын һөкмүндә көрүр,
Вәтәндән узагда әсирә дөнүр.

Зәнчир һалгалары нечә бирләшиб,
Бири- дикәринә пәрчимләнирсә,
Дүнҗа халглары да мәнчә бирләшиб,
Сүлһ, достлуг, гардашлыг, һәҗат наминә,
Кәрәк сәс версинләр дуруб мәрданә.

Вафалы дост

Кечә кечмиш јенә ачылыр сәһәр,
Вафалы достумла јатыб дурмушуг.
Күнәшин нурундан көрүнмүр гәмәр,
Бир күллү чәмәндә хијмә гурмушуг.

Күлүр үзүмүзә јенә тәбиәт,
Һәмишә ишиндә сабитдир достум.
Дујруг һәјата дәрин мәһәббәт,
Јериндә тәһдидсиз, сакитдир достум.

Доста дост олмушуг, дүшмәнә дүшмән,
Алчаг, вичдансыза етмишик нифрәт,
Бизә јахын олуб һәр чөл, һәр чәмән,
Бири диқәриндән дујмуш һәрарәт.

Әзиз дост, сајдығым мәним үрәјим,
Кечә дә, күндүз дә дәрдимә галмыш,
Олмајыб һәлә һеч ондан киләјим,
Үрәксиз бир һәјат јалныз хәјалмыш.

Вәфалы дост, әзиз үрәк, сырдашым,
Диләјим вар бу күн сәнә, вур һәлә.
Бу һәјатын нәбзи кими, гардашым,
Јашајаг һәр күнү көзәл әмәллә.

Јаша үрәк санки солмаз бир лалә,
Дилбәр кушәләрдә кәзиб, долашаг.
Вәтән не'мәтини дадыб әл-әлә,
Һәјат сәрһәддинә биркә јанашаг.

Нәдир истәк

Олмасајды ешг, мәнәббәт,
Кимләр севиб, севиләрди?
Ешгин ширин һәсрәтини,
Инсан нечә һисс едәрди?

Дәрдин – гәмин нә олдуғун,
Инсан нәдән өјрәнәрди?
Вәфа нәдир, чәфа нәдир;
Ахы нечә билинәрди?

Күл-чичәјин нә олдуғун,
Инсана ким өјрәдәрди?
Бүлбүлләрин наләсини,
Баша дүшүб гәмләнәрди?

Шамын нијә јандығыны,
Биләрдими пәрванәләр?
Атәшләрдә јанмағыны,
Истәрдими диванәләр?

Бир әзизин итирәндә,
Нијә ахыр көз јашымыз?
Севки бизи тәрк едәндә,
Дәрдлә чатылыр гашымыз.

Һисс етмәјән нә чох үрәк,
Јохдур онда һеч бир диләк.
О јашајыр санки дашдыр,
Һисс етмәјир нәдир севмәк,
Нәдир истәк.

Вәтән һәсрәти

Көзүнү ачанда назлы бир сәһәр,
Башга һүснү вардыр јетирсән нәзәр.
Нурланды һәр тәрәф, ојанды бәшәр,
Бир көзәл дујғуја бүрүндү бүлбүл.

Күнәш галхды көјә ајылды бир күн,
О бағлы гәфәсләр ачылды бүтүн.
Бүлбүлләр учараг көстәрди һүснүн,
Башга бир һаләтдә көрүндү бүлбүл.

Доғмамышды һәлә белә бир сәһәр,
Охујуб чар чәксин бу чүр бүлбүлләр.
Һәр күнү азәдә истәр көнүлләр,
Кечмишин әвәзи күлүрдү бүлбүл.

Чан атды севдији о көзәл баға,
Дөнмүшдү көзүндә һәр јер јайлаға.
Бахырды севдији ана торпаға,
Санки гаранлыгдан дөнүрдү бүлбүл.

Севирди әзәлдән азад һәјаты,
Севинчдән охујур бу күн бајаты.
Миниб нә учурсан ганадлы аты,
Елә бил дәрјадә үзүрдү бүлбүл.

Азадсан әј бүлбүл оху бу күндән,
Вәтән күлләрини гоху бу күндән.
Бу шадлыг дәминдә, сөјлә өзүндән,
Үрәјин бир даға дөнүрдү бүлбүл.

Дост билди һамыны бахыб сол-саға,
Кәлдиләр јанына елләр сораға.
Минди нәғмәләри мин бир додаға,
Фәрәһләниб бу күн "өјнүрдү" бүлбүл.

О кечән күнләрин нә гәдәр ачы,
Күнәшли бир күндә, ишыг мөһтачы.
Бағлајыб күлләрдән гојмусан тачы,
О күнләр чан вериб сөнүрдү бүлбүл.

Зәһмәтлә бөјүмүш чөлләрдә сүнбүл,
Бир дә солмајачаг динлә еј көнүл,
Вәтәндә нә чичәк, нә дә ки бир күл,
Севдији сәмадә сүзүрдү бүлбүл.

Уч ки үрәјинин атәши сөнсүн,
Бүлбүл! Гој елләрин бир дә өјүнсүн,
Уч Вәтән ешгилә үрәк дөјүнсүн,
Сәнинлә Вәтәнин күлүрдү бүлбүл.

Јох деди бир күн

Мән дүшдүм ешгинә көзәл бир күлүн,
Көзүмдә нурланды чөлләр, дәрәләр.
Һисс етдим севинчин гәмли көнлүмүн,
Өнүмдә чанланды хош мәнзәрәләр.

Ешгим күндән – күнә дөндү бир јаза,
Гөлбимдә ојанды көзәл диләкләр.
О јох деди бир күн – дөндү пажыза,
Көнлүмдә јер тапмыш о тәр чичәкләр.

Дағлар

Аран торпагларда битәндә баһар,
Дағларда бојланар тәр-тәзә отлар.
Бүлбүл күлдән өтрү чәкәр интизар,
Учар јајлаглары һеј дијар – дијар.

Бүлбүл бир ојан бах, ачыр күл - чичәк,
Һара бахсан мави дағлар көрүнүр,
Олмаз көзәллијә биканә үрәк,
Севкидән бүлбүлләр ағлар көрүнүр.

Һәрдән дағ – дәрәни алыр думан – чән,
Дајајар дағлара өзүн сүрүләр.
Чобан бајатысын һезин сәсиндән,
Топланар башына нијә сүрүләр?

Кәләр булаг үстә бир чинар бојлу,
Көзләр кәлсин, ону бу ешгә салан.
Кәләр дағлар гызы үрәји долу,
Дилиндә о чаван, гәлбини чалан.

Дағларын башында булут чәмләнәр,
Одлу илдырымлар чахар даима.
Мүждә кәләр гышдан, инсан гәмләнәр,
Чискинли јағышлар јағар даима.

Чобанлар дүшәрләр дағдан, дәрәдән,
Гојун, гузу көрәр аран јерләрдә.
Дағлар да аһ чәкәр јенә дәриндән,
Көзләјәр инсаны көзү јолларда.

Пулун күчү

Бир ағыллы фағырса,
Онун сөзү сајылмаз.
Бир алчағын варыса,
Сөзү јерә салынмаз.

*

Пуллудурса бир инсан,
Һөрмәти дә чох олар.
Мајмагларын јанында,
Пуллу тахтада отурар.

*

Алчағын јохду пулу,
Сајылмаз илләр боју.
Бахтына күн доғанда,
Олдулар онун гулу.

*

Пулун вар тач оларсан,
Варына зијан олмаз.
Јохса мөһтач оларсан,
Дәрдини дујан олмаз.

*

Инсан үзү ағ олар,
Чибиндә пул оlanda.
Һәр кәсә дајаг олар,
Елә оғул оlanda.

ПОЕМАҔО

ВОЈКӘЈ ДҮЛ

Овһо тиһи бирәнүт тәјтә чухури дирә,
Чухур, ноһур пур инбу, һәкәнә тиһи бирә.
Урә ноһур кәрәк нисд, урә дәрјоһ кәрәки,
У сокити винирә океана дирәки.

Мә ә Исроилүм, нүшдәм ә хунә,
Дүлмә динчи дири, кофһо ә синә.
Һашданки оморә хәзинә офдәм,
Ә дүлмә әз кофһо поэма бофдәм.
Ә вәтән оморә дијә хов нисди,
Дәрһој һовунирә јәкиш нә бәсди.
Әчә воисд мидај рафдә, вокошдә,
Ә дүл ән инсонһо кәлә шори дә.
Ә ловһој ән хәлгмә мәһәни вәри,
Әри вәтән иму тәһәриф дәри.
Ә пишој чумһојмә у күһнә вәхтһо,
Һә ноһог чүләкон домундә бәхтһо.
Војисдә нүвүсүм војкәј хәлг мәрә,
Јәкәм тиһи сохум дәрдһој дүлмәрә.
Чәнгәдәји әдәс гәләм нә күрдәм,
Фикирһо, хәјолһо әсәр дәкүрдәм.
Нүвүсүм әз хәлгмә кирошдә рәһһо,
Үшү ә дур, ә вәтән мундә рүһһо.

Ләкәм әз дәрд, фикир вомундә рузһо,
Шориһош әгәд һәрс домундә рузһо.
Һәрс чум үшү ә никәрә чарусди,
Чәтинә рузһошү һич нә варасди.
Әз јә чикә, әјә чикә вирихдәт,
Әз тәрс, әз вомундә амбар ворихдәт.
Чуһури хүшдәрә дошдәт һәмишә,
Гоһуми умогә нә сохдәт пишә.
Һәрүс – духтәр чуһур сәниһә бирәт,
Чуһури хүшдәрә ә тәхт вонорәт.
Уһо әчә рафди хосдәт хорирә,
Әри һилом ники, дусди, шорирә.
Түрмәтәво әһәр чикә дор кошдәт,
Әрәг чәндәкәво у дорә дошдәт.
Әчәјиш бирәткә хосдәт унчорә,
Зәһмәтәво варавундәт унчорә.
Кошдәт әһәр чикә күл нә гүзүлкүл,
Оммо зиндәкуни јә тәлһә нәгүл.
Шинрәнкә инсонә дәрд-гәм вәчирә,
Фикир – хәјол рафдә, јә сәһм шиширә.
Фикирһој мә кирошд әз дог, әз дәрә,
Сәр күрдүм нүвүсдә војкәј дүл мәрә.

Ә Јәршолеим

Тү чун иму бирәј ә Јәршолеим,
Һәр дәһәм дәбирәј ә Јәршолеим.
Варавундәјм түрә һәрүсә хуно,
Әсәр дог хисирәј ә Јәршолеим.

Дүшмәһо диромо ә сәр тү чәндбо,
Түрә ә сәрһојму вонорим иму.
Гүј сохдим дүшмәрә әз сәр тү чәндбо,
Әри тү һәмишә чун дорим иму.

Һашданки јә кәлә хәзинә бири,
Жучлүјә дүшмәрә әки тү дири.
Әз гилинч кировунд зәнә, һәилә,
Гул сохд һәрүшорә, пирә, чоһилә.

Јолов ән хунәһо ә һәсмү варафд,
Әдүл ән дүшмәһо јә шори дарафд.
Зәмиһо нә чирә сухундә омо,
Әчикәј бог – богот тикон воромо.

У рачә богһој тү гуллуг нә бисдо,
Вәһшиһо оморә хәлг гәдо висдо.
У кәлә сүрүһо нә мунд ә доғһо,
Жирошдә рәһһошү вомунд ә доғһо.

Ој Исроил вәтән бирә әримү,
Дүшмә зијод вини түрә әримү.
Појһојму ә бухов, дәһојму бәсдә,
Жәрмә сәһроһоји фирә әримү.

Жирисдим әри тү шәв – руз тә сәбәһ,
Дәрдһо – гәмһо бисдо әримү һәрмәһ.
Жүјкә киникәрә кузәтлү бирим,
Рујә тү мидомунд, чум иму ә рәһ.

Өз тү амбар дур офдорим ој вэтэн,
Өри дирэ сэвкэнд дорим ој вэтэн.
У чирјој тү ө пишој эн чумһојму,
Чорэ нэбу гул офдорим ој вэтэн.

Һәр инсон вэтэнсүз хүрдэ гэнәти,
Һофтранк һич шор нибу күлсүз, чәмәнсүз.
Инсон әји һилом јә омонәти,
Һәммәш кирисдәни буһо вэтәнсүз.

Вэтән јә Дәдәји голхон балаһо,
Тәјтә кәлә сохдә, дирэ чәнд салһо.
Ө хәһәл эн Дәдәј бирэ хәләфһо,
Чәнд хиникә вәрфһо нә чәнд васалһо.

Вэтән нә данүһо јә бәдә доги,
Өзу јә хәјр нисди хәлгә, инсонә.
Бәмзәр әну бәндә јә хүшкә боги,
Өз хосјәт әлчәги, шәнди вичдонә.

Вэтәнә ој инсон һәзиз күрдикә,
Өләһој эн богтүш ө күл мичару.
Пәпәх эн әлчәги тү "дәкүрдикә",
Кәрпүчһој хунәј түш дир – зу мачару.

Дәдәјә, вэтәнә нә хојүһо кәс,
Ө војкә, ө мәтләб нирасү һич вәхт.
Һәр әлчәг, һәр дурку вәдәшәндә сәс,
Хосдәји ој инсон ө дүл күрдә тәхт.

Дэдэј јәккә вәтән, әри әнуһо,
Әз чун кироруһо, нә сәр бүнүһо.
Уһо хәләф вәтән, чун нә дүл ән хәлг,
Уникәһо биһәг, нәлојиг, ләгләг.

Кәјиш вокошдимкә тү әнимуни,
Әрчү ки һәзизә вәтән имуни.
Вокошдәјму јәкәм дири – зујини,
Әз Дэдэј чиротә, јә мүрдә чуни.

Чәнд салһо ә һилом һә гуј бисдорим,
Әчә рафдим, иму дәрдә висдорим.
Мүһбәт тү әз дүлһо һич нә вадарафд,
Түрмәт тү дијәштәш ә һәсму варафд.

"Мә и поемара нүвүсдә вәһдә,
Бүрдән јә сәс муку: - ә дорун дүлмә.
Чү бирикә бири, у вәхтһо мүрди,
Дүлһојму и сәһәт шори вәкүрди.
Шори ән ковләји, шори вәтәни,
Вәтән нә хојүһо јә мүрдә тәни.
Имуһој воисдә дәстон нүвүси?
Шәвһо тәјтә сәбәһ дијә нә хиси?
Күһнә товорихә мијори ә јор,
Мәрәш дәрд мәкүрү, түрә нисд кор-бор?
Ә дорунмә у сәс, сәр күрд кирисдә,
Мәш сәр күрдүм јовош – јовош нүвүсдә.
Нүвүсдүм әз хәлг мә бирә чикәһо,
Әдүлһо дәбирә хубә војкәһо".

Ковлэји

Чэнд салһо бу, хэлг Исроил,
 Ә Мисраим гул бирәбу.
Үсүфә сәдиг мүрдә бәгдә,
 Әз Пәрһо руз нәдирәбу.
Һәр зулумә әхир бирә,
 Офуррокор һәгә дирә.
Рузһо кирошд, салһо кирошд,
 Әдүл Пәрһо рәһм нә вокошд.
Пәрһорә хәбәр нәбирә,
 Һәил чуһур, јә вир бирә,
Ә сарајү кәлә бисдо.
 Бәһәрлүјә дорә хуно,
Әз һәр сурһо хәбәр висдо.
 Хохмәјүрә гәдәр нәбу,
Әз гул – гувот бәһәрлү бу.
 Миши соки хәләф Пәрһо,
Әһәр корһо тараф Пәрһо.
 Винирәбу һол гулһорә,
Ә дорун дүл хүшдә мидо,
 Чорәсүзә һәг уһорә.
Торики до рәһ үшүгә,
 Сур ән Миши очмиш бисдо.
Пәрһо ә һәнк ән јә бүгә,
 Хујкир бирә гизмиш бисдо.
Сәрәнчом до ә һәр чикә,
 Нум ән Миши әчә вәкә,
Әз унчикә пузмиш бисдо.
 Әз Мисраим вирихд Миши,

Вичә – вичә кәшд Синајә.
Әри гулһо инчош хуши,
Ә дүл сәр тик күрд јә војә.
И војәј ән һәммә гулһо,
И војкәј ән тәшнә дүлһо.
Миши, ә дүл кәлә корһо,
Дәсү ә бәл офуррокор,
Ә дүл бәһәрлүјә дорһо,
Вокошд әки ән һовункор.
Әз һәмәл хүшдә бәхтијор.
Хосд әз Пәрһо хәлг хүшдәрә,
Әки Миши у бисдо мат.
Војә нә сохд гул дошдәрә,
Әри Пәрһо мүрд һәр фурсат.
Хори, ново кумәк бирә,
Рәһбәрјәти Миширәво,
Бен Исроил әз Мисраим,
Хилос бисдо вәдиromo.
Тараф сәһро руј вәкүрдә,
Әгәд кәрмә Синај омо.
Синај кујкә тәштә хуно,
Әсәр сәхтә аташ вәбу.
Хори инчо әз бинәдән,
Нә руј инсон, ов дирәбу.
И инсонһо зулум дирә:
Ә дүл үшү војкә дәбу.
Әри әзини инсонһо,
Кәрми Синај һичиш нәбу.
Инсон вомухджә сәһрорә,
Мүвүнү һәр сурһојүрә.
Васал инчо һүмүрсүзи.

Әри кәрми пәхүрсүзи
Һүмүр күлһо лап кәм бирә,
Әчикәј күл тикон дирә.
Кәрмә һово инчо сәри,
Әдүл ән хәлг шори дәри.
И шори ән ковләји бу,
Шори вәтән хосдәји бу.
Инчо кирошд јә чәнд салһо,
Зумустуһо нә васалһо.
Шинохдәбу хәлг сәһрорә,
Һәр сур бирә рәһһојүрә.
Сәһро хосјәт бирәбүрүт,
Ә зиндон куфдә оморә,
Ә һәнк гилинч бирәбүрүт.
Миши инчо һәмәл овурд,
Ә һәр рәһ буравһо гушун.
Вомухд әу кор довһорә,
Дәшо курун, кујкә һовун.
Миши амбар кәлә мәрд бу,
Рәһбәрјәти гушунһорә,
Ә Јәшуа бен Нун дорәбу.
Офуррокор јә хубә руз,
Рәһ до хәлгә әз гәд Синај,
Дижә әри вадарафдә.
Рүјә Кәнан әри рафдә.
Воромо хәлгә гул – гәнәт,
Кујкә ә гәд әни сәһро,
Јә јәклути вәкүрд чәһмәт.
Әз кәрми сүст бирә сәһро,
Бүрдән вәкүрд јә һәрәкәт.

Өз дүл војкәһо пар зәрүт,
Әри расирә ә Кәнан.
Өз гәд Синај рәһ вәкүрдүт,
Дураз бисдо кәлә кәрван.
Руј хүшдәрә бурбунд зомон,
Әри Кәнан јә кәм мундә,
Әсәр јә дог Миши чун до.
Рәһбәрјәти ән һәр корһо,
Әдәс ән Јошуа офдо.
Хәлгә инчо шивән вәкүрд,
Ә һүрмәт ән кәлә рәһбәр,
Руј һәммәрә думон дәкүрд.
Си руз инчо овил күрдүт,
Өз мичәј чум һәрс рухундүт.
Офуррокорә коф дорә,
Бәгдә ә Кәнан дарафдүт.

Кәнан

Өз дәс пәрһо хилос бирә,
Гушә хуно гәнәт зәрә,
Ә гәд Синај гувот дирә,
Хәлг Исроил әһәнк тарлан,
Гәнәт зәрүт рујә Кәнан.
Уһо инчо мәһтәл мундүт.
Хәлг ән Кәнан чуһурһорә,
Ә шәһәрәһо нә дәјишдүт.

И хәлг инчо, ә дүл војкә омори,
Чәнд салһо бу әри Пәрһо гул бири.

Оморэт расирэт вэтэн бэбөһо,
Жуч эдэт винирэ эз Кэнаниһо.
Эз зир гэмчил хилос бирэт тазала,
Кирэ моју дирэ појиз васала.
Имид эни гулһо энчэг Кэнани.
Уһо лов нэбирэ сэхдэ вулкани.
Аташ сәһро кура бири э үшү,
Лов бисдокэ чүтам бирэ пүрүшү?
Кэнан јэ војкәји э дүл әнуһо,
Инчо бијо зивүт нүшдкәш лап буһо.
И гулһорэ дијэ чорэ нэбисдо,
Үофт сал Кэнанаво э чәнк дэбисдо.
Тиһи бисдо инчо амбара хунһо,
Әри эни хори гурбу рафд чунһо.
Амбара шәһөрһо сухундэ омо,
Ә дүл эни хэлгһо рәһм нэдиromo.
Әчикәј хунәһо чор диворлә мунд,
Инсон күшд јекирә, һәлә нэвомунд.
Чирјој ән хүшдәрә вир сохдут богһо,
Руз васал јэ хэзон вәкүрдүт богһо.
Гулһо вәкүрдәбу хори Кәнана,
Бәсдәбүрүт дијэ дәс – пој садана.
Бәхш сохдут Кэнанә э сиздә чикә,
Гирогдәки хэлгһо нәпојунд чәнкә.
Јашуа бен Нуниш дирәбу пири
Уш чумә бәсдәбу, вини гәл хори.
Урәш һүрмәтәво хэлг э рәһ докунд,
Чүтам кәрәкикә э овил домунд.
Бен Нун мүрдә бәгдә нэвини и хэлг,
Кирә бүнүт рәһбәр, корү дү вәрәг.

Салһо амбар кирошд хэлгиш рәһбәрсүз,
Шивдаһо әјәки лап иһтиборсүз.
Әри һәр хүрдә кор ә чәнк дәбүрүт,
Бирориш бүрүткә, һич дуст нәбүрүт.
Әз гәд хәлг воромо хубә Новиһо,
Бәхтәвәрә кукһо, бүрүт новонһо.
Бүј вошәнд судјәһо, хубә хәләфһо,
Әдусди оморут кәнә тарафһо.
Хубә шоир, Нови, фәрзәнд Девора,
Хәбәр до әри хәлг һәр чиро сура.
Хуб бисдо әз кофу чәнд чиро јара,
У кура сохдәбу хәлгә дүборә.
Чүл сал рәһбәрјәти хәлгә вини у,
Ән хубә хәләфһо омо ә мәјду.

Һилом кузәт сохдә, бирә чумә рәһ,
Әри һәр инсонә ә мәјду дирә.
Әз һәвәл һәммәрә дорә дүзә рәһ,
Јәки дүзә рафдә, јәки шәфдә рәһ.

Хубһош оморәни, һәммә нисд зәбу,
Әри һәммә очуг и рачә мәјду.
Һәммә хәбәрсүзи, нисоху кумон,
Чәнгәдә инпоју, мурав әз мәјду.

Чәнд васал, зумусту оморә рафдә,
Һәил чоһил бирә, пир бирә рафдә.
Мәш бирәм, һиломә әз дүли хосдәм,
Косибиш, һршириш әзу рәһ рафдә.

И һилом кәнһидим мәрзү винирә,
Дәдәјә, вәтәнә, күлһо, чүлһорә,
Һәммә оморәни винирә рафдә,
Ә мәјду кәмләјһо нум норә рафдә.

Тунчә хәләфһо

Түрә Шимшон бири јә тунчә хәләф,
Чәнк бәрди, дүшмәрә у сохди тәләф.
Амбар кучлү бири, кор – пишәјү чәнк,
Әкијү һәчиз бу дүшмә, шир, пәләнк.
Һәр руз у сохдәнбу дүшмәрә мөгбун,
Әри ән Исроил дорәнбу гурбун.
Дәшәндәт ә һәлгә чәндбо пәләнкә,
Нә расири дүшмә ә мәтләб, војкә.
Ә чәлә војисди вүнүт Шимшонә,
Жәшдәт ә пәсәјү әһәнк күрк, киснә.
Ә духтәр ән дүшмә ошуг бу Шимшон,
Рачијү кәшири ә чуму думон.
Дәлилә јә күл бу рачијү амбар,
Һәр күл ә пул нирав, мундә ә базар.
Мариш ранкә-баранк, рач вәди бирә,
Әзир дәндүһојү зәһәр дәбирә.
Уһо дирәбүрүт чәндбо јәкирә,
Шимшон дур сохдәнбу, тәрсә фикирә.
Дүшмә данусданки бинәј ән корә,
Рафдүт әки духдәр вүнүт јә чорә.
Зуһун тиһи сохдуг әри Дәлилә,
Тү духдәр имуни, бәсд дәс – пој филә.
Тү вомух Шимшонә әзчәји и куч,

Дара э гилигу, зу бијор э муч.
Вомухдут духдэрэ чү бијо соху,
Шимшонэ эзи кор һич хэбэр нэбу.
Урэ вэбу э сэр јэ күллүјэ бэнд,
Шимшон гувот мөкүрд эз кучлүјэ бэнд.
Духдэр дүшмэ дарафд э гилиг Шимшон,
Эри сур данусдэ бисдо мөһрибон.
Амбар зуһун рухунд сура вөкүрү,
Вожкэј эн дүшмэрэ чикэ бијору.
Мүһбэтэво висдо эгүл Шимшонэ,
Һэм сур вөкүрдэбу, һэми фэрмонэ.
Шимшон хисирэнки чирэбу бэндэ,
Хүшдэрэ э тэлэ дирэбу бэндэ.
Вонорут дэс – појү сэхдэ буховһо,
Тһарим мунд эријү ширинэ ховһо.
Дүшмэ тэрсирэнбу э бухов дэриш,
Рузэш торик сохдут эри фэгириш.
"Э рачһо кэрэк нисд һэр вэхт иһтибор,
Эри һэммэ нибу рэһһо һомовор.
Рачһорэ кэрэки тү гэрбол зэни,
Бирэни зэнһо ки мәрди чүмүсдэ,
Эхунэј эн мәрдү мозол вэчэсдэ.
Дүшмэрэ мүкүрү мисоху эсир,
Эпишој чум һэмэ мәрд имбу вөкир.
Куч филһо, асланһо вини гул Шимшон,
Эз дэс һочизэ зэн, кэши у чэзон.
Јэ вэһшијэ күл бу, нэсохд һич кумон,
Доробу һүмүрэ э гэд эн думон".
Ини хосјэт инсон, элчэгһош һисди,

Кузэт мæсох, әһәр чикә дусд нисди.
Әһәнк ворворини хосјәт инсонһо,
Әз күл тикон дирә базуј богбонһо.
Сур түрә нәбу ди әјәкиш һич вәхт,
Дири зуји бирә, мәнкәнүт әз тәхт.
Дүшмә кузәт сохдә тү боши кучсүз,
Јү расү ә војкә, тү муни точсүз.

Парчонјәти

Һәрбој фикирһојмә ә дурһо рафдә,
Парчонсүзә салһој халгмәрә дирә,
Ә гәд зиндәкүни чәһмәт дарафдә,
Фикир сохдум амбар и мæсәләрә.
Әхи чүтам имбу парчон нәбирә?
Ә шикојәт ән хәлг ки дәниширә?
Һәлә ки уһорә шикојәт нәбу,
Һәммә дәрдһој чәһмәт әнчәг дүшмәбу.
Әјә хубә инсон тобиһ бири хәлг,
Пишонишү дори әз зәһмәт вәрәг.
Исроил зиһисди парчонсүз һәр вәхт.
Мәслиһәт нәдирәт ә сүрхијә тәхт.
Вәхт бири судјаһо бәрди кор хәлгә,
Вәхт бири новиһо шинри дәрд хәлгә.
Һәрә – бир дүшмәһо микәши гушун,
Һовунсүзә хәлгә мисохдут мөгбун.
Мусухунд кәндһорә нә шәһәрһорә,
Ә богһо ниһишдүт ә дор бәһәрә.
Ә дүл инсон мүмүрд хубә војкәһо,
Ә гәд чүлһо нимунд рафдә чилгәһо.

Динчә хәлг нәвини дијә хубә рәһ,
Парчоһирә дүрүт ән хубә һәрмәһ.

Мијомо бүрдән дүшмә,
Исроиләш гушун нәһ,
Тәјтә хәлгә вәчирә,
Тор микәши руј чүшмә.
Мусухундут һәрчүрә,
Зәмиһо нәвәчирә.
Сүрүһо вир бирәнбу,
Дүшмә вәкир бирәнбу.
Инсон мивини чофо,
Дүшмә дирәнбу сәфо.
Чәһмәтә чорә нәмунд,
Әз чәнк – довһо лап вомунд.
Тарчоһјәти хосд уһо,
Әз зулм дур бу инсонһо.
И вәхто рәһбәрјәти,
Ә дәс Шомоил дәбу.
Әри чәһмәт Исроил,
һүрмәтлүјә Нови бу.
У шинри дәрд ән хәлгә,
Зокунһој парчоһирә,
Әсәр вәнкәст һәммәрә,
Чәһмәт шинри рази мунд,
Јәкиш әгирог нәмунд.
Уһо коф до Новирә,
Ки мүвүнүт һәр чорә.
Инфүрсүт хәләфһорә,
Әри гушун дуз бирә.

Мүдүт вәрки ө вөхтү,
Токи әри ән парчоһ,
Гоһим бу сүрхә тәхтү.

Нови сәр күрд кәшдә, јә парчоһ сифөт,
Јәкиш нә данусдә, әз һәммә хәлвәт.
У амбар фикир сохд кирә бијофу,
Дәрд вәтән нән хәлгә данусдокор бу.
Ә шивдој Бинјәми добу јә кифләт,
Ә һәр диһ, кәнд, шәһәр сәһиб ән һүрмәт.
Чәнд бирор бу уһо ө гәриш мәскән,
Һәрки јә дојог бу әри ән вәтән.
Насданбүрүт уһо тәрс – ләрс чүникә,
Әдүл хәлг күрдәбу бирорһо чикә.
Хуби әнуһорә гәдәрү нәбү,
Ә диһ, ө хубишү хәләф нәдәбу.
Һүндүри әнуһо әһәнк чинорһо,
Жуч аслан ө гулһо, рачә бирорһо.
Гуллуг сохдәнбүрүт хокһој хорирә,
Нисохдүт һич вәхт дур, хәлгә, шорирә.
Богһо мидәшәндүт, зәми микошдүт,
Мол – гәрә мидошдүт, сокит нинүшдүт.

Сәс дәбу ки һисдүт хубә инсонһо,
Дүшмәј ән дүшмәһо, сәдиг, новонһо.
Хосдәнбүрүт уһо хәлгә, вәтәнә,
Дошдәнбүрүт саламати мәскәнә.
Шоул хубә хәләф ән мәскән хүшдә,
Битәв руз насданбу чүникә нүшдә.
Рузу шәв бирәнбу ө зәһмәтәво,
Һүрмәтү тәмиз бу ө чәһмәтәво.

У хэбэр бирэнбу э чүшмэрэво,
Боришмиш нибисдо э дүшмэрэво.
Лэкэм һэјбкәшиш бу, тәмизэ инсон,
Әри нәхон дэбу әдүлү туфон.
Ә гәриш бирорһо Шоул ән һүндүр,
Сифәтү парчоји, тәмизэ һүмүр.
Нови хов дирэбу јә шәв пишоки,
Әз Шоул рази мунд үрә дирәки.
Лэкэм ихтилот сохд э Шоуләво,
Ә дүлү сәр тик күрд лово нә тошво.
Әзи кор јәкирәш нәбисдо хэбәр,
Офуррәкор рәһ до ки уни рәһбәр.
Шомоил һорој зә јә хәјли чәһмәт,
Докунд әри һәммә ширинә шәрбәт.
Офуррәкор фирсо парчоһ әришму,
Миданит куфдирә чүни дәрд ишму.
Шоул хубә хәләф, у сәһиб вичдон,
Рузһој ән дүшмәрә мисоһу хәзон.
Ишмуш бијо әјү кумәки сохит,
Кумәк нәбисдокә дүлжир инбошит.
Һәммәшму әјәки гушун дуз сохит,
Сәр дүшмәрә э пишошму гуз сохит.
Чар зәрүт Шоулә э гәд кәнд, шәһәр,
Әзуһун хәлг вәбу лово тәвәсәр.

Парчој ән Исроил вүчүрүт урә,
Хилоскор ән вәтән вүнүрүт урә.
Амбар фикир нәсохд, ә дәрд гушун мунд,
Һәр сәһәт кәрәки: - буш нә кировунд,
Һәммә шәһәрһорә јәки – јәки кәшд,

Һәммәрә у оворд әгирог јә тәшт.
Хәлг вәтән, Шоулә коф дорәбүрүт,
Әри гушун уһо човобдох бүрүт.
Шоул коф дорәбу амбар хүшдәрә,
Тәрим данусд әри хүшдә нүшдәрә.
Нә данусд шәвикә, нәбукә рузи,
У нәвини әри вәтән һочизи.
Шоулә кәрәк бу јә хубә гушун,
Дүшмәрә һәмишә у соху мәгбун.
Дүшмә ки диромо әгәд Исроил.
Уһорә дәјүлү курунә овил.
Динч соху уһорә әз вәтән дургә,
Дәс – пој ән дүшмәрә вәчүнү зүгә.
Әдүл Шоул гәзәб добу, кин дәбу,
Фәм сохдәјү, әз гилинч тич бирәбу.
Ән хубә кукһорә сәр күрд вичирә,
Нәдо у дүшмәрә дијә динчирә.
Әз һәр тараф гушунә гувот дорут,
Әз һичиш уһорә миһточ нәдорут.
Фәнд – һәмәл вомухдут уһо ә гушун,
Вүнүт һәр тарафлү дүшмәрә мәгбун.
Әлчәгә дур сохут әз рачә мәскән,
Нәфәс кәшү јәкәм вәтән, чүл – чәмән.
Тололә шир хурдә ниимбу нәмәрд,
Хәләфһо фирсорут һәрки јә чомәрд.
Јә хәләф ән Шоул: - Јовнәтән нуму,
Дүшмә әз чәнк әну бирәнбу пәшму.
Әри һәммә у нумунә бирәбу,
Вәтән әруј әну хәләф дирәбу.
Мивини әчәки довһо куруни,

Дүшмә мидо унчо һәрбој гурбуни.
Чәнк әну имбисдо гофлонә хуно,
Һәммә лово михосд Јовнәтән муно.
Бәбә әз јә тараф мәнчи вишәрә.
Хәләф мисохд дијәш, шәв очмиширә.
Бәбә аслан букә куку пәләнк бу,
Әпишошү дүшмә чикә кәшдәнбу.
Шоул мәдирәмо ә пишој гушун,
Гилинчиш ә дәсү әһәнк гургушун.
Дүшмәрә тә әхир мәгбун нәсохдә,
Һич фикир нисохдут әри вокошдә.
Амбара гушунһо пуч сохди Шоул,
Дүшмәј Исроилә һич сохди Шоул.
Мозол чәнд парчорә хусундут уһо,
Чирог ән вәтәнә сухундут уһо.
Динчирә овурдут уһо әри хәлг,
Јәкәм динчи вини ә дәшо јәрәг.
Хәлг Исроил хосдәнбүрүт Шоулә,
Әдүл һәзиз дошдәнбүрүт Шоулә.

Сурлүни корһој һилом,
Бирәки хубә инсон,
Рафдәни бүрдән һином.
Бәхт јәки хисирәнки,
Ән дүјмүн хәбәр бирә,
Јәки әз тәхт офдоми,
Дүјмүн ә тәхт вәбирә.
Боруј парчојәтирә,
Әз бинә буш сохдәнүт.
Әри јә домундәји,

Ө чунһо гәсд сохдәнүт.
Шәшсад донө Довитә,
Хунхурә икидһо бу.
Әүһо имид бәсдә,
Ләһударә дошдәнбу.
Ө Довитәво уһо,
Тәрс чүникә насданбу.
Шоул ки офдо әз тәхт,
Әруј Довит хәндүсд бәхт.
Шоул домунд ө довһр,
Икидә хәләфәво.
Парчојәти Исроил,
Өдәс ән Довит офдо.
Хәлг урә шинохдәнбу,
Ө вәхт әну гушунһо,
Амбар кучлү бирәбу.
Әруј Довит гушунһо,
Хубә рәһбәр дирәбу.
Довит амбар һәмәл дан,
Урә дирәбу вәтән.
Колиафә күшдәнкә,
У амбар данусданбу,
Кор гушунә, ән чәнкә.
Дүшмәрә "хусундәнбу",
Ө чол мәнжәсд пәләнкә.
Әз фәнд – һәмәл ән Довит,
Сәр дүшмә нивадарафд.
Дүшмәрә фурмундәнбу,
Ө әхирү мадарафд.
Довит амбар чәнк күрди,

Түрмәтлүни у мәрдһо ки,
Әки һәр әлчәг нәнүшү.
Әдур појү әз һәр һовун,
Хәрәбә рәһ пој нәшүшү.

У мәров јә дорә хуно,
Комики хәзон нивүнү.
Ә војкәһој дүл мирасү,
Ә вәхтү бәһәр мывүнү.

Түршлү бирә һовун мәсох,
Ә дорун тү хуб фикир ди.
Дуркунирә әри дузи,
Әпишој худо гурбу ди.

Һисди мәнәмһо, фәгирә,
Һәгсүз әдәј зулум дорә.
Нәс дирә Офуррокорә,
Әчол винирә хүшдәрә.

Офуррокор хилоскор мә,
Мәрә әз јәкиш тәрс нисди.
Омокә дүшмә әсәрмә,
Әришү чол һәзүр һисди.

Рузһо нә салһорә, нисди вофојү,
Зу кирошдә уһо мундә чофојү.
Чүтам ворвориһо зу кирошдәкә,
Уһо рафдә дијә нәс вокошдәкә.
Һүмүр ән инсониш һәчу кирошдә,

Инсон пири дирэ, сэрү вэрф нүшдэ.
Гул – гэнэт хүрд бирэ эјон офдорэ,
Әдэс ән нәмәрдһо дивон офдорэ.
У рузһој чоһили эјор оморэ,
Фикирһој ән инсон думонлу бирэ.
Әз һүмүр кирошдэ рачә васалһо,
Гул – гувот Довитә вәкүрдүт салһо.
Қолиафа күшдә, гулһо вомундә,
Әдүл кәлә мәрди һәвәсһо мүрдә.
И вәхт кукһој Довит чум үшү ә тәхт,
Һәммәрә војисдә јү нүшү ә тәхт.
Јә Шәлмү ә бәбә сәдиг мундәбу,
Түрмәт кәләтәрә һәзиз күрдәнбу.

Әдинјо бу јәки әз кукһој Довит,
Ә гиног һорој зә дуст, тонишһорә.
Ә ихтилот нушунд мукуки данит,
Војисдә вәкүрүм парчоһјәтирә.
Һәммә сәр күрд урә тәһәриф дорә,
Јәкиш нә данусдә бинәј ән корә.
"Ә тәхтиш нушундүт" сохдүт буһолү,
Ә јор јәкиш нәбу кук Довит Шәлмү.
Ә пир раси хәбәр корһој Әдинјо,
Ә чумһојү, сијә бисдо лап дүнјоһ.
У нишд һорој зорә Нәтән новирә,
Нә кәлә күһинә диртә нәбирә.
Мәслиһәт сохд уһо чү бијо сохут,
Ә Шәлмү нушунәј парчоји зәрүт.
Ә кул ән хәр Довит нушундүт урә,
Чар зәрә ә шәһәр кәрдундүт урә.

Өчикәј ән Довит Шәлмү нүшд ә тәхт,
Чәнд салһо вәтәнә шолуми күрд сәхт.

Шәлмү јә хәләф бу әгүлү дүрүст,
Мозол әз һәили әрујү хәндүст.
У кујкә јә дор бу гуллү – бидоглү,
Әз сурһој ән һилом амбар сироглү.
Әнкүлә корһорә зу вокундәнбу,
Әпәсәј ән һәр коф нәс вирихдәнбу.
Дузә шикојәтчи рази инбисдо,
Тәхсиркор һәмишә сәргузи мисдо.
Јә дәрјоһ бу, пур: - мирвори, сәдәф,
Зәркор ән һәр корһо, әгүлмәнд сараф.
Әдүл хүшдә мидошд гушһој шолуми.
Инсонә дошдокор јә хубә нуми.
Һүрмәт кәләтәрә һәзиз дошдәнбу,
Фикирһојү ә һәсмуһо кәшдәнбу.
Гилијә дәрһорә мокунд тој – бә – тој,
Әпишој хохмәјү нәбу урә тој.
Әбәл офуррокор бәсдәбу дәсү,
Әри хубә корһо амбар һәвәсү.
Хосдәнбу вәтәнә әз дүли – чуни,
Мәскән нәхојүһо зиндә гурбуни.

Әз Довит мундәбу гоимә һүкмәт,
Шәлмү воно урә дијәш ә һүрмәт.
Һәр корү бирәнбу ә хохмарәво,
Рәһбәри ән чәһмәт дүрүстирәво,
Шикојәтчи мокошд ә дәстәрәво.

"Ә шикојет омо әкијү дү зән,
Әгәл јәки һәил, ә ловһо шивән.
Дәрд хүшдәрә сохдут уһо ихтилот,
Әји кор дәниши Шәлмү лап һитјот.
Һәрдүшү күрдәт ки һәил әнмәни,
Данусдә нәбисдо дузи әнкини.
Әз дәдәјһо муку сохит һомсолә,
Јәкәм думонлүни, лугон мәсәлә.
Һә бүрдән у вәхүшд вәкүрд һәилә,
Бур муку әз чоллод, дуз әдү миклә.
Нимәјү урә ди, нимәјү ирә,
Торикә мәсәлә һәчи һәл бирә.
Шивән вәкүрд и вәхт дәдәј һәилә,
Мәкүш балајмәрә вәки ди урә.
У зәникә муку һәилә бурит,
Нә мәрә кәрәки нә урәш мәдит.
Шәлмү до һәилә әгәл дәдәјү,
Уникә кур – пәшму бурри чорәјү".
Әз говрә дур сохдә дузи инсонә,
Әлчәг чикә дирә гәриш зиндонә.
Дуркуни ә офто, локо вонорә,
Әз, дузи парчоһош хәчәләт бирә.
Ә һилом һашданки у јә чүшмә бу,
Мәһшовојү тәмиз, ә һәнк чәшмә бу.
Һәммә оморәнбу әки ән чүшмә,
Шәлмү данусданбу ки дуст, ки дүшмә.
У вәхтһо Шәлмү бу хубә дипломат,
Әпишој әгүлү бирәнбүрүт мат.
Парчоһо һәчиз бу әки әгүлү,
Чорәсүзи јә дуст күрдүт, әгүллү.

Парһорә сохдәбу гәбиләј хүшдә,
Урә нушундәбу, нәһишд вәхүшдә.
Ә чәнд парчорово бисдо гәбилә,
Дустирә сохдәбу "курунә шәлә".
Рузһој ән Шәлмү бу чүшмәрә хуно,
Чүшмәсүз јә рузу дүшмәрә хуно.
Вәсијәт Довитә әчикә овурд,
Рачә "Бәјт мигдошә" вокундә сәр күрд.
Овурд хубә тәхтә у әз Ливанон,
Нә зумусту дануст, нәки һәминон.

Ән хубә устаһош омо әз унчо,
Әз вәхт Шоул дуст бу парчој ән унчо.
Мијовурдут һәрчүрә дәријорәво,
Дуз тәјтә расирә, ә лиман Јаффо.
Әз унчо имбәрдүт ә Јәршолеим,
Әри "Бәјт мигдошә" вокундә гоим.
Ҳофт хубә сал вәкүрд вокундәј мигдош,
Әри хәлг зәһмәтлү бисдо у салһош.
Чәһмәт әрәг тий сохд әгәриш һофт сал,
Әз һүмүрһо кирошд чәнд рачә васал.
Устаһо һәл сохдут сүрхә, нүгрәрә,
Әдивор "Бәјт мигдош" әри кәширә.
Тәбәгәһој сүрхә зәрүт ә дивор,
Әри үшүг дорә кәширүт тимор.
Варавундут урә һәрүсә хуно,
Әзуни һәрүшо һүрмәт хәлг вино.
Јә чүшмә ө һәсму дорәнбу вәрәг,
Јәккә ө Исроил әгәд рачи гәрг.
Шәлмү Исроилә гоим сохдәбу,
Гушунә дијәштәш гувот дорәбу.

Шәһәр ән Довитә дијәш кәлә сохд,
Чү кәрәк бирәнбу сәгәти нә сохд.
Широһој ән Шәлмү ләһә – бә – ләһә,
Хундәнки рүһ мидо киснә дивәһә.

Гәл тү нә тимор тү әз шоробиш хуб,
Тү хуби, тү рачи, тү мүһбәтмәни.
Јә моч тү әримә әз һиломиш хуб,
Һәммә хосдә түрә, гул – гәнәтмәни.

Зумусту варасди, воруш појисди,
Руј хорирә рачә күлһо дәкүрди.
Вәхт ширә хундәји, һәрчү дүрүсди,
Чумһој тү ковуни, дүлһо вәкүрди.

Онкурһо күл дори, хубә буј дорә,
Түрә чүтам вүнүм, тү војкәј дүлмә.
У сәс түрә шүнүм, бурбун руј түрә,
Тү ширини, руј тү рачи, тү күлмә.

Бијо тү мүһбәт мә, бурајм ә чүлһо,
Ә богһој онқури, богһој онори.
Дор онори ә гәд ән рачә күлһо,
Јор әз күлһо әсәр хунчә вонори.

Парчоһјәти ән Шәлмү,
Қирошд әгәд Шолуми.
Вәркиһо амбар күллү,
Вәчирәнбу һиноми.

Кировунд уш һүмүрә,
Офуррокор вәхт норә.
Ки ә чоһили мүрдә,
Кими ә кәлә мәрди.
Ки ә оһили мүрдә,
Мүрдә һәммә јә дәрди.
Нүшд Кук Шәлмү Ровоам,
Әчикәј бәбә ә тәхт.
Әгүлү чиро томом,
Нә хәндүст ә рујү бәхт.
Чәһмәт Исроил муку,
Вәркиһорә кәмтә сох.
У нә омо ә русму,
Дижәштгәш амбарта сохд.
Әдәс Ровоам домунд,
Әнчәг хори Јәһуда.
Исроилиш чиро мунд,
Әз дәс надана бала.
Јә гувотлүјә һүкмәт,
Дү парчојәти вәкүрд.
Әз дәс ән јә миһәнәт,
Һәсмүјүрә тор дәкүрд.
Салһо амбар зу кирошд,
Дүшмәһо кәнә вокошд.
Гәбәр ән дүл хүшдәрә,
Әлчәгһо ә дүл нә дошд.
Омо Парһо Сусаким,
Әсәр ән Јәршолеим.
Рачә "Бәјт мигдошә",
Гувот нә бисдо кирим.

Тәбәгәһој сүрхирә
Вәкәндүт әз диворһо.
Нә дошд у рачиһорә,
Бәрдүт гоб – гичоғһорә.
Нәбири тәхсир түрә,
Тәхсир ән һәгсүз бирә.
Нисд дироскор һәгсүзә,
Һәгсүзә куч, һәг дорә.
Монһо, салһо зу кирошд,
Дүнјоһ һәммәрә нәдошд.
Дәдәјһо кәлә сохдүт,
Әгүлмәндә хәләфһо.
Чүһо бирәниникә,
Пишоки куфди уһо.

Дү бирор әз јәки лап дур офдорут,
Һашданки јә чунә, дүдү бисдорут.
Һәрдүшү дуст бирә ә дүшмәрәво,
Әсәр ән дү – јәки әчәнк оморут.
Чәндбо диросморут әсәр Исроил,
Чәндбо Јәһударә дәшәндүт овил.
Парчоһој чуһурһо имбисдо пәшму,
Бүрдән мијоморут әсәр јә русму.
Чәндбо дуст бисдорут чәндбојкә дүшмә,
Хосјәт чуһурһорә вомухдүт һәммә.
Васалһој хүшдәрә уһо сохд хәзон,
Әз дәс ән дүшмәһо дүрүт һә чозон.
Талан сохдүт һәрбој кәнд – шәһәрһорә,
Әгәд дәрд дәјишдүт бәхтәвәрһорә.
Чоһилә сәрһорә сохдүт дәрбәдәр.

Ә чозон домундут әз дәс дү рәһбәр.
Чәнд парчоһо омо әри хәјр хүшдә,
Јәкишүш јә хуби нәданусд кошдә.
Амбарһо офдорут дү – сә – сал нүшдә,
Парчорә әсәр хәлг, әгүлү дошдә.
Исроил, Јәһуда әз мозол офдо,
Дү бирор јәкирә јәкәм куч нәдо.
Јә парчо нәдикә дәрд хәлг хүшдәрә,
Тәрим бијо данү ә тәхт нүшдәрә.
Әри ән инсонһо чун сухун һәр вәхт,
Ундә мидај нүшдә ә сүрхијә тәхт.
Хәлгһо варавундә кәндә, шәһәрә,
Уһосүз парчоһо кәрәки кирә?
Ә руј хәлг очуг сох һәр вәхт дәр түрә,
Мозол мидәкүрү данки сәр түрә.
Һәр шивә хүрд сохдә чәтин нәс бирә,
Чәнд шивә хүрд сохдә, куч нәс вәс бирә.
Бирорһо әјәки кучлүјә гушун,
Әри вәтән уһо бурчлүјә гушун.
Ундә вәтән һәммә микәшү нәфәс,
Әчум ән дәдәјһо нивомуну һәрс.

Ә Бабил

Омо ә Исроил кучлүјә гушун,
Гилинчһошү тич бу әһәнк гургушун.
Офдорут әсәр тү, Бабилһо вәтән,
Уһо инсон нәбу, бәхилһо вәтән.
Әмуч нә оморот, инсонә күшдүт,
Вәнчүрүт, сухундут кәнә нәнүшдүт.

Ә кәндһо, шәһәрһо аташ дәшәнди,
Јолов инсонһорә һәсмү вошәнди.
Хори дог дирәнки инсонһо мүрдә,
Инсон чорәсүзи, у дәрдә күрдә.
Јә дүлсүз әдәс ки гилинч күрдәни,
Ә дәс ән нәмәрдһо мәрдһош мүрдәни.
"Бәјт Мигдош" сухундә, инсон вомундә,
Ә Исроил чуһур һич нәс домундә.
Ән хубә кукһорә гул сохди бәрди,
Рәчә духдәрһорә гәрәвош күрди.
Чуһурһо чорәсүз, гувотсүз бүрүт,
Вирихдәрә уһо јә чорә дүрүт.
Бәбә нәһ, дәдәј нәһ, мүрди Исроил,
Һәм јәтим, һәм јәсир мунди Исроил.
Рузһојму курунд бу бәсдә дәс һәммә,
Амбарһо гул бисдо әдәс ән дүшмә.
Чикә хисирәјму гәд чүлһо бисдо,
Рәһ рафдә чилгәһо сәһроһо бисдо.
Зулм сохдут әиму, залумә дүшмә,
Әгәд ән сәһроһо аташ бу чүшмә.
Киснәји, тәшнәји вәчи имурә,
Дирокор мивини сүпәнчимурә.
Инсонһорә бәсдүт һәјвонә хуно,
Вир сохдим чирјорә инсонә хуно.
Мидирим руз – бә – руз ә чумһо гәзоб,
Дүлһојму микәши әз дорун һәзоб.
Хисирәнки ә сәнг монорим сәрә,
Әпој инбисдорим динчи нәдирә.
Дүшмә әкул ән һәсб, иму појәдә,
Әдүл ән чуһур дә әнчөг зиһисдә.

Һәр кор дүшмә һисди бәдә мөһәси,
Рујүрә дирәнки кујкә иблиси.
Әдәс үшү гирмонч һәзүр бирәнбу,
Диртә чүмүсдәкор ә кәмәр хүшдә,
Әз аташ зобутә гәмчил дирәнбу.
Дүшмә кирошдә рәһ мијитһој инсон,
Һашданки әз сәһро кирошди туфон.
Инсон гимәтсүз бу әчум ән инсон,
Кучлү бу гәдәрсүз һүкүм ән дүврон.
Киснәји һәрмәһ бу һәр руз ә иму,
Нәчоги мәпичи ә чәндәк иму.
Кәләтә чун мидо әпишој һәјлһо,
Һәилһо чун мидо әгәл дәдәјһо.
Нәбу мәјитһорә говрә сохдәкор,
Ә мүрдәјиш букә вәкир сохдәкор.
Чунсүзә мәјитһо ә хори мумунд,
Рүһһошү әришү кирјә мидомунд.
Сәс кум вәчирәнбу гәд ән сәһрорә,
Нәбу динч сохдәкор ноләј рүһһорә.
Мундәкорһо мидо хүшдәрә шовһо,
Ә дүлһо нихиси һәзоб нә һинһо.

Нәбу пүрүш и корһорә,
Дәкүрдәбу дәрд сәрһорә.
Ә дүлһо војкә мүрдәбу,
Инсонһорә зәһм күрдәбу.
Ворихдәбу дүл инсонһо,
Куч ә тараф ән сәрсонһо.
Мундәбу тәһно чәјронһо,
Ә гәд сүрүј ән асланһо.

Чүтам ки ковтәр офдорә,
Ә һәсмү әдәс тарланһо.
Түкүмһо әдәс әнуһо,
Әрчү ки кучлуни уһо.
Һәг мүрдәбу әри инсон,
Ән кучлу бу инчо мәјдон.
Ә пишој чум һәммә, вәтән,
Әдәбу чун дорә мәскән.
Тү әј сәдигә Вәтән,
Ә овил тү нүшдәнки,
Тор микәшү чүл – чәмән.
Дүлһо кирјә мисоху,
Ә ләрз мијов ә гәд тән.
Насданбүрүт чү сохуткә,
Дәшој һәммә ә һовоји,
Әдәбүрүт лово хосдә.
Нум Вәтәнә әдүл дошдә.
Амбара куч бурбунд дүшмә,
Торик бисдо руј ән чүшмә.
Бәрдүт ә Бабил имурә,
Чарундүт ә гул имурә.

Инсон чүһо нәди, ә чумһој хүшдә,
Дүрүт гәзоб, зулум ә пишој хүшдә.
Гәдүр ән инсонә нә данусд јәкиш,
Вәһшијә хосјәтә нә сохдүт дәкиш.
Инсон күшд инсонә һәгә нәвини,
Һәглү әдәј мүрдә јәкиш нә вини.
Рузһо, мәһһо кирошд: - амбара вәхтһо,
Әз чуһур чәнд салһо руј чарунд бәхтһо.

Ә Бабил чуһурһо лап амбар дэбу,
Дәрд әни гулһорә гәдәрү нәбу.
Ә giroг ән Фарат мүнүшдүт уһо,
Әри Јәршолеим микирисд дүлһо.
Әз һәммә дур бири, рәһһо бәсдә бу,
Војкәј бен Исроил јә вокошдә бу.

Тһофтранкһо чиро мунд әзу бог хүшдә,
Вој зәрүт, кирисдүт әји дог хүшдә.

Хундүт ә дәрдәво дүлһо догуног,
Әјор офдо һәрбој варајүсдә бог.

Рәһһошү бәсдә бу, дүшмә кучлу бу,
Ә гәфәс дәбүрүт јә чорә нәбу.

Амбара вәхт мундүт чиро әз вәтән,
Әз јор нә вадарафд ә таза мәскән.

Кузәт сохдүт һәр руз, буравт ә вәтән,
Дијәш ширин бисдо күллүјә чәмән.

Хосдүт лап әз дүли таза мәскәнә,
Ә дүл дошдүт кәнә сүгдә вәтәнә.

Ә giroг фарат

Дүшмәјму лап кучлу бу,
Әдәсү јәрәг дәбу.
Иму хори рундәкор,

Иму хокә хосдәкор.
Хокһој хори чун иму,
Хори бири чум иму.
Һәлә сәбәһ нәбирә,
Шәв сәбәһә нәдирә,
Гушһо хәбәр нәбирә,
Үофтранк күлә нәдирә.
Иму бирәјм ә чүлһо.
Ә гәл хүшдә вәкүрди,
Имурә рачә күлһо.
Фураморәјм әз доғһо,
Әрәг пишонирәво,
Дәшәндәјм рачә боғһо.
Кошдәјм онкур нә онор,
Ә хокһој хорирәво,
Бири имурә кор – бор.
Дорһој зәјтуни кошдәјм,
Уһорә гуллуғ сохдә,
Әз һәр зүһбәһо дошдәјм.
Варавундәјм хорирә,
Дур нәсохдәјм шорирә.
Ә доғ сүрү мидошдим,
Ә куч гулһојмурәво,
Јә кәм зәми микошдим.
Әз офуррокор рази,
Һич шикојәт нисохдим.
Имурә јәрәг нәбу,
Јәрәг иму кәрки бу.
Дүшмәјму јәрәглү бу.
Дүшмә һәјәбо омо,

Јә кәлә сәјлә хуно.
Пишој сәјлә ки күрдә?
Тә һүрш әну нә нүшдә?
Дүшмә һүршү һич нә нүшд,
Кәлә, чүклә нә данусд,
Ә дәс офдорәрә күшд.
Әсәр русму нә омо,
Әхори хун воромо.
Инсон әз гилинч кирошд,
Дүшмә дүлү нә вокошд.
Әзи һовунсүзә хәлг,
Дәс нә вәкүрд и әлчәг.
Һашданки әдәс гәчәг,
Офдорәбу јә тәбәг,
Гәдү пур сүрх нә бурлјант.
Сәхд күрд у әзи фурсат,
Бәрдүт әз гәриш сәһро,
Мүрд у рачә сәбәһһо.
Сәс гушһо мүрд әриму,
Болә вини сәр иму.
Ә гәд ән кәрмә сәһро,
Ә сәр аташ вәбирим.
Ә кәмәр гәмчил дирә,
Әри ов миһточ бирим.
Бабилә мәскән дирим,
Әз вәтән лап дур бирим.
Инчо азад нәбирим,
Күјкә һофтранкә хуно,
Ә гәд гәфәс дәбирим.

Јә гуш ки ә гәфәс дә,
Сәс әну очмиш нибу.
Инсон ки ковлә нисди,
Ә рују думон мәбу.
Һәрки јә хосјет бирә,
Әруј хори инсонһо.
Һәркирә һәдәт бирә,
Дур бирәнкә мәскәнһо.
Дәрд иму гәдәрсүз бу,
Дүшмәрә һич рәһм нәбу.
Әчикәј ән рәһм дүшмә,
Әдүлү јә сәнг дәбу.
Әз дәрд чуһур ә һилом,
Јәкирәш хәбәр нәбу.
Нә чумһо винирәнбу.
Нә кушһо шинирәнбу.
Әзи кәлә дәрд иму,
Јә Фарата хәбәр бу.
Әјон Фарат мүнүшдим,
Әри тү микирисдим,
Һәзизә Јәршолеим.
Дәниширә һол иму,
Фаратиш кирисдәнбу.
У рачә духтәрһој тү,
Һәзизә һәрүсһој тү,
Јә ә Фарат мукуфди,
Дәрдһој ән дүл хүшдәрә.
Әри әнуш әкијү,
Хосдәнбүрүт нүшдәрә.
Хубә хәләфһој вәтән,

Мијомо әки Фарат,
Тәрмәһ бу ә дәрд һәммә,
Хосдәнбу ники Фарат.
Дәрд әни инсонһорә,
Јәкиш шинрә нәвоисд.
Зиһисдүт дүвронһорә,
Әри ән сүгдә вәтән,
Руз – бә – руз дүлһо кирисд.
Вәтәнхоһә Новиһо,
Әри хәлг чунә дүһо,
Хубә фикирһо әсәр,
Хәләфһој хәлг тәвәсәр.
Ә овһој тү мүнүвүсд,
Һәр куфдирәшү дүрүст,
Әри дәрдлүјә сәрһо.
Үшү ә гирос Фарат,
Ә вәтән мундә дүлһо.
Фарат зүм – зүмә мисохд,
Кофһој ән Новиһорә,
Әмәһәни мичарунд.
Фикир ән инсонһорә,
Ә Исроил мичарунд.
Дүл ки бәсдә ә колут,
Әзунни војкәһорә,
У әз күкү мачарунд.

Ә сәр куч вәрүт

Хәлгмә амбар нүшдә һәлә ә Бабил,
Гәнәт хүрд, рәһ бәсдә, һәлә ки гулут,

Әз һәили бирәт, кәлә ә Бабил.
Амбарһо һәлә ки, әзир куч дәрүт,
Чуһурһо һашданки әсәр куч вәрүт.

Бабил јә торикә гәзомот бисдо.
Торики һәл бирә, үшүги висдо.
Дүлһош дәрдә дорә, хуби вәкүрдә.
Салһо кирошдәни, шори дирәнүт,
Чуһурһо һашданки әсәр куч вәрүт.

Вәхт кирошдә, дәкиш сохдә инсонә,
Ого рафдә, јәккә бирә зомонә.
Инсонһош һәмишә, һә гул нәсмундә,
Бирәни бәһзиһо огош бирәнүт,
Чуһурһо һашданки, әсәр куч вәрүт.

Чәнд зумусту кирошд, чәндикә вассал,
Һәрчү дәкиш бирә, һәммә сал – ба – сал,
Инсонһош хосдәни, нүшдә чикәрә,
Ә таза хориһо, дүлһорә дорүт,
Чуһурһо һашданки, әсәр куч вәрүт.

Ә гирог ән Фарат богһо дәшәндүт,
Хунәһо вокундүт, зәмиһо кошдүт,
Амбарһо әз гулиш, хилос бисдорут,
Һәкәнә, һәмишә, чумә рәһ бүрүт,
Чуһурһо һашданки, әсәр куч вәрүт.

Дәс-пој чуһур һәлә, һә бәсдә бирә,
Чум дүшмә кур бирә, һәгә нәс дирә.

Инсонхош һәјәбо дәстә бирәнүт,
Ушош ә кучәво һәг висдорәнүт,
Чуһурһо һашданки ә сәр куч вәрүт.

Дүврон кәлә сохдә хубә хәләфһо,
Әзуһо бирәни хуб хундәкорһо.
Һәм кәлә шоирһо, һәм философһо.
Әхәһәл ән чәһмәт хүшдә бирәнүт,
Чуһурһо һашданки ә сәр куч вәрүт.

Әсәр вәнкәсдәнүт чәһмәт хүшдәрә,
Чүтам уһо дору һүрмәт хүшдәрә.
Ә дүл дорут кәнә Јәршолемә,
Һәилһој чәһмәтә нубо дорәнүт,
Чуһурһо һашданки ә сәр куч вәрүт.

Ә дорун ән һәлмиһо сәр зәнүт уһо,
Сәхд кәрәки данү инсон зокунһо.
Ә пишој огоһо зокунә бүнүт,
Ә һәлмәво һәг хүшдәрә восдонүт,
Чуһурһо һашданки ә сәр куч вәрүт.

Һәлми инсонһорә һәг дорәниһо,
Әз гули хәлгһорә варасданиһо.
Әз хундә һич нәбу ишму дур бошит,
Хундәкорһо сәһиб вәтән бирәнүт,
Чуһурһо һашданки ә сәр куч вәрүт.

Чәнд салһо бу чуһур кәши һә һәзоб,
Имид вокошдә бу, инсон дори тоб.

Имидəво зихисд инсон ə хори,
Имид нəбисдокə инсон хок хори.
Јəки вачарунди, јəки вокунди,
Јəки сухундикə јəкикə кошди.
Имид əн хушдэрə һəмишə дошди.
Бисдокəш довһоһо ə руј əн хори,
Зихисдəни кəнə инсон ə хори,
Һəмишə гул бирə нə мунди инсон,
Əз гули варасди, вокошди инсон.
Инсонə ə колут јə имид дошдə,
Чуһур вокошдəбу ə вэтəн хушдə.
Јара амбар вəбу ə базуј вэтəн,
Кэрəки вонорə мэлһэм ə вэтəн.
Əчикəј хунəһо бору мундəбу,
Кујкə кўллўјə дор хушки дирəбу.
Јə дивор сијə бу, јəкикə кара,
Инсон вəkўрдəнбу дирəнкə јара.
Мэтлəб дўл хушдэрə воровунд уһо,
Дўјмўн "Бəјт мигдошəш" вокундут уһо.
Кирошд зумустуһо, кирошд васалһо,
Амбара вəхт кирошд, гэд бисдо салһо.
Ə дўл əн инсонһо шори диромо,
Гэлəмһорə кошдут, дорһо воромо.
Хунəһо вокундут, рəһһо дəшəндўт,
Тўрмэт əн вэтəнə кəнə вошəндўт.
Варавундут тўрə, амбар əз дўли,
Мукуфдири бэлкə јə дəстəј кўли.

Омори ə сэр тў чəндбо Јунаһо,
Бирорһо чəнк бəрдəт, əри кəнд, шəһэр.

Вокордундэт чэндбо Хашмонаимхо¹,
Поисдэт э пишој эн кэлэ лэшкэр.

Вэхтно бу кукхој тү кэлэ чэнкхо бэрд,
Эри дүшмэ уһо бүрүт кэлэ дэрд.
Хүшдэрэ э рәһ тү уһо до гурбу,
Гушун эн дүшмэрэ сој – һисоб нэбу.

Икидэ кукхој тү э пишој дүшмэ,
Поисдэт һәркишү јә догә хуно,
Эри дүшмэ торик, сәбәһһо чүшмэ,
Күрдэт уһо чәнкә пеләнкә хуно.

Дүшмэ винири ки һол үшү чәтин,
Әдәј күшдә чуһур јүрә э һәр тин.
Әлчәг һорој зәри кэлэ гушунһо,
Офдорәт вәһшиһо әсәр инсонһо.

Сухундәт дүшмәһо шәһәрһој түрә,
Ә дорун хунәһо һәјло, духдәрһо.
Тәнкә дүлә, хори воисди фирә,
Эри сәһибһојү бәсдә мунд дәрһо.

Чуһур һә вој зәри, хуну тih бири,
Әзини "томошә", һилом кәм дири.
Тәхсирсүзә чәһмәт рафди гурбуни,
Нәбири мошијәһ, јә рәһбурбуни.

Чуһур појәдәлү, дүшмә э сәр һәсб,
Инсон вирихдәкор, дүшмә зәрәкор.

¹ Хашмонаимхо – Ә рәһбәрјәти әнуһорәво э Јунанһорәво чәнк бәрдәт.

Сохдэт э инсонһо кәрәксүзә гәсд,
Чәнгәдә тәһникә ој офуррокор.

Әхири чәнк

Идәс омо Ромајиһо.
Әз сәк гудузтә бу уһо.
Әри инсонһорә күшдә,
Ә чор – миһһо вәһо уһо.
Уһо овурдут киснәји,
Инсонһо мүрд әз тәшнәји.
Инсон нә данусд тоб дорә,
Әри дирә әлчәгирә.
Ә кучәһо мәжитһо мунд,
Әри мүрдә шәһәм нә мунд.
Дүшмә ә хәһәл ән күшдә,
Һәмәл омо ночогиһо,
Нәбу јүрә фикир нүшдә.
Ә пој вәхүшд хәлг Исроил,
Рәһ норокор Бар – Кохба¹ бу,
Вәхүшд һәммә пир нә чоһил,
И әхири чәнк чуһур бу.
Чуһур чүмүсд лап ә мәрди,
Һәр кор дүшмә бу намәрди.
Шәһәрһорә уһо сухунд,
Әчикәј әну хунәһо,
Хәрәбәји, хокискәр мунд.
Чәнгәдәһо гул бисдо рафд,
Чәнгәдәһо вирихдүт рафд.
Јә кәмһо рафдүт ә Ирон, _

¹ Бар – Кохба – Ә ромајиһорово чәнк бәрдәт.

Һәчи һүкүм сохди дүврон.
Јә кәм кәнә рафд ә Јунан,
Јә кәмикә Бабилстан.
Чуһур ә һилом лов бисдо,
Һәм тәһноји, дәрдә висдо.
Әсәр чуһур ә һәр чикә,
Һәр нәлојиг ого бисдо.
Појһо рафди дүлһо мунди,
Тән ә колут, рүһһо мунди.
Ә дүл чуһур һә зиһисдәј,
Тү һә кәнә вәтән мундәј,
Јә күллүјә мәскән мундәј.

Овил домунд хәлг тү, һәр кук, һәр духдәр,
Дүл әдәј кирисдә тү нәбирәнки.
Јә инсон нә домунд, тој – бә – тој һәр дәр,
Ки мијосд појисдә тү нәбирәнки.

Дүл инсон тоб нәдо ә һол тү вәтән,
Хәләфһо гурбу рафд әри тү вәтән.
Һәрчүрә вир сохдим дири тү вәтән,
Әз дүл хун ворусдә тү нәбирәнки.

Инсонһо залуми, залумә дүнјоһ,
Бәкә тү нә дири зулумә дүнјоһ?
Һә појисд дәниши хонумә дүнјоһ
Јә мүрдә војисдә, тү нәбирәнки.
Јә војкәрә хуно, мидорим түрә,
Әчәш бисдоримкә мидорим сәрә.
Мокошдим һә кәнә мокуним түрә,
Әз дәрд, дүл појисдә, тү нәбирәнки.

Гәһр дүл

Инсон әз Дәдәј бири,
Мәтләбү воисдәјү,
Ковләји, ... јә ковләји,
Иллә бири хосдәјү.

Һә гуј сохдәт имурә.
Һә гул бәрдәт имурә.
Иму гурбуни бирәјм,
Јә хубә руз нә дирәјм.

Јәрәгсүз бирәјм иму.
Һәгсүзи дирәјм иму.
Һәммә имурә кәшдәт,
Һәммә имурә күшдәт.

Һәрбој имурә күрдәт,
Дәс – пој имурә бәсдәт.
Һә ноһогиш имурә,
Ә буховһо дәшәндәт.

Һәмишә талан бирәјм.
Јобош динчи нә дирәјм.
Нә дирәјм дүлә динчи,
Нә дирәјм сәрә динчи.

Кушһо ә сәс дәбири.
Чумә үшүг нәбири.
Мәрд әјә чикә рафди,
Зән һич динчи нә дири.

Бирор ө буру бири,
Хәһәр динчи нә дири.
Хәһәр локо вәкүрди,
Руј бирор һә дәкүрди.

Әзир воруш домундәјм.
Әзир ән вәрфһо мундәјм.
Хиникиһој әнуһо,
Чикә күрди ө дүлһо.

Нә хисирәјм битәв шәв.
Сәбәһә ө чум дирәјм,
Вәхд бири ки, битәв руз
Ә зир кәрми хисирәјм.

Гулһојму бәсдә бири,
Тол иму хәсдә бири.
Имурә бәрдәт – бәрдәт,
Ә гәд сәһро нушундәт.

Чумһо һич нә хәндүсди,
Дүлһо кәнә кирисди.
И кирисдәј ән күли.
И вој зәрәј ән дүли.

Ә дүл иму гәһр дәри,
Сәр иму әгүл вәри.
Сәр чуһур бијо тик бу.
Әхирү бијо ник бу.

Дү һозор сал

Дүшмә омо әсәр инсон дәрд дәкүрд,
Вәтәнүрә, бирәһорә, чун вәкүрд.
У вини хүшдәрә әгәриш вишә,
Руј хүшдәрә шәндә, бәл һовунә күрд.

Инсон гилинч кәши, әсәр ән инсон,
Әз мәнәми хүшдә, әри нум хүшдә.
Ә вишәш һәчини вәһшијә һәјвон,
Ә пәнчәј ән аслан чун дорә чәјрон.

Рузһојмурә ә дәрд. ә гәм чарундут,
Һәрсијә чум әјә шәһәм чарундут.
Кошдәнбирим иму борлүјә боһо,
Һәрчүрә огујә дәһәм чарундут.

Һич һәгү нәбирә, һәг вини дүшмә.
Такабур бу, һичиш нәвини дүшмә.
Ә пишој һәгсүзи, һәг нәди хәлгмә,
Чуһур мунд чорәсүз, јозугә чүшмә.

Дү һозор сал, гуј сохдут бәрд имурә,
Һәзоб дорут, огу дорут, дәрд дорут.
Һә күшдүт имурә, чум дирә – дирә,
Зулм сохдут ә иму, зулм бирә-бирә.

Дү һозор сал, әз Вәтән чиро мундим,
Коф умогә ә дүл иму вәкүрдим.
Ә дәс һәгсүз, ән нәлојиг домундим,
Ә рузһојму сијә чодрә дәкүрдим.

Дү һозор сал, нәдириҗ я динчә руз,
Гүлә хуно ә гәд умог домундим.
Ә душһоҗму гирмонч вохурд руз – бә – руз,
Чәндәк иму әз кор сохдә вомундим.

Чәнд һозор сал әз руҗ тү чиро мундим,
Шәвһо, рузһо әҗә зиндон домундим.
Рузһош торик кирошд, зулмата шәвһош,
Һәр руз әдәрдәво шүлһон вокундим.

Ә куч гәмчиләво диһо дәшәндүт,
Әри инсон јәкәм һүрмәт нә һишдүт.
Һәр парчо омори бундуруг бири,
Хәлг зәһмәт кәшири, һич руз нәдири.

Чәнд һозор сал дустиг бисдо инсонһо,
Ә килитә дәрһо, хунә, зиндонһо.
Әдәс ого гилинч әсәр појисди,
Мүрди һәрчү ә дүл, хунһо бәјисди.

Һәр чүрә вәкүрдүт әз дәс ән инсон,
Фикирә, хәјолә, нә мәһшоворә.
Чәнгәдә нәлојиг бири ки дүврон,
Нә һишдәт ә инсон лово – тәшворә.

Рузһоҗму һәмишә һәрсәво кирошд,
Һәммә түрә, ә гәд дүлләј хүшдә дошд.
Мәтләбһоҗму кәнә ә дүл домунди,
Мәһәниһо ә лов ән хәлг вомунди.

Вэтэн э лов иму, э һилом кәшдим,
Хосдим һәр чикәрә э унчо нүшдим.
Ә иму јә тәһәр дәниши һәммә,
Оммо вараундим битәв һиломә.

Зиһисдим һәјфлүјә, бимүздә салһо,
Һәр сал торик омо рачә васалһо,
Һүмүр ән инсонһо кәрәксүз бири,
Инсон күшд инсонә, јә оһ нә шинри.

Хәндәһо вир бири әз руј ән инсон,
Сухундәт, винири һәсму суј инсон.
Јуфдирәт пој виним чүтам сухдәкә,
Әз хунәһој хүшдә бири гуј инсон.

Дүл иму әки тү нә мәһшовојму,
Әз тү чиро мундим иму ој Вэтән.
Јүјкә чиро сохдут дүлә әз иму,
Јәршолеим! Түни војкәј дүл иму.

Ирон

Чуһур офдорәнки э хори колут,
Уһо әјә чикә һә нүшдә нәмунд.
Ә һәрәј парчоһо довһоһо офдо,
Чуһурһо әз Бабил э Фарсо офдо.
Уһо лов бисдорут э хори Ирон.
Јә хәјли кифләтһо офдо ә Теһрон.
Чуһурһо јә кәлә мәһәлә вокунд,
Инчикә мәһәләј киләк нум вәкүрд.
Амбара салһо нүшд чуһур э Ирон,
Түкүм сохд э чуһур залумә дүврон.
Дијә сәһиб хунә, сәһиб кор бүрүт,

Әки чәһмәт Ирон һүрмәт дәбүрүт.
Рузһо кирошдәнбу ә һүрмәтәво,
Јәкирәш кор нәбу дүјәкирәво.

Һәр кор һилом торик, думони, чәни,
Һашданки сур бирә јә хәзинәји.
Әз һәммә чикәһо хубтә вәтәни,
Әз унчо дур буһо рузу шивәни.

Ә һилом гәдәрсүз дәкиши бисдо,
Амбара довһоһо чунһорә висдо.
Салһо амбар кирошд, сад салһо кирошд,
Түкмәтһо офдорут. Хәлгһо вир бисдо.

Нумһој ән хориһо јәкикә вәкүрд,
Сәр ән умоғһорә сијә хок дәкүрд.
Ә һилом јә таза дин һәмәл омо,
Ә дәсһо гилинчһо јә һәчәл омо.

Һәмәл омо "Ислам" ә нәзникә Шәрг,
Гилинчһо ә һәсму, хәлгһо ә хун гәрг.
Ки тараф "Ислами" һич дәс нәзәрүт,
Ки тараф нәс күрдә, әз кәрдән зәрүт.

Амбара хәлгһорә овурдүт ә дин,
Инсонә дәшәндүт әчәләј ән дин.
"Исламәво" бәсдүт дәс – пој ән хәлгә,
Әри зәнһо торик, нәзникә Шәргә.

Мүрд ә ловһо, шәггәј зәнһо, духдәрһо,
Әз һилом хәбәрсүз нүшдүт ә хунә.

Ә руј зәнһо килит варафд ә дәрһо,
Мүрд әришү шори, сүрхә зомунә.

Һәрүшо, духдәрһо ә тәхт вәбүрүт,
Әһәр чикә әгәд шори дәбүрүт.
Гушә хуно ковлә пар зәрәнбүрүт,
Түрмәт ән мәрдһорә күрдәкор бүрүт.

Ә Ирон чәһмәт бу аташ – пәрәстһо.
"Ислама" овурдүт унчо һәрәбһо.
Аташ – пәрәст чарусд, мусурму бисдо,
Гилинч ә кор хүшдә, вичдонә висдо.

Чәһмәт Ирон бисдо хосјәтү дәкиш,
Ислам хорунд халгә мундүт сәлт чәшмиш.
Ә чуһур һәкәнә саташ бисдорут,
Дустһо руј чарундүт, дәрд – гәм висдорут.

Чуһурһо вини ки, дијә чорә нисд,
Әз инчикәш уһо рафдәни бисдо.
Хәлг әз чәтиниһо гәдәрсүз кирисд,
Доғһој Азәрбајчан хунәшү бисдо.

Азәрбајчан

Нүшдәбирим динч ә Ирон,
Дәкиш бисдо руј ән дүврон.
Инсон кәнә болә вини,
"Ислам" омо кучлу бисдо,
Динчи ән хәлгһорә висдо.

Инсон омо әсәр инсон,
Јә рујикә вәкүрд зомон.
Ә дәс һәммә гилинч голхон,

Нә һишд инсонә динч нүшдә,
Мусурму сохд күшдә – күшдә,

Вирих – вирих кәнә сәр күрд,
Ә дaмaрһo хунһo дәмүрд,
Кәнә вoјкә ә дүлһo мүрд.
Вирихдим һә дәстә – дәстә,
Һә хүшдәрә дошдә-дошдә.

Гүј бисдорим әз Ирониш,
Кәнә ә дур рафд мозолиш,
Офуррокор јәбо виниш.
Догһo бисдо чикә нүшдә,
Варафдим һә нүшдә – нүшдә.

Инсонһo чүһo нәс дирә,
Әји кәмә һүмүр хүшдә.
Чәнгәдә хори кәшдәнүт,
Күјкә һич нәс вомундәнүт,
Дог, кунәји кәшдә – кәшдә.

Чуһурһo варафд ә догһo,
Дур офдорут лап әз богһo,
Уһорә догһo гәл күрдүт,
Әз чум дүшмә ә дур норут.

Сәр догһo лап думон дәкүрд,
Чүм ән дүшмә торики күрд.
Әз сәр чуһур тәршо кирошд,
Ә сәр догһo салһo кирошд.

Дүшмә кәрдо бәһәдәти,
Дәрд чуһур лап гәдәрсүзи.
Әз дәрд зәрәнүт бајати,
Ғилом амбар хәбәрсүзи.

Инчо кәрмә доғһо нәбу,
Доғһо ә гәд вәрфһо дәбу.
Ғәминон лап кәнһидим бу,
Ә чум чуһур уш нәдәбу.

Инчо һофт-ранк широ мухунд,
Инсон ә сәс һәјру мумунд.
Мијофдорут ә һәшг күлһо,
Имбисдорут мәғбун дүлһо.

Ә доғһо хутә бисдорут,
Кәрми дорә вәрф висдорут.
Кирошд мәһһо, кирошд салһо,
Омо вәрфһо, кирошд сәјлһо.
Ғәмәл омо мол – гәрәһо,
Кәшдә- кәшдә дог – дәрәһо.

Чуһур амбар дог сәвән бу,
Ә Исроил доғһо амбар.
Доғһој Кавказ һич кәрм нәбу,
Зумустујү софә сәһәр.
Ғәминонү лап дүл вәбәр.

Инсонә һәсонти војист,
У ә доғһо һә нәпојист.

Ухә хуно фүраморут,
Әтәк доғһо бәнд бисторут.

Чуһур инчо хутә бисдо,
Кәндһој чуһри вокундут.
Чунһо јә кәм динчи висдо.
Азәриһо "ислам" нәбу,
Әз һәрәбһо һәлә дур бу.

Салһо кирошд јовош – јовош,
Һәрәб вини Азәрбајҗон.
Мијов һәчи ночогиһош,
Чорәсүз мунд инчош инсон.

Һәг инсонә вәкүрд әз дәс,
Ә дүлһо мүрд војкә, һәвәс.
Азәриһо ә чәнк офдо,
Ә сәс үшү чуһур сәс до.

Куч омо һәрәб ә инсон,
Ә мусурму нә мунд вичдон.
Һәммәлә динчә хәлғһорә,
Овурд уһо сәхтә дивон.

Һәрәбәво чүл сал чәнк рафд,
Хәләфһо әз бугоз варафд.
Инчикәш "ислам" бисдорут,
Амбар күшдүт чуһурһорәш,
Кәнә вирихдә висдорут.

Амбара кәндһој чуһурһо,
Ә сәр доғһо јәкиш нә мунд.

Азэриһо нэ чуһурһо,
Ә овил ән јәки домунд.

Фураморүт ә Гилгоһо,
Бинә күрдүт инчо уһо.
Амбара салһо зиһисдүт,
Инчикәш күшдә оморут.

Әхирдә нүшдүт ә Гүбә,
Хәјирхоһ бу, хон ән Гүбә.
Әки никәрәј ән Гудјал,
Вокундүт инчо хунәһо
Бисдо кәлә кәнд сал - ба – сал.

Амбар кирошд зумустуһо,
Гәнәт зәрүт чәнд васалһо.
Инчо һисди сасад сала,
Гоим кәрдо и балала.

Гүбә

Гүбә ә гәд боһо, ән күлһо дәри,
Әриму һәмишә ә дүлһо дәри.
Јә тараф Хәзәри, јә тараф Шоһ дог,
Гүл зәрә әз хори зүм – зүмә билог.

Чор тарафү һәммә рачә вишәһо,
Сүрүј ән чәјронһо рачи вишәһо.
Мијовт ә сәр билог дүл үшү тәшнә,
Һәрдән ә пәсәј дор пәһәнү дүшмә.

Ә боғһо һәр чиро мәјвә вәбирә,
Мәјвәһо чәнд чиро дәһәм дәбирә.
Ә инчикә бијо вассал бирәнки,
Ҡофт – ранк сәрсон бирә күлә дирәнки.

Хәлгү инсон хоһи, хубә инсонһо,
Хәләфһојү сәһиб тәмизә вичдон.
Бинә күрди чуһур инчо дүвронһо,
Мокошдим ә вәтән омори зомон.

Дүјмүн довһој һиломи

1941 – мүн сал.
Торик омо
рузһој васал.
Әз дур сијә
булут омо,
Әдүл һәммә
дәрд диромо,
шинирәнки.
Зәми һәлә
һич нәчирә,
Бәһәр боғһо
нәвәчирә,
Војкәј инсон
пар зәрәнки,
Дүлһо мүһбәт
винирәнки.
Күлһо әдәј
вәшәг дорә,

Вэтэнэ вәкүрджә сижә хәбәрһо,
Хүр – думон дәкүрдә пишони хәлгә.
Әз хунә дур бирә кукһо, бәбәһо,
Рафдәнүт вөчүнүт дәс – пој әлчөгә.

Ән хубә кукһојму рафдүт ә довһо,
Дәдәјә, вэтэнә уһо до шәһво.
Мурајм иму күк дүшмәрә мәкәним,
Әри дүшмә говрәшүрә мәкәним.

Фирсорут дәдәјһо, кәмәр хүшдәрә,
Сәдигә һәрүшо шүвәр хүшдәрә.
У рачә духдәрһо бирорсүз мундүт,
Кәләтәһо, чумә – рәһи домундүт.

Кәмәр пирә мәрдһо әз дәрд гәд бисдо,
Битәв һилом јә курунә дәрд висдо.
Әз һәсмү ә хори су тиһи бисдо,
Хори кирисд, дүшмә рази нәбисдо.

Вәкүрдүт хунәһо параја когоз,
Дәдәјһо шәв – сәбәһ нүшдүт ә дугоз.
Шивән вәкүрд һәр хунәрә ә Гүбә,
Кузәт сохдүт хәләфһорә ә Гүбә.

Ән хубә кукһојму бүрүт ә довһо,
Ән хубә кукһорә чүрүт ә довһо.
Шәш милјон чуһурә күшдүт ә довһо.
Офуррокор, и хәлг әнтү бирәнки,
Һич дирәјми әји корһо јә мәһно?

Ковлэји

Шинирэјм ој вэтэн тү ковлэ бирэј,
Рүј әну һәзизә кукһорә дирэј.
Хәлөфһош шор бирәт дирәт рүј түрә,
Әз Мәнәһим¹, Ишог² тү кумәк дирэј.

Омори сирог тү чүл һәштүмүн сал,
Әз шори дүл хәлг тү вәкүрди васал.
Гонунһој Совети зәбу бу, зәбу,
Шумордим рузһорә һәрбој сал – ба – сал.

Һәр зулум нәс мундә данки ә хори,
Зулумкор нисд бирә, зиһисдә шори.
Рүј ән мәнкиш һәр вәхт торик нәс бирә,
Булутһо рафдани, мәнк үшүг дорә.

Әз һәили вомухдәјм нум түрә иму,
Һә мурајм шинирэјм ә Јәршолөим.
Вәтәни куфдирәт түрә әриму,
Ә фикир тү бирэјм ә Јәршолөим.

Хәјол, мәһшовојму һәр руз тү бирэј,
Бовор сох һәмишә ә дүл дәбирэј.
Һич вәхтиш әриму укә нәбирэј,
Дәрд түрә кәширэјм ә Јәршолөим.

Рүјһојму әз јәки амбар дур бири,
Ә дүлһо әри тү мәтлөб дәбири.
Һашданки һәилһо дәдәј нәдири,
Түрә дәдәј дирэјм ә Јәршолөим.

¹ Мәнәһим – Мәнәһим Бегин

² Ишог – Ишог Шамир

Өзимү чөнгөдө дуриш бирәјкә,
Түрә чүтам әдүл чикә дорәјмкә.
Чүтам тү әриму чуниш бирәјкә,
Түрә вәтән норәјм ә Јәршолеим.

Чүтам ки јә һофт – ранк чәмәнсүз мундә,
Дүлү пара бирә әри күл дирә.
Инсонһош бирәни вәтәнсүз мундә,
Әдәс ән әлчөгһо, ә зулм домундә.

Шөвһо тәјтә сәбәһ, инсон сухдәни,
Урә күшдәниһо дәрд ән вәтәни.
Оммо зиһисдәни, кәнә мундәни,
Урә дошдәниһо мүһбәт вәтәни.

Вәтән вараундә чөнгөдә хуши,
Војкәсүз, мәтләбсүз јә дүл бим – буши.
Әз вәтән дур буһо јә инсон, јә кәс,
Әз бог дур офдорә чәшмишә гуши.

Әз тү дур бирәјмкәш тү һәр вәхт мундәј,
Әдәс ән хунхурһо, ән кәс домундәј.
Јүк доғһо һәл бирә, доғһо мундәни,
Бор богә чирәнүт, богһо мундәни.

Сәр тү дијә һич вәхт сәр гуз нимуну,
Хәләфһо мокошду, һәјру мумуну.
Күлсәбәһиш һәр вәхт сәр гуз нәс бирә,
Сәбәһ очмиш бирә, сәрә тик дирә.

Билоғһош һәмишә лиһә нәсмундә,
Сајлһо сокит бирә үшүглү мундә.
Дүврон дәкиш бирә, хуби оморә,
Војкә чикә дирә, инсон шор бирә.

Ој Исроил

Өз һәвәлһош вәтән бирәј,
Ој Исроил, ој Исроил.
Һәмишә ә дүл дәбирәј,
Ој Исроил, ој Исроил.

Һәммәј һилом данусдани,
Исроил вәтән чуһури.
Чуһур инчикә күк дори,
Һәгсүз кәнә равусдани.

Хәлг түрә тәхсир нәбири,
Нә војисдә, дур офдорәт.
Гилинч дүшмә кучлү бири,
Түрә ә дүл чикә дорәт.

Шәндим рафдим богһој түрә,
Дүшмән вәтән залум бири.
Өз доғһој тү сәлт дур бирә,
Хәлгә амбар кучсүз дири.

Рузһој тү лап бири дәрдлү,
Бәрдәт хәлгә зәнлү, мәрдлү.
Тү вәтән ән Овроһоми,
Вәтән Исһог, Јәһәгүни.

Өз тү хәләфһо вәхүшди,
Јәшәһијо нә Ирмијо.
Уһо китобһо нүвүсди,
Чар зәрәт һисдүт новиһо.

Чэнд һозор сал ә гәд умог,
Нәбири сәр иму ујог.
Дәрһо һәммә бәсдә бири,
Имурә чорә нәбири.

Кук – духдәр тү әз тү дуртә,
Ә умог гәриш нәбирәт.
Дошдәт хунә лап тәмизтә,
Кук – духдәр Јәһәгү бирәт.

Әри тү амбар кирисдим,
Һәрс чум иму чүн билогһо.
Әз јәчикәш нә чүмүсдим,
Кучлү бу амбар огоһо.

Һәр руз иму мукуфдирим,
Мурајм ә хори бәбәһо.
Хүшдәрә һә дүл мидорим,
Мүрд әриму һәр чорәһо.

Әз тү вәхүшдә фәрзәндһо,
Әгүлмәндишү амбари.
Әруј хори мозолмәндһо,
Түрмәт үшүш лап амбари.

Хәләфһо әз тү вәхүшдә,
Әруј хори лап нум норәт.
Әгәд умог әри хүшдә,
Кәлә историја һишдәт.

Зомунəһо дəкиш бисдо,
Кутəһ бири зуһун дүшмəш.
Салһо кəнə сала висдо,
Нə дошдут дијə чуһурəш.

Зокунһошү дəкиш бири
Əдүл дүшмə рəһм овори.
Сəхдə дəрһо вокундəји,
Фəрзəндһој тү ə рəһ дəри.

Војкəј һəммə дүрүст бири,
Ə дүл инсон шори дəри.
Кура бирəт ə Исроил,
Ə ловһошү широ вəри.

Һəр руз зэрə вəчəсдəји,
Инчо чикəј зихисдəји.
Əруј һəммə хəндə вəри,
Чикəј широ нүвүсдəји.

Əз Кавказ Сара¹ овори,
Əз Тəјмон Офра² овори.
Ə сəшошү һəјру бирəт,
Əдүл чəһмəт чикə дирəт.

Шəһəрһој тү варајүсдə,
Əбогһој тү чəјронһо дə.
Портохолһо əнорһо вə.
Чəһмəт əгəд булиһо дə.

¹Сара – Хубə хонəндəј Исроил.

²Офра – Хубə хонəндəј Исроил.

Түрә нисди јә Кинерәт,
Ә бәмзәр јә рачә сифәт.
Урә дорит әз чун зијод,
Јә мироси әри чәһмәт.

Чор тараф тү һәммә дүшмә,
Түни ә Шәрг сүрхә чүшмә.
Һәр вәхт ә тараф шолуми,
Јәршолеим дүл һиломи.

Мәнк әсәр тү точ бирәји,
Рузһој тү үшүг дирәји,
Чәһмәт тү миһточ мәкәрдо,
Кук – духдәр тү вәкир кәрдо.

Әдүл мә јә војкә дәри,
Ој Исроил кәнә зиһош.
Чәнгәдә хори зиһисджә,
Унгәдә түш гоим кәрдош.

Лојиги вәтәнә вонорикә ә зәвәр,
Ә вәтән мадарај әз чәтини јә тәһәр.

Ә вәтән микәшди ә руј хәндә, дүл тү шор,
Әз вәтән дур буһо, кәшдә һәр руз дәр–бә–дәр.

Һич вәхт вәтәнә хәрәб мәку әки дүшмә,
Урә хосдәникә һәр вәхт ә һүрмәт вәбәр.

Хосдикә вәтәнә, хокүрә, чүлһојүрә,
Һәр кошдә гәләм, буј мошәнү, мүдү бәһәр.

Ә гәл богһо мәскән күрди гушһо, чәјронһо,
Әзини рачә вәтән нәбири дүл вәбәр.

Бүрч һәр хәләфи әри хәһәл вәтән бирә,
Әзуһо шиново дәдәјһо шорә хәбәр.

Донил, вәтән түни ә чум дүшмә јә дәрзә,
Лово хоим әри вәтән гојим кәрдо тәвәсәр.

Әз шори и дүлмә пар зәрә вәтән,
У кирошдә рузһо ә јор оморә.
Тһол иму курунд бу ә күһнә мәскән,
Рузһојму әдәбу һә тор оморә.

Һәјлһорә хундәји, јә чорә нәбу,
Пишово рафдәји дорун чол дәбу.
Әриму зокунһо кунпәсәво бу,
Әсәрһо әдәбу һә кор оморә.

Һәдәт һилом һәчи норә омори,
Јәкирә бәрдикә, јәки офурри.
Һәгсүз дәкиш бири инсон һәг дири,
Күл дор тиһи бирә ә бор оморә.

Чәнгәдә мә шорум дирәм мә түрә,
Михојим әз дүли һәкәнә түрә.
Кура сохдәј зәнә, чоһилә, пирә,
Ә вәтән кор инсон һомор оморә.

Хој вэтэнэ тэвэсэр

Ә Исроил мурафд һәрден хәјолмә,
Әдәјм рафдә муку бүрдән хәјолмә.

Исроил куфдирә иму пар зәрим,
Хуби ән вэтэнә һәр вәхт чар зәрим.

Ој дүнјоһ һәр кор тү дорунә мәһно,
Зәрәни дәдәјһо фәрзәндә дәһно.

Вэтәнә һәмишә һүрмәтлү сохит,
Хубә корһорово дүвләтлү сохит.

Һә вэтән куфдирә ә рәһ офдорим,
Әри јә хубә чи тәмәһ офдорим.

Чәнд рузһо бу иму ә рәһ домундим,
Ә һәшг вэтәнәво һич нә вомундим.

Кирошдә рәһһојму саламат бисдо,
Дирим руј вэтәнә дүлһорә висдо.

Руј вэтән бәмзәри ә руј ән дәдәј,
Вэтән куфдирә коф, тоји ә дәдәј.

Әри һәр хосдокор вэтән ширини,
Һовојү кәрмикәш дүлһо сәрини.

Кәрәки вэтәнә кири тү һәзиз,
Хубә хәләф бош ки, муну нум тәмиз.

Өри һәммә нибу софолу вәтән,
Өри хубһо бирә вәфолу вәтән.

Һәг – ноһог кәрәк нисд коф сохит ишму,
Вәтәнә хојуһо ниинбу пәшму.

Һәр корә, һәр чүрә, бирәни вәһдә,
Хоин бирәкорһо мундә ә чәһдә.

Кошдикә јә гәләм воров ә вәтән,
Бор мүдү, һүрмәттүш маров ә вәтән.

Дүл хосдокор бирә ә вәтән һәјру,
Өри һәр нәлојиг ниинбу дәрму.

Һәр вәхт тәмиз кәрдо ә вәтән һәсму,
Дүлү гәлп бирәкор нијов ә русму.

Ә чум ән хәләфһо вәтән јә дүнјоһ,
Ә чум нәхәләфһо вәди јә сәһро.

Мүвсүмһој ән вәтән һәрки јә васал,
Зумустуш һәнк бәрдә әз күлһо һәсәл.

Ә вәтән вәкүрдә дүл инсон шори,
Өри ән һәр әлчәг кәнһидим тори.

Вәтәнә хосдикә, усүз нимуни,
Дәдәји, нәхосдә јәтим мумуни.

Вэтэнэ хосдикэ марај ө һүрмэт,
Нэ хосдөкор бирэ хок хори һэлбэт.

Донил нүвүсди ки, дөбөрит ө сэр,
Хој вэтэнэ, хошбэхт боши тэвэсэр.

Амбар рачи тү ој вэтэн

Дирим түрө шорим иму,
Һозор салһо и дүлһојму,
Һө кирисди һәрбој вэтэн!
Тү әриму дэдөј, мәскән,
Амбар рачи тү ој вэтэн.

Вадарафдүм ө чүлһој тү,
Һолмә курун чун до мәрә,
Өз дүл шөндүм дәрди – сәрә,
Винирәнки хосдүм түрә,
Амбар рачи тү ој вэтэн.

Мө јә шоһин Кафказинүм,
Һәр вөхт өз тү мө разинүм.
Хори түрә, һәсмуј түрә,
Дирәм түрә, сәхд ки мәрә,
Амбар рачи тү ој вэтэн.

Чөһм сохдөј чөнд салһо бөгдө,
Өз һәр тараф хөлөфһорө.
Бирөј амбар гэлбө – көрдөн,
Һөммө түрә һөзиз күрдә,
Амбар рачи тү ој вэтэн.

Ә чүлһөј тү чәјрон кәшдә,
Вишәһөј тү ә дәс кошдә,
Ҡофт – ранкһөј тү әкүл нүшдә,
Әз шәј тән шушдә чүл – чәмән,
Амбар рачи тү ој вәтән.

Духдәрһо ә кәшд мәдиrow,
Хәләфһөјтүш ә фәм мијов,
Чикә күрдә әдүл мүһбәт,
Дүлһо дирә шори һәлбәт,
Амбар рачи тү ој вәтән.

Рачиһөј тү ә дүл нүшдә,
Духдәрһөј тү ә чум нүшдә.
Хәләфһо әз тү вәхүшдә,
Ә хәһәл ән вәтән хүшдә.
Амбар рачи тү ој вәтән.

Тү дошдәни хәләфһорә,
Бәһзиһо һисд нәлојиги,
Уһо насда һәг – ноһоги,
Әри хубһо һәрчү һәги,
Амбар рачи тү ој вәтән.

Түрә һисди јә Кинерәт,
Һәрчү һисди дә бәрәкәт,
Ов бул нисджәш әрәһ мурајм,
Ә шолуми пој донорәјм,
Амбар рачи тү ој вәтән.

Боруј сэнги

Ә шәһәр Јәршолейм әзу дурә вәхтһо,
Јә шәһәр ки, ә у бәсдә, амбара бәхтһо.
Әз парчәјәти әгүлмәнд, бүзүркә Шәлмү,
Јә боруј сэнги мунди, әзу вирә вәхтһо.

Ә пишој әни бору пойсдәм сәрә гуз,
Гисмәти дәнүшүм, әји бору имбуруз.
Нушунәј кәләтәһојму, мунди әриму,
Руј чуһур нә дири чәнд зумусту нә томуз.

Әки әни бору пойсдәм һәрс ә чуммә,
Әји сәнғһо чикә дәсһој бобоһојму вә.
Инчә рүһ кәләтәһојму, новиһојму дә,
Мий әнуһорә ә инчә мидајм вәкүрдә.

И сәнғһорә вонорә һисди кәлә зәһмәт,
Иһорә ки тик күрди, коми кәлә чәһмәт.
Ә пишој бору појисдәм ә дүлмә һүрмәт,
Ә устаһој әни бору һозорбо рәһмәт.

Товорих әз вәтән дур сохд имурә,
Тәхсирлү нә бирим, дүврон мәнәм бу.
Хәлг, әз дүшмә зулмә, дәрд – гәмә хүррә,
Гул бирә әз вәтән дур офдорәбу.

Товорих хәлг иму гуллү бидоглү,
Әһәнк дор палуди: - шоир сироглү.
Күкһојү лугони хүшк нибу һич вәхт,
Буррат бидогһорә, зуг дори һәр вәхт.

И поэма һисди ӗз дор јӗ бидог,
Мӗ дорӗм ишмурӗ ӗз јӗ рӗӗ сирог.
Чуһур рафдӗ рӗӗһо амбар дурази,
Вӗхт амбар кӗрӗки кирори раси.
Бовор сох һӗммӗрӗ мӗ мӗнӗвӗсдӗм,
Ӗзу рӗӗникӗһош хӗбӗрдор һисдӗм.
Ӗри ӗну мӗрӗ чӗнд сал кӗрӗки,
Ӗлчӗг дӗниширӗ ӗ руз чӗпӗки.
Ӗри ӗн ӗшӗги мијорут думон,
Јӗ дор нӗс кошдӗнӗт, мисохут дивон.
Мӗ инчо нӗ кӗрдӗм нум ӗлчӗгһорӗ,
Кӗрӗк нӗ данусдам дӗлӗ сӗнгһорӗ.
Пӗнч – шӗш нум кӗширӗм уһо кӗрӗки,
Уһоји ӗри хӗлг иму сӗртики.
Имбӗрдӗм ишмурӗ тӗјтӗ Африка,
Пар зӗрӗ мурафдим тӗ Америка.
Фикир гӗнӗт мизӗ ӗ Испанија,
Базујӗ локолу, тӗ Гӗрманија.
Ӗ вӗтӗн һӗили микӗшдим дӗрӗст,
Унчикӗш руј иму һич вӗхт нӗ хӗндӗст.

Шӗвӗ хуно торик дӗрдһојмуш варасд,
Иму ӗ вӗтӗним рузӗ хуно расд.
Шӗһӗр шӗһӗрһоји тӗ Јӗршолейм,
Мичӗј чум чуһури тӗ Јӗршолейм.

Вокошдӗјм ӗки тӗ шор бири Донил,
Тӗ дијӗш рач бирӗј ӗ Јӗршолейм.
Тӗ кӗрдош һӗмишӗ бинӗј Исроил,
Ӗзин бӗгдӗ дијӗш инбошит гоим.

Билог зиндәкуни

1

Бәхшә әдәм дорә хәлгә и ширә,
Дәһәмү һашданки әз билог тиро.
Билог зиндәкуни рәһ до әгүлә.
Вокунд у әри мә бәсдә әнкүлә.
Ә дүздһо, дуркуһо иһтибор мәсох,
Әзуһо ә дур пој, әгүлмәнди сох.
Хошбәхти у инсон һәр вәхт һәмишә,
Нә күрди ә дусди, әлчәг, чәшмишә.
Нәмәрд, әлчәгәво нә нүшди һич вәхт,
Дәсү әз һовунһо дур бири һәр вәхт.
Ә рәһ инсонјәти појә вәчири,
Һәр сохдә кор әну мәһнолу бири,
Ә хәлг хуби сохди, ә косиб кумәк,
Нәбу әз дүл сијә, әз буру мәләк.
Әзунһо мәрәв гәләмә хуно,
Гојим имбу, борлу, нимуну тәһно.
Дузә рәһә мурав, һәр вәхт ә һилом,
Әри һәр хәрәби кәширә әнчом,
Офуррокор күрдә тараф дузирә,
Дүрүстһо нәс хосдә һәр гудузирә,
Бәсдәни әз һәр јон рәһ әлчәгһорә,
Әки лојигикә, кор дуз оморә.
Кәләтә бурбундә һәр дузә рәһә,
Әкоф һәрки бирә, мәки тәмәһә.
Тово ә коф рәшәһ, дүлә нибәсдкә,
Әз кәнһидим ә дур имбисдо бәжә?
Хуби нәсохуһо әһәнк ән пәли.
Һәр хуби сохуһо ә дүл һәјкәли.

Ылом дирэкорһо һәчи нүвүсди;
 Амбар фикир сохдәт: - чүни дүрүсди.
 Һәр руз чәһди сох ки дијәш хуб боши,
 Ә чум хәлг әз хуби ә тәхт мәбоши.
 Вәкири дузә рәһ руз – бә – рузирә,
 Шән әз дүл мәнәми, нә гудузирә.
 Әз һәр офдорәји имбу вәхүшдә,
 Тазадан тик бирә, ә сәр тәхт нүшдә.
 Һәр корә ә соги мидани сохдә,
 Мүрдә бәгдә һичиш нидани сохдә.
 Јәки ә чоһили јә дүзд, гәчәг бу,
 Бәгдә ә дузә рәһ вәрдүш бирәбу.
 Бирәбу әгүллү сәһиб ән һәр һәлм,
 Ә чум офуррокор јә хубә һәләм.
 Мүрдәнки чикәјү кәнһидим бисдо,
 Мүрдә һовурһојү лап аташ висдо.
 Әки офуррокор сохдут шикојәт,
 Ки, ә һәр әлчәги, әјәки бирәт.
 Бәкә офуррокор урә нә дири?
 Чозәјму әри чү јәки нә бири?
 "Офуррокор муку у пәшму бири,
 Һәлә ә зиндәји дузә рәһ дири".
 Һовурһојү муку имуш пәшмуним,
 Әрчү ә инчикә әгәд дәрд дәрим?
 "Офуррокор муку дир пәшму бирәјт,
 Шор бошит, ә унчо чикә винирәјт".
 Мүрдә бәгдә никүрү пәшмунәти,
 Нәмүрдә кәрәки рәһ инсонјәти.

Инсонһо ә һилом јә чүр оморә,
 Јәкиш әз дү јәки дүрүст нәсбирә.
 Әз дәдәј хуб, хәрәб јәкиш нәбири,
 Новониш, әлчәгиш әз һәмәл бири.
 Каһин нибисдокә күшдәкор бирор,
 Ә дәрдәво никәшд дијор – бә – дијор.
 Әри зиндәкуни күрд шәфдә рәһә,
 Вини һәзобәво у һәр сәбәһә.
 "Офуррәкор муку һәр ки күшд урә,
 Әз дәрд Каһин курун, мүдүм дәрд урә".
 У кәшд әһәр чикә әгәд дәрд нә гәм,
 Јарајү нәвини ә һилом мәлһәм.
 Дузә рәһ нәс күрдә һәмишә инсон,
 Ә базуј хәлг бирә зәбунә тикон.
 Мәнәмиш сохдәни әз хосјәт хүшдә,
 Мукују мәрдһорә кәлә дүл дошдә.
 Кәлә дүл хундәнүт, нә мәрд хүшдәрә,
 Дүзди, дуркунирә, инсон күшдәрә.
 Ә дүлү залуми, бугозбури дә,
 Әз рәһм амбар дури, јә хуби нәдә,
 Әчә торикикә унчоји појү,
 Әри һәр бәдә кор нисди һич тојү.
 Фикирһојү кәлә әриләј хүшдә.
 Хәзинәј хәрәби у әдүл дошдә.
 Әсәр дүзд, мәмизир оморә фикир,
 Әз күрдә һәмәлһо офдорә әсир.
 Һовункорһо гурбун ән һәмәл хүшдә,
 Хоинә инсонә дүлләјү күшдә.

Ө хүрдэ чилэһо фикир дорикэ,
 Чүтам эз дэглэһо билог бирэкэ,
 Билогһо никэрэ һәмэл овурдэ,
 Никэрэ дэрјорэ јэ вэтэн күрдэ.
 Чүклэ корлэһорэ данусдикэ тү,
 Эз һэр кэлэ чиһо мадаров сэр тү.
 Нэзник бисдорикэ ө дорһо, күлһо,
 Сурһо очуг бирэ әри әгүлһо.
 Әвүр нә бисдокэ күл очмиш нибу,
 Күл очмиш нәбирэ, јаравуш нибу.
 Әсәр күллүјэ дор һәнк бијо кәшдү,
 Нә кәшдкэ ө дорһо бор товуш нидү.
 Ө һәр кор эз нэзник дүл вонорикэ,
 Һәр чүрә хосдикэ дүлэ дорикэ,
 Ө кор офуррокор инбоши һәјру,
 Әри тү нимуну торикэ мөјдү.
 Инсон нэзник бирэ ө офуррокор,
 Ө мәнк, астараһо фикир дорокор.
 Ө фикир оморэ инсон һочизи,
 Корһој әни һилом амбар гәлизи.
 Әјэ фикирикәш оморэ инсон,
 Јүни ән гијмәтлү, ән хуб, нә нәвон.
 Инсон сәһиб әгүл, фикир, нә хәјол,
 Эз һәммә чироји, сәһиб ән мозол.
 Һәрчүрә офурри әри инсонһо,
 Әзу јэ хилоскор дири инсонһо.
 Урә ки нәс хосдә әруј ән хори?
 Үшүгә һиломә у бәхшә дори.

Рузэ кировунди, фикир ди виниш,
 Чү сохди, хубһорәш, хәрәбәш дәниш.
 Инсон данусдани хәрәби сохджә,
 Хуби бијовһо нисд, хуби нәсохджә.
 Һәчини хубә рәһ ән зиндәкуни,
 Әкәр һисджә түрә инчо мәјдуни.
 Кумәк бијо боши ә косиб, нәчоғ,
 Әрчү ки инсони ә һилом гиноғ.
 Бијо шүкүр сохи ә офуррокор,
 Әз ки кура сохдәј тү әј бирәкор.
 Бүрдән һол тү курун бисдокә әкәр,
 Әз рүһ нәјофдони, дүл түрә вәбәр.
 Хубиһој тү мијов јә руз ә пишо,
 Тү әпој мәхизи әз һәммә пишо.
 Јәрәг данандаји вәкирит ә дәс,
 Дүлә тәмиз дорит вәкүрү һәвәс.
 Амбарһо вәчирә руз – бә – руз пулә,
 Әри килов зәрә хәрә һәмәлә.
 Әзуни һәмәлһо әз сәр нәс рафдә,
 Әзуни инсонһо, дирә һәрс рафдә.
 Инсонә һәм шори, һәми дәрд бирә,
 Ә хәлг кумәк буһо рәһәт хисирә.
 Вәки тәмизә рәһ әри зиһисдә,
 Әлчәг хуб зиһисджәш, бәгдә кирисдә.
 Әз һәр хәрәбә рәһ, һәр вокошдокор,
 Гәләм инсонјәти ә дүл кошдокор,
 Ә дүл офуррокор мүкүрү чикә,
 Ә хәлг кумәк имбу, әдүлһо војкә.

Емил Јагубов

(икинчи дунја муһарибәсиндә һәлак олмуш
кәнч шаирин хатирәсинә)

Гафгазын силсилә сыра дағлары:
Таныныр һәр јердә чошғун халғлары.

Дағ чајлары кими чошурлар онлар,
Дағларда бәбир тәк вурушар онлар.

Мәрдлијин ән долғун нүмунәсидир,
Азад дужуларын тәранәсидир.

Бу дағлар өјрәдир инсана мәрдлик.
Шаһин тәк вурушар, билмәз намәрдлик.

Онлар сүд әммишләр аслан анадан,
Асланлар доғулур султан анадан.

Һөрмәтлә јоғрулуб онларын ганы,
Нәчиб инсанлардыр – тајлары һаны?

Хасијјәтдә онлар, санки бир мәләк,
Онларын кәнлүндә кезәлдир диләк.

Бир шәхс ки мәрдликлә вурур үрәји,
Алын тәри илә јејир чөрәји.

Вичдансыз, алчагдан кәнарда кәзәр,
Пуллу хәсисләрден едәрләр һәзәр.

Һөрмәт саһибләри елләр ичиндә,
Бәрг вурур зәһмәтлә чөлләр ичиндә.

Көнүл дилә кәлиб дејир ки мөндөн,
Бир аз, јаз оранын тәбиәтиндөн.

Булудларда итир башы дағларын,
Бир дүррлү хәзинә дашы дағларын.

Кизләниб дибиндә дәфинәләри,
Ачылмамыш һәлә әфсанәләри.

Сиррләри долудур гарлы дағларын,
Гызылдан, күмүшдөн варлы дағларын.

Дағлар вар дөвәнин белинә бәнзәр,
Дағлар вар дүзүндә мараллар кәзәр.

Көзәл мешәләри, кениш чөлләри,
Көзләри охшајыр әлван күлләри.

Бурда ахыр чајлар шырылты илә,
Сајсыз гушлар учур пырылты илә.

Һәр ағач дибиндән бир булаг ахыр,
Улу дағларында шимшәкләр чахыр.

Горхулу орманлар көрүнүр көзә,
Чејран сүрүләри јарашыр дүзә.

Көнүл вәчдә кәлир бу лөвһәләрдән,
Јарат, силинмәсин хатирәләрдән.

Белә тәбиәтин көзәл гојнунда,
Чөркә бағларынын јашыл донунда.

Пирани "Шаһ дағын"  т кл ринд н,
Бир чај, с сл  ахыр д р л ринд н.

"Гудјал чај" севимли, чаны бағларын,
Јујур д р л ри, дашы дағларын.

Жузкү булаглары, сују с риндир,
Мејв ли бағлары санки к линдир.

Бир м ск н тикилиб чај саһилинд ,
Ј һуди халгыдыр сакинл ри д .

Бу торпагда онлар чохдан јашајыр,
Б р д вр н ч фасын белд  дашыјыр.

К к атыб бурада риш л нибл р,
Палыд ағачы т к шах л нибл р.

Аз ри торпағы онлара в т н,
Бағлар салыб бурда јаратмыш к лш н.

Бу бағлар гојнунда јашајыб, артмыш,
Алын т рл рил  рузиј  чатмыш.

 зиз в т нл рин јад етмиш б р вахт,
Мин илл р кечмишдир д н н д к бахт.

Мин доггуз јуз, ијирминчи илл рд ,
Бој атыр бир оғлан, ады дилл рд .

Шеир һ в скары, в т нин сев н.
Бу к з л м ск н  вурулмуш г лб н.

Чинар тәк бој атыб гүввәтләнмишди,
Вәтән чөлләрини, халгын севмишди.

Һәр јердә сөз дүшүр шеирләриндән,
Севилик елләрдә шаирлијиндән.

Јазырам бу ше'ри о кәнч шаирә,
Јашасын дилләрдә гој бу хатирә.

Бу дағ гарталынын ады Емилир,
Ону дүшүндүрән дијардыр, елир.

Елләрә вургундур бу чаван шаир,
Ана вәтән дејиб, үрәкдән семир.

Ешги, мәһәббәти вәтәни олду,
Севкисилә чөлү, чәмәни долду.

"Деди вәтәнимиз чичәкли бағдыр¹,
Ал – әлван күлләри солмајачагдыр.
Белә бир дијарда нә гәм, нә кәдәр,
Вәтәнә севкимиз үмманлар гәдәр".

О севди һәр шејдән артыг вәтәни,
Гој бүрүсүн деди: - шадлыг вәтәни.

Бој атмыш кәнлүндә инсана һөрмәт,
Вәтәни севмәмәк санар габаһәт.

Һәр кәсин јанында һөрмәт саһиби,
Көзәлди әмәли, елләр һәбиби.

¹ Дырнаг ичиндәки бәндләр Емилиндир.

Бир аз утанчагды, үзүндө тәмкин,
Һәр ишиндә дүрүст, өзүнә әмин.

Нәсиби олмушду бир күн мөһөббәт,
Гәлбиндә јер тутмуш ешиг илә сән'әт.

Мөһөббәт сәһркар – онун өнүндә,
Инсан һејкәлләшиб, билмәз өзүн дә.

Һәрдән инсан гәлби вурур фәрәһлә,
Көнүлдә мин шәрги гурур фәрәһлә.

Анаја, вәтәнә, елләрә вурғун,
Вәтән чөлләринә, күлүнә мәфтун.

Елин дәрд – гәминә јанарды гәлби,
Шәнликдә фәрәһлә долларды гәлби.

Бир тој мәчлисиндә дүшмүшдү ешигә,
Севинчдән көз јашы ахытмыш гәлбә.

Гызын көзләринә вурулмуш шаир,
Јатмајыб шә'нинә гошмушдур шеир.

"Бахырам үзүнә күнөшә бәнзәр,
Көзүнүн улдуза вардыр охшары.
Нә гәдәр дојунча салсам да нәзәр,
Көрмәк истәјирәм јенә о јары".

Мәрдлик һиссин алды ана сүдүндән,
Вәтәни дүшмәди бир ан дилиндән.

Боја, баша чатды бир аслан кими,
Кичијә, бөјүјә олду сәмими.

Дағлардан өјрәнмиш санки мәрдлији,
Көзәл инсанлардан паж чомәрдлији.

Дајанарды, Шаһ дағ кими мәрданә,
Нәғмә гошар Гудјал кими һәр јана.

Дастан јазды вәтәнинә, елинә,
Елләр әһсән деди һәр әмәлинә.

Деди: – Вәтәнимиз әр анамыздыр,
Вәтән һәјатымыз ал ганымыздыр.

Вәтән үрәјимиз, нәфәсимиздир,
Һәр көзәл арзумуз, һаг сәсимиздир.

Деди: - Чаным гурбан көзәл вәтәнә,
Шә'нинә јаратды гәзәл вәтәнә.

"Бах өлкәмин һеј солуна, сағына,
Тамаша ет бағчасына, бағына.
Нәзәр јетир башы гарлы дағына,
Доғрудан да белә дијар көзәлдир".

Вәтән оғлу сајдын сән дә өзүнү,
Ағыр заманларда дедин сөзүнү.

Гој учуб кәлмәсин дүшмән вәтәнә,
Вурулар шонгар тәк, дүшәр шивәнә.

Вэтәним дүшмәнә бир дәрин гују,
Ачы олар она һәр булаг сују.

Вэтәнин гарлары дүшмәнә кәфән,
Јалныз өлүм олар онлара төһфән.

Дајанарыг аслан кими өнүндә,
Дүшмән боғулачаг өз дүјүнүндә.

Аналары галар көзү јолларда,
Дүшәрләр тәләјә вурушмаларда.

Сандын вэтәнинә басгын едәнләр,
Башыны чөлүнә гојуб кедәрләр.

Вэтән чағрышына һәр вахт һазырдын,
Дүшмәнә амансыз, гәбрин газардын.

"Әмринлә кәстәрәр һүнәр, еј вэтән,
Лазым олса мән дә өкәр, еј вэтән.
Вуруша, дөјүшә синә кәрәрәм,
Өз чанымы елә гурбан верәрәм".

Бүлбүлләр севән тәк күллү чәмәни,
Сән дә о чүр севдин әзиз мәскәни.

Олдун вэтәнинә гәлбән сәмими,
Белә бир күлшәндә ким севәр гәми?

Ај елләр ашиги тәк доғулмусан,
Ешгин тәк, вэтәнә бәрк вурулмусан.

Вәтән чөлләрини сандын бир чәннәт,
Сөзләрдән елләрә вермисән зинәт.

Севдин вәтәнини, севдин елини,
Севдин булаглары, сәһәр јелини.

Тәбиәт мәним дә гибләгаһымдыр,
Бу севән гәлбимин гәми, аһыдыр.

Ана вәтән дејиб мән дә севмишәм,
Һәр күлүн, чичәјин дәва билмишәм.

Һәрдән хәјал чәкиб апарар сәни,
Дүшүнәрдин ана адлы вәтәни.

Үрәјиндән кәлән һәр көзәл кәлмә,
Јарадыр елләрчүн сөзләрдән нәғмә.

Һәр ше'рин пај олду көзәл вәтәнә,
Анчаг гәбир газды азғын дүшмәнә.

"Бүлбүлләр һүснүнә ашигсә нечә,
Вәтән вурғунујам мән дә еләчә,
Севким вәтәниндир, севким дәриндир,
Ана вәтән адлы о дилбәриндир".

Көзүндә вәтәнин дөндү мә'бәдә,
Галдырдын ше'ринлә ону шөвкәтә.

Бағладын елләрә сәадәтини,
Билдирдин һамыја сәдагәтини.

Һәр арзун, диләјин јалныз халг олду,
Елләринә севкин үрәјә долду.

Дүшмән басгын етди биркүн вәтәнә,
Енди бир тутғунлуг чөлә, чәмәнә.

Чөлләрдә күлләрин шәфәги сөндү,
Жанәш телләринә гаранлыг чөкдү.

Һәр сөзүн дүшмәнә охуду лә'нәт,
Вәтәнин онлара олачаг зүлмәт.

Емил дә чағрылды чөбһәјә бир күн,
Деди: - вәтәнимә чан гурбан бүтүн.

Билин ки вермәрик бада елләри,
Анасы: - вермәјин јада елләри.

Сөјләјиб оғлунун өпдү үзүндән,
Сел кими ахытды јашы көзүндән.

"Мән һазырам кешијиндә дурмаға,
Дүшмәнләрә ағыр зәрбә вурмаға.
Мөрд өвладам, горху билмәз әскәрәм,
Елим үчүн өз чанымдан кечәрәм".

Гој билсин елләрим, билсин вәтәним,
Тәк онун ешгилә јашајыр тәним.

Кедирәм чөбһәјә әзим дүшмәни,
Горујум јағыдан әзиз мәскәни.

Анасы: - еј огул, өз дүшмән башын,
Вәһшинин бәдәндән, үз дүшмән башын.

Һәр алчаг вәтәнә басмасын ајаг,
Вашаг тәк чәлд олун, газ кими ојаг.

Кедин горумаға әзиз вәтәни,
Вурушун шаһин тәк, вурун дүшмәни.

О гәддар алчағын нәфси бөјүкдүр,
Бәшәрә, торпаға онлар бир јүкдүр.

Онлара мирасдыр јалныз дөнүклүк,
Санырлар дүнјаны өзләринә мүлк.

Кет, ај огул сәнә гурбандыр анан,
Кедән јолларына чөкмәсин думан.

"Чан тәк горујарыг вәтәнимизи,
Әзиб мөһв едәрик дүшмәнимизи.
Вәтәним мөһтәшәм, сарсылмаз гала,
Истәрик һәр заман сарсылмаз гала".

Јараса јаранмыш, кәрәк ган төкә,
Фашизм бәшәрә гара бир ләкә.

О да хасијјәтдә јараса кими,
О кәрәк дағылсын әсаса кими.

Онлар әзәлидир һәр чүрә зүлмүн,
Ганлара гәрг едәр аләми бүтүн.

Бәшәр тарихинә ләкә битдиләр,
Ганлы "мәтбәхләри"¹ ичад етдиләр.

Инсаны јандырды печләрдә онлар,
Итди "мәтбәхләрдә" өлкүн милјонлар.

Јох олду арзулар битди үмидләр,
Түстү олуб чыхды дилсиз мејитләр.

Фашизм һәр јерә бир өлүм сәпди,
Зүлүмдән өзүнә бир ағач әкди.

Торпаға сәпдиләр гуршун күлләләр,
Баһарда саралды чичәкләр, күлләр.

Фашизмә сән гара бир ләкә вурдун,
Дүшмән һүчумуна дағ кими дурдун.

Әмәлин, дүшмәнин мәһви олачаг,
Дејин елләр биздән рази галачаг.

**"Фашизм инсанлығын гәддар дүшмәни,
Әкәр һөдәләсә әј вәтән сәни.
Һазырыг јолунда чандан кечмөјө,
Чан төк горујарыг әзиз вәтәни".**

Сәсини учалтдын сән сүлһ наминә,
Дејин сөзләрини дүрүст, мәрданә.

Мүһарибә севән һәр бир алчаға,
Лә'нәтләр јағдырдын, үзсүз гонаға.

¹Мәтбәх - крематорија

Гој билсинләр дедин: - о үрәксизләр,
Әмәли һејвани: - о диләксизләр.

Һәр заман онлара вурулар гылынч,
Силинәр онларын үзүндөн севинч.

Мүбариз олмаға чағырдын халгы,
Гој ганад чалмасын вәтәндә јағы.

Дејә залымлара лә'нәт охун,
Вәтәндән рәдд олсун, дедин: - о мөл'ун.

Бәшәри севмијән өлүмә мәһкум,
Сүлһүн бешијидир мәним дә јурдум.

"Бу јурдун оғлујам, вәтәндашыјам,
Бөјүк бир өлкөнин төмөл дашыјам,
Дүнјаны титрәдән гүввәтимиз вар,
Сүлһүн дајағыјам, һәрбә гаршыјам".

Сән еј елләр оғлу, еј чаван шаир,
Јаздыгларын көзәл, охујан севир.

Дедин дә, кетдин дә мүһарибәјә,
Әмәлин һәкк олуб һәр бир үрәјә.

Вурушдун мәрд кими вәтән наминә,
Бојатдын дүшмәни мурдар ганына.

Һәмин сәтирләри јаздығым заман,
Көзүмдән јаш ахды, өлүмдүр фәрман.

Һәмин вурешмада нәләр дүшүндүн?
Дүшмән күлләсиндән нијә үшүдүн?

Хәјалән учдунму јенә вәтәнә?
Жәздијин о күллү јашыл чәмәнә?

Ананы, елләри һеч дүшүндүнмү?
О тој кечәсинә јахын дүшүдүнмү?

Горудун сән бизи алчаг дүшмандан,
Ел үчүн, халг үчүн кечдин чанындан.

Әмәлинлә һәр вахт газандын ад, сан,
Өзүнә әбәди һәјкәл гојмусан.

Азад кәләчәкчүн вурешдун Емил,
Әфсус, сән өлүмлә говушдун Емил.

Сән сандын вәтәни һәр шејдән әзәл,
Дәјүш мејданында сән олдун хәзәл.

Јаздығын шеирләр јашады сәнсиз,
Јашатды адыны, долашды сәнсиз.

Сәнмәз бир улдуза дөндүн гәлбләрдә,
Јашадын һәр заман бизим елләрдә.

Һәр гәлбдә јерин вар, галмадын јалгыз,
Өнүндә баш әјир һәр оғул, һәр гыз.

Мәним сәсим

Гырх биринчи илин көзәл мај күнү,
Билдирир шаирин тәвәллүдүнү.
Мај ајы ән көзәл ајлар ичиндә,
Бу ил тутғун кәлди вәјлар ичиндә.
Мән... јазыг анама сәјсыз јүк олдум,
Бу ағыр илләрдә беш јаша долдум.
Гурбаны олдугум о көзәл анам,
Һәјаты кәстәрән саф, тәмиз ајнам.
Ата кими бизә гајғы кәстәрди,
Башымыза һәр иш үчүн әсәрди.
Мәним анам худа кәрим дијәрди,
Гаранлығы гован ајдын сәһәрди.
Чәтинлик олса да бөјүтдү бизи,
Говду башымыздан гәмли пајызы.

Гәддар дүшмән, јолдаш олду јараға,
Ушаглар көз јашы төкдү јанаға.
Од – алов, чәнк, өлүм ахтарыр дүшмән.
Она ағыр кәлир һәр күллү чәмән.
Ишығ јанан јердә сөндүрүр ону,
Һәјат вермәкдәнсә өлдүрүр ону.
Бу һәјат көзәлдир севәсән кәрәк,
Туфан олуб нәдән сөкәсән кәрәк.
Һәр инсан бәзәсин бәшәр һүснүнү,
Говсун јер үзүндән гара түстүнү.
Бәшәри фикирләр чулғасын ону,
Инсана мин һөрмәт һагласын ону.
Севсин өз елини, севсин халглары,

Ландырсын һәр јердә сүлһ чыраглары.
Инсан јер үзүнүн ән һаглысыдыр,
Бүтүн чанлылардан ағыллысыдыр.
Инсана һөрмәти унутма һеч вахт,
Һөрмәтсиз үзүнә күлмәјчәк бахт.
Бүрүсүн әғлини фәзиләт сәнин,
Тутмасын көзүнү гәбаһәт сәнин.

Кәсилди бир дүшмән инсан – инсана,
Ағалыг истәјир һитлер чаһана.
Дәстә – дәстә инсан кетди һәјатдан,
Дәстә – дәстә чичәк дәрди бағатдан.
Инсанлар кедәндә арзулар битир,
Маһнылар дилләрдән, додагдан итир.
Горхутду бәшәри һәдәләјәрәк,
Ки, дүнја тәзәдән бөлүнсүн кәрәк.
Әввәлдән башлајан гол – ганад ачар,
Бәшәр галхан јердә дөрд – ајаг гачар.

"Рејхстаг һәлә дә нәфәсин чәкир",
Һитлерләр чүчәриб јенидән битир.
Анчаг башга јердә, башга мөкәнда,
Ракетләр атылыр ушаг јатанда.
Дәрс алыб Нәсруллаһ Саддам атадан,
Тапарлар ону да дәрин гујудан.
Башыны галдырыб Һитлер кимиләр,
Һүрүр бир ит кими Амандан¹ бетәр.
Һитлерин ән јахын тәрәфдарыдыр,
Фитнәләр очағы, һавадарыдыр.

¹Аман – Тарихә көрә Иранда Јәһудиләрә гаршы чихыб.

Иран да горхудар бәшәријјәти,
Үрәји гарадыр, писдир нијјәти.
Атом бомбалары гурмаг истәјир,
Инсаны атомла вурмаг истәјир.
Һиросима чыхыб онун јадындан,
Инди дә ган ахыр јараларындан.
О гатил адыны алмаға һазыр,
Сә'дијә, Һафизә¹ "һәчв" јаздырыр.
Һәр кәс өз вахтында алачаг дәрсин,
О азгын әмәлләр галдырмаз сәсин.

"Сиз еј мүстәмләкә һавадарлары,
Дүнјанын "мәдәни" чанаварлары".
Дијә Шәһријар² да учалтды сәсин,
Иран дејилдими кәсди "нәфәсин"?
Азәри халгыны гула чевирди,
Азадлыг сәсини гурд төк кәмирди.
Бөлүбдүр бир халгы икијә Иран,
Торпағын илләрчә етмишдир виран.
"Түркәхәр" чағырды Азәриләри,
Онлар доғмадымы Низамиләри?^{*}
Бу күн һүрүр Израилә:- чанавар,
Өлүм ајағында инсана чумар.
Хәјал аләминдә јашајыр һөлә,
Күнаһсыз халглара гурур мин тәлә.
Јардымдан гојмајыр террорчулары,
Онлар да әһримән гуллуғчулары.

¹Сә'ди, Һафиз – Иранын өлмәз шаирләри.

²Шәһријар – чөнуби Азәрбајҗанын мөшһур шаири.

* Низами – азәрбајҗанын өлмәз шаири.

Дөврүн тө'нәсиндөн горхмаз һәр алчаг,
Нәш'әләниб өзүн санар бир гочаг.
Сән һара Исраил дөвләти һара?
Җуја Фәләстинчүн кејмисән гара?
Кән'ан Исраилә мөхсус бир торпаг,
Тарихи варагла оларсан ојаг.
Сәнин бабаларын билмәмиш олмаз,
Худан гәбул етмәз, сәнә дә галмаз.
Инсаны мөһв етмәк зиддир бәшәрә,
Төвратда, Инчилдә, Гур'анда бәһәм,
Јазылыб јүз дә'фә, бәлкә мин кәрә.
Өлүмдөн јазмаға ачиздир гәләм.
Мәнчә һеч бир кәсә јарашмыр матәм,
О чағырылмамыш дәрддир, гәм, әләм.
Бахын һеч олмаса азад гушлара,
Нә гәдәр јарашыр һәјат онлара.
Онлардан нүмунә көтүр әј инсан,
Чөкмәјин торпаға топларла диван.
Бурахын инсаны јашасын азад,
Ушаг бешијиндә чөкмәсин фәрјад.
Өләндә көзүнү бағлајыр инсан,
Онунчүн минләрлә ағлајыр инсан.
Инсан бу дүнјанын өзәл исмидир,
Галан һәр нә варса һәјат чисмидир.
Јалныз инсанларла фәхр едир бәшәр,
Анчаг инсан олар ағыллы рәһбәр.
Јалныз инсанлардыр хәјалә далан,
Јахшыны, һәм писи одур јарадан.
Инсан шәрги јазан, күлләр дә әкән,
Бәшәрдир онлардан дәрд – гәм дә чөкән.

"Инсан" вар террора һагт газандырыр,
Инсан вар онлара гәбир газдырыр.
Сефирләр террору бә'зи дөвләтләр,
Жөрмәк истәјирләр ганлы ишрәтләр.
Терроризми азад инсан севәрми?
Севмәк үчүн белә варлыг дәјәрми?
Террорчу варлыға өлүм кәтирир,
Өзүнә өлүмдән ағач битирир.
Инсанлар! Бирләшин террора гаршы,
Чалын терроризмә бир өлүм маршы.

Терроризмә кәфәнин бич

Дүнјаны бүрүјүб гара
бир кабус,
Терроризмә јохдур вичдан,
ја намус.
О һәр јерә көк атмышдыр
хәрчәнк кими,
Әлләриндән ган төкүлүр,
мүһарибә вә чәнк кими.
Һәр бучаға әлин атмыш.
Елә бил ки дүнја јатмыш.
Она гаршы јох тәшәббүс,
Жөрүнүр аз орда, бурда,
анчаг әфсус.
Гурбанларын гәдәри јох.
Дүнјанын һәр бучағында,
Ган ахыдыр, һесабы чох.
Дајандырын бу ганлары,

Бу төгсирсиз гурбанлары,
Заман кәлмиш, бир ојанын,
Терроризми өз ганына
бојајын.
Гырын онун ганадларын
һеч учмасын,
Һәјат дијән көзәллији
учурмасын.
Бәшәр ојан сән јухудан.
Фикирләшмә кизләнәсән,
һәр горхудан.
Ојан бир бах гәддарлара,
Һеч билмирләр нәдир ана,
нәдир бала.
Вурун галсын јана – јана.
Шәрги дијән аналары
сусдурмасын.
Нәғмә дијән балалары
јандырмасын.
Көјдә учан тәјјарәләр
јерә чатсын,
Инсан оғлу өз елиндә
өмрә чатсын.
Вурун дејир шаир гәлби,
Дүздүр шаир өлүм севмәз,
Мән һәр јерә көндәрирәм
бу тәләби.
Терроризми һеч ким севмәз.
Белә алчаг бир вүчуду,
Севмәјинә инан дәјмәз.

Ҳагг – әдаләт уғрунда сиз,
Ҳаггы боған бир һәгигәт
уғрунда сиз,
Гој зәрбәниз бош кетмәсин.
Вурун онлар ганларына
бојансын.
Вур, әглиниз фикир – хәјал
етмәсин,
Гој гәлбиниз арзулара
далмасын.
Ҳәлә вахт вар арзулара
далмаға,
Вахтынызы верин һәлә,
терроризмин әл – голуну
бурмаға.
Әлләриндән өлүм јағыр,
дәһшәт јағыр терроризмин.
Вурун она зәрбә ағыр,
вурун жүз – жүз, вурун мин – мин.
Бәшәр ојан, јатанлары
ојатын,
Терроризми өз ганына
бојатын.
Учурумдан атын ону,
Гој јетишсин онун сону.
Партлајышлар гој башына
партласын.
Гој анасы өмүр боју
ағласын.
Белә оғул доған ана,

Арзулары чатмаз сона.

Белә гәддар чани доған

аналар,

Жөзләмәсин гој бир даһа,

Зәһәр төкөн ити дишли

иланлар.

Бен Ладинләр, Нәсруллалар,

Хамаслар, Хизбаллар,

Гој бир даһа дик тутмасын

башларыны,

Вурун башдан иланлары,

Галдырмасын башларыны.

Сән әј бәшәр ојан бир бах,

Чөл – чәмәнә дојунча бах.

Терроризми көрдүнмү сән,

Гаралмышды көр һәр мәскән.

Бәшәр һәлә отурма һеч,

Терроризмә кәфәнин бич.

Ағ кәфәни бурах кетсин,

Она гара кәфән лајиг.

Бу иши тез елә, битсин,

Бәшәрә ағ күнләр лајиг.

Бәшәр кәрәк олсун ајыг.

Бәшәр һәлә отурма һеч,

Дүнјанын һәр бучағында,

Терроризмә кәфәнин бич.

Кәфәнин бич,

кәфәнин бич,

отурма һеч.

Вәтән хатиринә вәтән итирдим

Ушаглыг вәтәним Азәрбајчандыр,
Орда галмыш севким, дәрдим һичрандыр.
Гәләм тәк бој атдым о торпагда мән,
Вәтән хатиринә, итирдим вәтән.
Кедирәм а достлар узаг елләрә,
Вурғунам нә гәдәр мән бу чөлләрә.
Нә гәдәр севсәм дә мән бу дағлары,
Саф, тәмиз, күзкү тәк бол булаглары.
Фәгәт кетмәлијәм, саламат галын,
Сизи севән гәлби бир јада салын.

Ушаглыг илләрин бурда итирдим,
Ачы да олсалар, бурда битирдим.
Хәјалән кедирәм о күнләрә мән,
Көрмүрәм бир күнүм, кечмишсә һеч шән.
Бу чөлләр ичиндә азад олмушам,
Бурада доғулуб һәјат гурмушам.
Кәздим севкилимлә барлы бағлары,
Кәздим гарыш – гарыш, көј јајлаглары.
Бурада дүшмүшәм илк мәһәббәтә,
О әзиз, о тәмиз илкин һе'мәтә.

Ајрылдым о көзәл, барлы бағлардан,
Ајрылдым о сәрин, гарлы дағлардан.
Нә гәдәр ачыдыр Гудјалсыз галмаг,
Нә гәдәр ағырдыр, елдән ајрылмаг.
Елләрдән ајрылыб, елә кедирәм,
Билин ки, сизләри мән чох севирәм.

Сән мәни гынама Бәнөвшә булаг,
Еј башы ағармыш пирани Шаһ дағ.
Сизи көрмәк үчүн дөнүб кәләрәм,
Вәтән севинчими сизлә бөләрәм.

Сөз вердим кәләрәм сизи көрмәјә,
Ики вәтән үчүн бир өјүнмәјә.
Салам кәтирмишәм сизә вәтәндән,
Жүнәшли чөлләрдән, күллү чәмәндән.
Мусанын галхдығы Синај дағындан,
Давид вә Сүлејман јатан торпагдан.
Израил вадиси көзәл дијардыр,
Губа бағларына охшары вардыр.
Хайфанын јатдығы дәниз кәнары,
Елә бил Бакыдыр өпүр Хәзәри.

О гочаман шәһәр Јерусәлимдән,
Ән көзәл диләкләр кәтирмишәм мән.
О олмуш шаһиди вурушмаларын,
Рәһм билмәз, амансыз тогтушмаларын.
Нечә дәфә јанмыш, јенә тикилмиш,
Инди бүтүн дүнја она көз дикмиш.
Онун үч мин јашы олмушдур тамам,
Онун чөһрәсиндән алырыг илһам.
Дағларын гојнунда тутмушдур гәрар,
Бу дүнја дурдугча о да вар олар.

Исраил торпағы, гочаман вәтән,
Бизи гучаглајыб, шад олмуш гәлбән.
Куја доғулмушуг гоча торпагда,

Елэ бил јетмишик тача торпагда.
Низами, Физули, Сәмәд Вурғуна,
Һөрмәтләри вардыр ше'рин нуруна.
Азәри халгына салам сөјләмиш,
Үрәкдән сизләрә достлуг диләмиш.
Онлар гәлбән сеvir бүтүн халглары,
Һәр јердә јандырыр сүлһ чыраглары.

Ә китоб нүвүсдә омориһо

ӘЗ АВТОР.....	3
ШЕИРҲО Гојим вәтәнмә.....	7
Һәзиз дор вәтәнә.....	8
Мүһбәт кошдә воисдә.....	10
Курунә зомунә.....	11
Жиросдә рузһо.....	13
Нәсданүм.....	15
Јәршолеим.....	16
Дур бош әз намәрд.....	17
Пүрсириткә мәрә.....	18
Дү һозор сал.....	19
Дәдәј, вәтән нә хори.....	20
Һомор оморә.....	22
Тү јә гиноги.....	23
Сәбәһ тү хәјр.....	24
Хубә дүлһо.....	25
Бүзүркә хәләф.....	26
Тү ә дүл дәри.....	28
Чирјој тәбиәт.....	29
Әдүл һәвәс дә.....	30
Јә руз һәили мә.....	31
Һәрки јә хосјәт.....	32
Чумһо.....	33
Зән – шүвәр.....	34
Мүһбәтә инчикә восдорәбу.....	35
Әзу нибу дүлвәбәр.....	36
Ә сәр доһор "Бәһәз".....	37
Војкә дошдә.....	38

Нәһ, куфди јә рүз.....	39
Духдәр һәрәб.....	40
Сәс доги – сәс билоги.....	41
Тү војкә нисди.....	42
Рач бу куфдирә.....	43
Ә хори Азәрбајчан.....	44
Имбуруз.....	45
Ә ворвориһо.....	46
Куч пул.....	47
Һүкүм Дәдәјһо.....	48
Широ.....	49
Әз тү дүлһо шор инбу.....	50
Һәлм вәки.....	51
Хубә гисмәт.....	52
Дүлмә.....	53
Әри зиндәкуни.....	54
Әрчү кәшдә.....	55
Динч мисохи дүлмәрә.....	56
Нәчоғ зифисдәји.....	57
Әтү тәхсир нәвәри.....	58
Вини тү амбар тики.....	59
Дижә дири.....	60
Нәһ, мәку.....	61
ШЕИРЛӘР Әзиз гадын.....	62
Бизә мәхсус.....	64
Ач голларини.....	65
Вердим гәлбими.....	66
Сиз еј күләкләр.....	68
Һәјат нәғмәси.....	70
Диләјин көзәлдир.....	71
Гудјал.....	72

Бөјүк сәнәткар.....	73
Ғагт јерин тапар.....	75
Көрүш дәмләри.....	76
Фикрин бәһрәләри.....	77
Кәләрәм.....	79
Әлләр.....	80
Јадыма дүшдү.....	82
Даш дивар.....	83
Вәтән наминә.....	84
Кәзмишәм.....	85
Һәјат наминә.....	86
Вафалы дост.....	87
Нәдир истәк.....	88
Вәтән һәсрәти.....	89
Јох деди бир күн.....	91
Дағлар.....	92
Пулун күчү.....	93
ПОЕМАҒО Војкәј дүл.....	94
Билог зиндәкуни	165
Емил Јагубов.....	170
Мәним сәсим.....	183
Вәтән хатиринә вәтән итирдим.....	191

Даниел-Хай Яшаев

МЕЧТА СЕРДЦА

Редактор: Даниел-Хай Яшаев

Компьютерный набор: Анна Копаева

Оформление обложки:

художник Даниел-Хай Яшаев

